

EUROPOS CENTRINIS BANKAS

BANKŲ PRIEŽIŪRA

BPM priežiūros žinynas

Europos bankų priežiūra. BPM
veikimas ir priežiūros metodika

Ši leidinio versija nebeaktuali.
Naujausią versiją rasite bankų
priežiūrai skirtoje interneto
svetainėje.

BANKENTOEZICHT

2018 m. kovo mėn.

BANKTILLSYN BANKU UZRAUDŽĪBA

BANKŲ PRIEŽIŪRA NADZÓR BANKOWY

VIGILANZA BANCARIA

BANKFELÜGYELET

BANKING SUPERVISION

SUPERVISION BANCAIRE BANČNI NADZOR

MAOIRSEACHT AR BHAINCÉIREACHT NADZOR BANAKA

BANKING SUPERVISION

PANGANDUSJÄRELEVALVE

SUPERVISÃO BANCÁRIA

BANKOVNÍ DOHLÉD

BANKENAUF S ICHT

БАНКОВ НАДЗОР BANKTILSYN

ΤΡΑΠΕΖΙΚΗ ΕΠΟΠΤΕΙΑ PANKKIVALVONTA

SUPRAVEGHERE BANCARĂ BANKOVÝ DOHLAD

SUPERVIŽJONI BANKARJA

SUPERVISIÓN BANCARIA

BANKING SUPERVISION

SUPERVISÃO BANCÁRIA

BANKENAUF S ICHT

Turinys

Priežiūros žinyno paskirtis	3
Įvadas	3
Misija	4
Eurosistemos ir BPM strateginiai siekiai	4
Eurosistemos ir BPM organizaciniai principai	6
1 BPM veikimas	8
1.1 BPM organizacinė struktūra	8
1.2 BPM veikimo struktūra	10
1.3 BPM sprendimų priėmimas	16
1.4 Bendradarbiavimas su kitomis įstaigomis ir institucijomis	30
2 Priežiūros ciklas	41
2.1 Dalyvavimas formuojant reglamentavimo ir priežiūros politiką	42
2.2 Metodikų ir standartų poreikio nustatymas ir rengimas	43
2.3 Kasdienės priežiūros vykdymas	45
2.4 Bankų priežiūros tobulinimas	45
3 BPM atliekamos priežiūros eiga visose prižiūrimose įstaigose	49
3.1 Prašymų leisti įsigyti kredito įstaigos kvalifikuotąją akcijų paketo dalį ir suteikti išplėstinį veiklos leidimą vertinimas	50
3.2 Įstaigų svarbos vertinimas	57
4 Svarbių įstaigų priežiūra	60
4.1 Strateginiai ir veiklos planai	60
4.2 Rizikos analizė pagrindinėms rizikoms ir silpnosioms vietoms nustatyti ir įvertinti	65
4.3 Priežiūros duomenų rinkimas	67
4.4 Valdymo organų narių tinkamumo vertinimas (kompetencijos ir tinkamumo vertinimas)	72
4.5 Nuolatinės priežiūros vykdymas	77

4.6	SREP atlikimas	80
4.7	Nuolatinė vidaus modelių stebėsena	88
4.8	Patikrinimai vietoje	89
4.9	<i>Ad hoc</i> prašymų, pranešimų ir paraiškų vertinimas	89
4.10	Krizių prevencija ir valdymas	95
4.11	Priežiūros įgaliojimai, vykdymo užtikrinimo priemonės ir sankcijos	98
4.12	Institucinių užtikrinimo sistemų tinkamumo įvertinimas ir stebėsena	104
5	Mažiau svarbių įstaigų priežiūra	106
5.1	NKI priežiūros praktikos stebėsena	107
5.2	Mažiau svarbių įstaigų priežiūros standartų rengimas	107
5.3	Analitinė ir metodinė pagalba	109
5.4	Mažiau svarbių įstaigų ir mažiau svarbių įstaigų sektorių stebėsena	110
	Sąvokų paaiškinimai	117
	Santrumpos	121

Priežiūros žinyno paskirtis

Priežiūros žinyne aprašyta Bendro priežiūros mechanizmo (BPM) organizacinė struktūra, euro zonos bankų priežiūros metodai, procesai ir procedūros. Jame taip pat paaiškinta, kaip BPM institucijos bendradarbiauja su kitomis, platesnės institucinės sistemos institucijomis.

Žinyne iš pradžių aprašyta, kaip BPM sudarytas ir kaip vykdomi jam pavesti priežiūros uždaviniai, po to išsamiau aptarta, kaip priežiūra vykdoma praktiškai.

Šis dokumentas nėra teisiškai privalomas, jame nenustatyta naujų norminių reikalavimų ir jis jokių būdu nepakeičia atitinkamų taikytinų ES teisės aktų reikalavimų. Žinyne išdėstyta, kokios metodikos turėtų būti laikomasi vykdant BPM pavestus priežiūros uždavinius. Jeigu tam tikrais atvejais yra pateisinamų aplinkybių ir pakankamas pagrindas, BPM gali nukrypti nuo bendros šiame žinyne aprašytos politikos. Nusprendus nukrypti nuo šios politikos privaloma laikytis bendrųjų ES teisės aktuose nustatytų principų, visų pirma, vienodo požiūrio, proporcingumo ir prižiūrimų subjektų teisėtų lūkesčių. Tokia tvarka atitinka nusistovėjusią Europos Sąjungos Teisingumo Teismo praktiką, pagal kurią vidaus gairės (būtent toks yra šis žinynas) yra apibrėžiamos kaip elgesio taisyklės, nuo kurių ES institucijos pateisinamais atvejais gali nukrypti. Pavyzdžiui, 2005 m. birželio 28 d. Europos Sąjungos Teisingumo Teismo sprendimo sujungtose bylose C-189/02, C-202/02, nuo C-205/02 iki C-208/02 ir C-213/02 209 punkte nustatyta: „*Dėl administracijos priimtų vidaus priemonių Teisingumo Teismas jau yra nusprendęs, kad nors jos negali būti kvalifikuojamos kaip teisės norma, kurios administracija turi paisyti bet kuriuo atveju, vis dėlto jos nustato elgesio taisyklę, nurodančią administracijos praktiką, nuo kurios tam tikru atveju ji negali nukrypti nenurodydama priežasčių, atitinkančių vienodo požiūrio principą. Todėl tokios priemonės yra visuotinai taikomo pobūdžio aktai, kurių neteisėtumu suinteresuoti pareigūnai ir kiti tarnautojai gali remtis, pagrįsdami ieškinį dėl jų pagrindu priimtų individualių sprendimų.*“

Europos Centrinis Bankas (ECB) skelbia šį nacionalinėms kompetentingoms institucijoms (NKI) padedant parengtą žinyną, vadovaudamasis savo skaidrumo politika.

Įvadas

BPM sukurtas kaip pirmasis Europos bankų sąjungos ramstis. Jis turėtų veikti kartu su bendru pertvarkymo mechanizmu (BPeM) ir šiuo metu svarstoma Europos indėlių draudimo sistema. Pagrindiniai visų trijų ramsčių principai išdėstyti visoms ES šalims taikomame taisyklių sąvade. Europos bankų priežiūros tikslas – padėti didinti kredito įstaigų saugumą, patikimumą ir finansų sistemos stabilumą užtikrinant, kad visoje euro zonoje vykdoma bankų priežiūra atitiktų aukštus standartus ir būtų nuosekliai taikoma visiems bankams.

Bendrame priežiūros mechanizme – jį sudaro ECB ir NKI – ECB vykdo jam pavestus priežiūros uždavinius ir kartu yra pagrindinė už šį mechanizmą atsakinga institucija. Tokia BPM struktūra suteikia galimybę visoje euro zonoje vykdyti griežtą ir nuoseklią visų prižiūrimų subjektų priežiūrą ir kartu kuo geriau išnaudoti nacionalinių priežiūros institucijų patirtį ir žinias apie vietos specifiką.

Atsižvelgdamos į Europos Sąjungos teisės aktų leidėjo ECB pavestus vykdyti uždavinius, BPM institucijos apibrėžė BPM misiją ir nustatė BPM vykdomos priežiūros principus.

Misija

Veikiant BPM, kuris apima ECB ir NKI, ECB vykdo su priežiūra susijusius uždavinius. ECB atsako už efektyvų ir nuoseklų BPM veikimą, kad būtų vykdoma veiksminga ir intervencijomis pagrįsta bankų priežiūra, padėsianti užtikrinti bankų sistemos saugumą ir patikimumą bei finansų sistemos stabilumą.

Siekdami savo tikslų, mes, BPM darbuotojai, svarbiausiais laikome patikimumą ir atskaitomybę. Vykdydami savo uždavinius veikiame skaidriai ir laikomės visų galiojančių konfidencialumo reikalavimų. Siekiame veiksmingai bendrauti su Europos piliečiais. Esame įsipareigoję palaikyti ryšius su Europos ir nacionalinėmis institucijomis, laikydami visi atitinkamų teisės aktų ir deramai atsižvelgdami į nepriklausomumo principą.

Kuriame priežiūros sistemą, kuri atitinka aukščiausius tarptautinius standartus. Su prudencine bankų priežiūra susijusią ES politiką vykdomė nuosekliai ir veiksmingai, remdamiesi geriausios praktikos sistema, užtikrinančia nepriklausomą, į ateitį orientuotą ir rizikos vertinimu pagrįstą priežiūrą. Mums svarbus proporcingumo principas, vidaus rinkos vieningumas ir vientisumas bei viešasis interesas. Stengiamės užtikrinti gerą valdymą ir vykdomė savo uždavinius bendradarbiaudami ir dirbdami kaip komanda.

Eurosistemos ir BPM strateginiai siekiai

Pripažintą autoritetą pinigų ir finansų klausimais turinti institucija

Turėdama tvirtą konstitucinį pagrindą, remdamasi savo nepriklausomumu ir vidine sanglauda, Eurosistema – euro zonos centrinių bankų sistema – veikia kaip Europoje ir už jos ribų pripažinta euro zonos pinigų politikos institucija ir vadovaujanti finansų institucija. Siekdama savo pagrindinio tikslo – palaikyti kainų stabilumą, Eurosistema atliks būtiną ekonominę ir pinigų analizę, nustatys ir įgyvendins tinkamą politiką. Ji taip pat tinkamai ir veiksmingai reaguos į pinigų ir finansų sričių pokyčius.

Finansinis stabilumas ir Europos finansinė integracija

Vykdydami Eurosistemos ir BPM uždavinius siekiame saugoti finansinį stabilumą ir skatinti Europos finansinę integraciją bendradarbiaudami su įsteigtomis institucinėmis struktūromis. Šiuo tikslu mes prisidėsime prie politikos, užtikrinančios patikimą Europos ir pasaulio finansinio stabilumo struktūrą, įgyvendinimo.

Atskaitomybė, nepriklausomumas, patikimumas; prieinamumas Europos piliečiams

Vykdydami Eurosistemos ir BPM uždavinius svarbiausiais laikome patikimumą ir atskaitomybę, elgsimės skaidriai ir laikysimės visų galiojančių konfidencialumo reikalavimų. Siekiame veiksmingai bendrauti su Europos piliečiais. Esame įsipareigoję palaikyti ryšius su Europos ir nacionalinėmis institucijomis, laikydamiesi visų Sutarčių nuostatų ir deramai atsižvelgdami į nepriklausomumo principą. Tuo tikslu stebėsime pinigų ir finansų rinkas veikiančius pokyčius ir atsižvelgsime į visuomenės interesus bei rinkos poreikius.

Bendras tapatumas, aiškiai apibrėžti vaidmenys ir atsakomybė, tinkamas valdymas

Siekiame sustiprinti mūsų bendrą tapatumą visiems Eurosistemos ir BPM nariams žinant savo aiškiai apibrėžtus vaidmenis ir atsakomybę. Tuo tikslu Eurosistema ir BPM remsis visų savo narių potencialiu ir dideliu įsitraukimu, o taip pat jų ryžtu ir noru dirbti kartu siekiant susitarimo. Be to, Eurosistema ir BPM yra įsipareigoję užtikrinti gerą valdymą, sukurti veiksmingas ir našias organizacines struktūras bei taikyti veiksmingus ir našius darbo metodus.

Geriausia bankų priežiūros praktika; nediskriminavimas ir vienodos veiklos sąlygos

Mes, BPM darbuotojai, vertinsime savo priežiūros sistemą pagal aukščiausius tarptautinius standartus. Remdamiesi įvairių institucijų patirtimi mes į vieną visumą sujungsime geriausius nacionalinius metodus, kad sukurtume geriausios praktikos bankų priežiūros sistemą visose dalyvaujančiose šalyse. BPM užtikrins, kad būtų laikomasi bendro taisyklių sąvado ir taikytinų priežiūros principų bei praktikos ir taip būtų sudaromos vienodos veiklos sąlygos visoms prižiūrimoms įstaigoms ir jos būtų traktuojamos vienodai.

Rizikos vertinimo ir proporcingumo principai; priežiūros veiksmai

BPM vykdoma bankų priežiūra bus lanksti ir pagrįsta rizikos nustatymu, apimančiu sprendimus ir perspektyvinį vertinimą. Bus atsižvelgiama į tikimybę, kad įstaigos ar

įstaiga gali nesugebėti vykdyti savo įsipareigojimų ir kokią poveikį tai gali turėti finansiniam stabilumui. BPM priežiūros praktika bus grindžiama proporcingumo principu, priežiūros mastą koreguojant pagal priežiūrimų bankų sisteminę svarbą ir rizikos pobūdį. BPM metodas skatina laiku imtis efektyvių priežiūrinių veiksmų bei atidžiai stebėti kredito įstaigos atsaką.

Eurosistemos ir BPM organizaciniai principai

Eurosistemoje, gerbdami decentralizavimo principą:

Dalyvavimas

Visi Eurosistemos ir BPM nariai strateginiu ir veiklos požiūriu prisidės prie savo tikslų siekimo.

Bendradarbiavimas

Visi Eurosistemos ir BPM nariai savo funkcijas vykdys bendradarbiaudami ir dirbdami kaip komanda.

Skaidrumas ir atskaitomybė

Visi Eurosistemos ir BPM nariai veiks vadovaudamiesi skaidrumo principu ir bus visiškai atsakingi ir atskaitingi už veiksmingą visų savo funkcijų vykdymą.

Europinių ir nacionalinių funkcijų atskyrimas

Nacionalinių centrinių bankų (NCB) ir NKB vykdomos europinės funkcijos bus aiškiai apibrėžtos ir atskirtos nuo funkcijų, susijusių su nacionaliniais įsipareigojimais.

Sanglauda ir vienybė

Gerbdami savo narių teisinį statusą, Eurosistema veikia kaip darnus ir vieningas subjektas, o BPM – kaip darnus ir koordinuotas subjektas. Siekdami būti artimi Europos piliečiams, jie visi dirbs kaip komanda ir kalbės „vienu balsu“.

Keitimasis ištekliais

Eurosistemos ir BPM nariai skatins keitimąsi personalu, žiniomis ir patirtimi.

Veiksmingas ir efektyvus sprendimų priėmimas

Visi Eurosistemos ir BPM sprendimų priėmimo procesai ir svarstymai bus efektyvūs ir racionalūs. Sprendimai bus priimami daug dėmesio skiriant analizei ir argumentams. Taip pat svarbu, kad būtų išreikšta nuomonių įvairovė.

Sąnaudų efektyvumas, įvertinimas ir metodika

Eurosistemos ir BPM dalyviai visus išteklius naudos apdairiai ir skatins veiksmingus bei ekonomiškai efektyvius sprendimus visose veiklos srityse.

Eurosistema ir BPM kurs kontrolės sistemas ir nustatys veiklos rodiklius, pagal kuriuos bus vertinamas jų funkcijų vykdymas ir suderinamumas su jų tikslais.

Bus toliau rengiami ir taikomi palyginami sąnaudų įvertinimo ir apskaitos metodai.

Sinergijos galimybių panaudojimas ir dubliavimo vengimas

Eurosistemoje ir BPM, pripažįstant pinigų politikos ir priežiūros užduočių atskyrimą, bus nustatomos sinergijos ir masto ekonomikos galimybės ir kiek galima labiau jomis naudojamosi.

Bus vengiama nereikalingo darbo ir išteklių dubliavimo funkciniam lygmenyje. Taip pat bus vengiama per didelio ir neefektyvaus koordinavimo. Šiuo tikslu pasinaudojant patirtimi, sukaupia intensyviau naudojant esamus išteklius, bus aktyviai ieškoma organizacinių sprendimų, užtikrinančių efektyvumą, našumą ir leidžiančių greitai veikti.

Eurosistemos pagalbinių funkcijų ir veiklos perdavimui trečiosioms šalims bus taikomi vienodi kriterijai, taip pat bus atsižvelgiama į saugumo aspektus.

1 BPM veikimas

1.1 BPM organizacinė struktūra

1.1.1 Uždavinių paskirstymas tarp ECB ir NKI

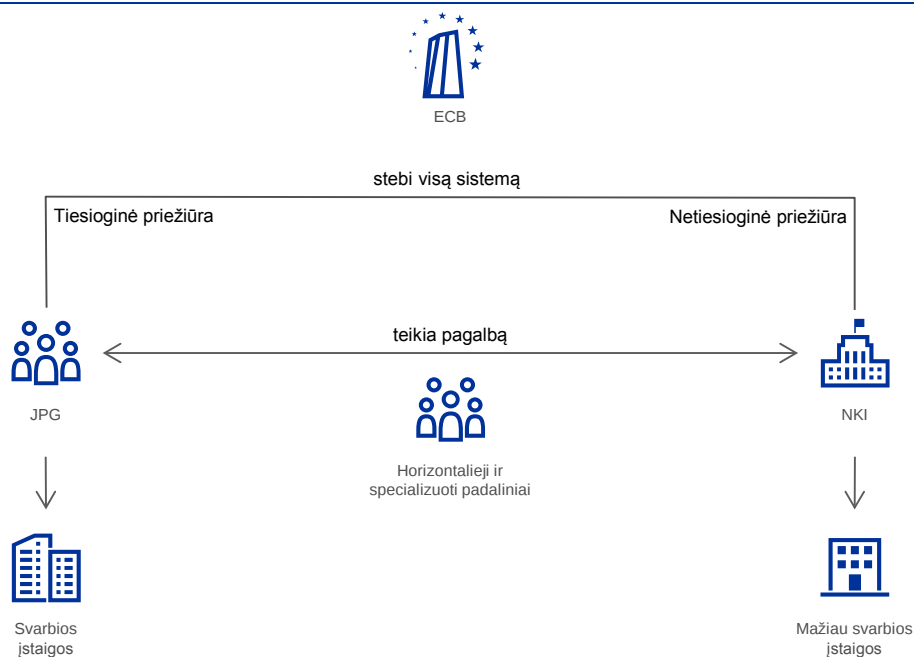

BPM reglamento 6, 14 ir 15 straipsniai

BPM atsakingas už BPM dalyvaujančių šalių bankų priežiūrą. Siekiant užtikrinti priežiūros efektyvumą, atitinkamos funkcijos ir atsakomybės sritys ECB ir NKI paskirstytos pagal prižiūrimų subjektų svarbą. Visiems BPM prižiūrimiems subjektams taikoma bendra priežiūros metodika.

1 paveikslas

Uždavinių paskirstymas BPM

Šaltinis: ECB bankų priežiūra.

Bendrame priežiūros mechanizme ECB, padedamas NKI, tiesiogiai prižiūri visas prie svarbių įstaigų priskirtas įstaigas (svarbias įstaigas). [Svarbių ir mažiau svarbių įstaigų sąrašai](#) reguliariai atnaujinami ir skelbiami bankų priežiūrai skirtose ECB interneto svetainėse. NKI vykdo tiesioginę mažiau svarbių įstaigų priežiūrą, o ECB – šios priežiūros stebėseną. Tam tikromis sąlygomis ECB gali perimti mažiau svarbių įstaigų tiesioginę priežiūrą.

BPM taip pat dalyvauja vykdamas tarpvalstybinių įstaigų ir grupių priežiūrą (priežiūros institucijų kolegijose atlieka buveinės šalies arba priimančiosios šalies priežiūros institucijos funkcijas). Atlikdamas bankų priežiūros institucijos funkcijas BPM dalyvauja vykdamas papildomą finansinių konglomeratų priežiūrą.

BPM priežiūros sprendimus rengia Priežiūros valdyba, kurią sudaro ECB ir NKI atstovai, o priima Valdančioji taryba šiame žinyne toliau aprašyta neprieštaravimo tvarka (žr. 1.3.2 skirsnį).

1.1.2

Atskaitomybė

BPM reglamento 20 ir 21 straipsniai

ECB sprendimas dėl galimybės visuomenei susipažinti su nacionalinių kompetentingų institucijų turimais ECB dokumentais (ECB/2015/16)

ECB gairės, kuriomis nustatomi BPM etikos kodekso principai (ECB/2015/12)

Atskaitomybė būtina, norint užtikrinti priežiūros sprendimų skaidrumą, legitimumą ir nepriklausomumą. ECB gali būti taikoma atsakomybė už tai, kaip vykdo jam pavestus priežiūros uždavinius. Sprendimus, kurie yra tiesiogiai susiję su konkrečiomis įstaigomis, vidaus peržiūros tvarka gali peržiūrėti [Administracinė peržiūros valdyba \(APV\)](#). ECB sprendimus galima skųsti Europos Sąjungos [Teisingumo Teismui](#), o NKI sprendimus dėl mažiau svarbių įstaigų – nacionaliniams teismams. Be to, už vykdomą priežiūros veiklą ECB atsiskaito Europos piliečiams per Europos Parlamentą, tam tikrais aspektais – per nacionalinius parlamentus ir [ES Tarybą](#). Pagrindiniai ECB politinės atskaitomybės kanalai yra keturi:

1. Priežiūros valdybos pirmininkas dalyvauja Europos Parlamente reguliariai rengiamuose *klausymuose*, *ad hoc pasitarimuose* ir – kartu su visų BPM dalyvaujančių valstybių narių atstovais – Euro grupės posėdžiuose. Nacionaliniai parlamentai taip pat gali kviesti atvykti ne tik atitinkamos NKI atstovą, bet ir Priežiūros valdybos pirmininką arba kitą narį.
2. ECB teikia Europos Parlamento Ekonomikos ir pinigų politikos komitetui visų Priežiūros valdybos posėdžių protokolus, įskaitant išsamius ir prasmingus Priežiūros valdybos diskusijų aprašymus ir priimtų sprendimų sąrašus su paaiškinimais.
3. Europos Parlamento ir Euro grupės nariai Priežiūros valdybos pirmininkui gali teikti klausimus raštu. Nacionaliniai parlamentai, jiems kilus klausimų ar turint pastabų, taip pat gali prašyti ECB į juos atsakyti.
4. ECB teikia Europos Parlamentui, ES Tarybai, Euro grupei, Europos Komisijai ir dalyvaujančių valstybių narių nacionaliniams parlamentams viešai skelbiamas [metines ataskaitas](#) apie jam pavestų priežiūros uždavinių vykdymą.

ECB atskaitomybės sistema išsamiau išdėstyta BPM reglamente, Europos Parlamento ir ECB [tarpinstituciniame susitarime](#) ir ES Tarybos ir ECB [susitarimo memorandumu](#).

Taip pat pažymėtina, kad Europos Komisija, stebėdama galimą BPM reglamento taikymo poveikį sklandžiam rinkos veikimui, kas trejus metus skelbia BPM reglamento taikymo ataskaitą. Europos Audito Rūmai yra įgalioti tikrinti ECB valdymo veiklos efektyvumą (žr. 1.4.5 skirsnį), o Tarptautinis valiutos fondas (TVF) atlieka reguliarias peržiūras pagal Finansų sektoriaus įvertinimo programą (FSJP) (žr. 1.4.6 skirsnį).

1.2 BPM veikimo struktūra

1.2.1 ECB bankų priežiūros organizacinė struktūra

Funkcijų atskyrimo principas

BPM reglamento 25 straipsnis
ECB sprendimas dėl ECB
pinigų politikos ir priežiūros
funkcijų atskyrimo
įgyvendinimo (ECB/2014/39)

Reaguodami į finansų krizę ES Taryba ir Europos Parlamentas pavedė ECB vykdyti tam tikrus priežiūros uždavinius. Be šių uždavinių ECB toliau vykdo pinigų politikos funkcijas. Kad ECB vykdamas pinigų politikos ir priežiūros funkcijas nekiltų interesų konfliktų, ECB privalo užtikrinti, kad šios funkcijos būtų atskirtos ir kad kiekviena funkcija būtų vykdoma laikantis nustatytų jos tikslų.

ECB turi nepriklausomą [Priežiūros valdybą](#), kuri teikia priežiūros sprendimų projektus [Valdančiajai tarybai](#). Valdančioji taryba gali priimti siūlomus sprendimus arba jiems prieštarauti, tačiau iš esmės negali jų keisti. Be to, su priežiūra susiję klausimai Valdančiojoje taryboje svarstomi pagal atskiras darbotvarkes atskiruose posėdžiuose, tad yra griežtai atskirti nuo kitų ECB funkcijų.

Funkcijų atskyrimo principas užtikrinamas ir taisyklėmis dėl keitimosi informacija tarp šias dvi funkcijas atliekančių ECB padalinių. Konfidencialia informacija galima keistis tik laikantis principo „būtina žinoti“ ir netrukdamas siekti nė vienos iš šių politikos sričių tikslų. Sprendimus dėl prieigos prie konfidencialios informacijos teisių priima [Vykdomoji valdyba](#).

Darbuotojų lygmeniu funkcijų atskyrimo principas įgyvendintas sukūrus keturis specialius už mikroprudencinę priežiūrą atsakingus generalinius direktoratus ir Priežiūros valdybos sekretoriato generalinį direktorą. Už vykdomas funkcijas jie yra atskaitingi Priežiūros valdybos pirmininkui ir pirmininko pavaduotojui.

Mikroprudencinės priežiūros generaliniai direktoratai

Keturi generaliniai direktoratai ir Priežiūros valdybos sekretoriato generalinis direktoratas (Priežiūros valdybos sekretoriato GD) vykdo ECB pavestus priežiūros uždavinius bendradarbiaudami su NKI.

- Mikroprudencinės priežiūros I ir Mikroprudencinės priežiūros II generaliniai direktoratai (MP I GD ir MP II GD) yra atsakingi už tiesioginę kasdienę svarbių įstaigų priežiūrą.
- Mikroprudencinės priežiūros III generalinis direktoratas (MP III GD) yra atsakingas už NKI vykdomos mažiau svarbių įstaigų priežiūros stebėseną ir visas bendras procedūras, susijusias su mažiau svarbiomis įstaigomis.
- Mikroprudencinės priežiūros IV generalinis direktoratas (MP IV GD) vykdo horizontaliuosius ir specializuotus su visomis BPM prižiūrimomis kredito

įstaigomis susijusius uždavinius, teikia MP I GD ir MP II GD konsultacijas ir pagalbą, pavyzdžiui, vidaus modelių ir patikrinimų vietoje klausimais.

- Priežiūros valdybos sekretoriato GD sudaro Sprendimų priėmimo skyrius, kuris talkina Priežiūros valdybai (padeda pasirengti posėdžiams ir spręsti susijusius teisinius klausimus), ir trys horizontaliosios su BPM susijusias funkcijas vykdančios skyriai – Leidimų, Priežiūros kokybės užtikrinimo ir Vykdomo užtikrinimo ir sankcijų.

Šių penkių generalinių direktoratų vaidmuo priimant sprendimus aprašytas toliau (žr. 1.3 skirsnį).

Bendrosios tarnybos

Be penkių už mikroprudencinę priežiūrą atsakingų generalinių direktoratų, ECB turi bendrąsias tarnybas, kurios padeda vykdyti ir pinigų politikos, ir priežiūros funkcijas.

Bendrosios tarnybos teikia paslaugas žmogiškųjų išteklių, informacinių sistemų, komunikacijos, biudžeto ir organizacinių reikalų, patalpų, vidaus audito, teisės ir statistikos srityse. Turėdamas šias tarnybas ECB gali išnaudoti darbinių funkcijų sinergiją (kartu užtikrindamas, kad pinigų politikos ir bankų priežiūros funkcijos būtų tinkamai atskirtos). Pavyzdžiui, Statistikos generalinis direktoratas bankų priežiūrai skirtoje ECB interneto svetainėje reguliariai skelbia [išsamią bankų priežiūros statistiką](#). Šis duomenų rinkinys kas ketvirtį atnaujinamas, į jį įtraukiama informacija apie bankus, priskirtus prie svarbių įstaigų kategorijos, taip pat informacija apie tokius aspektus kaip bankų pelningumas, kapitalo pakankumas ir turto kokybė.

1.2.2

Jungtinės priežiūros grupės

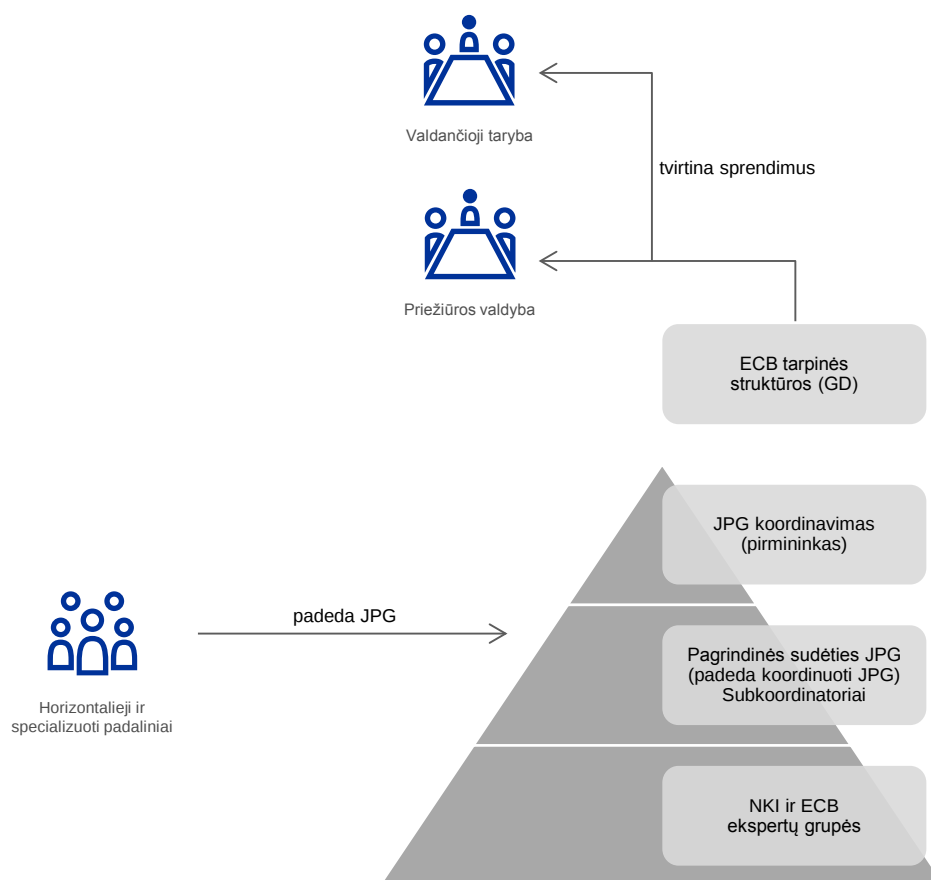
BPM pagrindų reglamento 3, 4, 5 ir 6 straipsniai

Kasdienę svarbių įstaigų priežiūrą vykdo MP I GD ir MP II GD sudėtyje veikiančios jungtinės priežiūros grupės (JPG). Kaip parodyta [2 paveiksle](#), JPG sudaro ECB ir šalių, kuriose įsteigtos svarbios įstaigos, įskaitant jų bankininkystės patronuojamąsias įmones arba svarbius tarpvalstybinius filialus, NKI ekspertai. JPG sudaroma kiekvienai svarbiai įstaigai aukščiausiu konsolidavimo lygmeniu. JPG dydis, bendra sudėtis ir organizacinė struktūra skiriasi priklausomai nuo priežiūrimo subjekto veiklos pobūdžio, sudėtingumo, masto, verslo modelio ir rizikos profilio.

JPG yra atsakingos už [priežiūros analizės programas](#) parengimą, organizavimą ir nuolatinės priežiūros konsoliduotą, iš dalies konsoliduotą ir individualių lygmenimis vykdymą. Vykdam šiuos uždavinius vertinamas įstaigos rizikos profilis, verslo modelis, strategija, rizikos valdymo sistemos, vidaus kontrolės sistemos ir vidaus valdymas. Svarbiausios šio darbo dalys yra [priežiūrinio tikrinimo ir vertinimo procesas](#) (SREP, angl. *Supervisory Review and Evaluation Process*) ir reguliarus dialogas su priežiūrima įstaiga. JPG nariai taip pat gali dalyvauti [atliekant patikrinimus vietoje ir vidaus modelių patikrinimus](#).

2 paveikslas

Kaip veikia JPG

Šaltinis: ECB bankų priežiūra.

Vykdam tam tikrus specifinės tematikos ar ypatingų techninių žinių reikalaujančius uždavinius JPG gali prireikti papildomos pagalbos iš horizontaliųjų ir specializuotų ECB padalinių. Horizontalieji ir specializuoti padaliniai taip pat teikia informaciją ir rengia procedūras JPG – taip siekiama užtikrinti, kad būtų laikomasi vienodo požiūrio ir suderintos metodikos.

JPG koordinatorius ir subkoordinatoriai

Kiekvienai JPG vadovauja koordinatorius (ECB ekspertas). Subkoordinatoriai (NKI ekspertai) padeda JPG koordinatoriui vykdyti kasdienę svarbių įstaigų priežiūrą, taip pat atstovauja atitinkamų NKI pozicijai. Pavyzdžiui, jie padeda rengti ir tikslinti priežiūros analizės programą.

JPG koordinatoriai skiriami trejiems–penkeriems metams. JPG koordinatoriai ir nariai turėtų reguliariai rotuoti, tik ne visi vienu metu.

Koordinuojančioji JPG

Bankų, užimančių svarbią vietą daugiau negu vienoje dalyvaujančioje valstybėje narėje, JPG įkuria koordinuojančiąją JPG. Jos nariai – JPG koordinatorius (pirmininkas) ir tų šalių, kuriose veiklą vykdo reikšmingos patronuojamosios įmonės arba filialai, nacionalinių priežiūros institucijų paskirti subkoordinatoriai. Koordinuojančioji JPG yra atsakinga už uždavinių paskirstymo JPG nariams organizavimą, priežiūros analizės programos parengimą, tikslinimą, jos įgyvendinamo stebėseną ir vertinimo peržiūrą.

1.2.3

Priežiūros stebėsenos funkcijos vykdymo organizavimas

BPM reglamento 4, 6, 12 ir 31 straipsniai

BPM pagrindų reglamento 43, 62, 67, 70, 96, 97, 98, 99 ir 100 straipsniai

NKI yra atsakingos už mažiau svarbių įstaigų tiesioginę priežiūrą. Jos planuoja ir vykdo nuolatinę priežiūrą naudodamosi savais ištekliais ir vadovaudamosi savomis sprendimų priėmimo procedūromis. NKI taip pat prižiūri BPM reglamentu nereglamentuotas sritis.

ECB (MP III GD) atsakingas už tai, kad BPM veiktų efektyviai ir nuosekliai, taip pat užtikrina, kad NKI taikoma priežiūros metodika būtų aukštos kokybės. Todėl, siekiant užtikrinti, kad priežiūra būtų vykdoma nuosekliai ir laikantis aukštų priežiūros standartų, ECB pavesta vykdyti priežiūros stebėseną. Vykdydamas šiuos uždavinius, MP III GD i) svarsto galimybes MP IV GD parengtą svarbių įstaigų priežiūros metodiką proporcingai taikyti mažiau svarbioms įstaigoms ir ii) rengia bendrus mažiau svarbių įstaigų priežiūros standartus.

Vykdydamas jam pavestus priežiūros stebėsenos uždavinius, ECB glaudžiai bendradarbiauja su NKI. ECB ir NKI bendradarbiavimas yra itin svarbus tam, kad visame BPM būtų laikomasi bendros priežiūros kultūros ir būtų užtikrinta, kad sistema veiktų nuosekliai. Vykdydamas priežiūros stebėseną, ECB rengia bendrus NKI vykdomos mažiau svarbių įstaigų priežiūros standartus, renka informaciją iš NKI, ją tvarko ir atlieka temines peržiūras. Iš šios informacijos sužinoma apie NKI priežiūros praktiką ir sprendimus, taip pat apie mažiau svarbias įstaigas ir mažiau svarbių įstaigų sektorius.

Taigi, ECB priežiūros stebėsenos funkcija reiškia stebėjimą, kaip NKI vykdo mažiau svarbių įstaigų priežiūrą siekiant nustatyti silpnas įstaigas ir užtikrinti, kad visame BPM būtų taikomi nuoseklūs ir aukšti priežiūros standartai. Šią priežiūros stebėsenos funkciją ECB vykdo laikydamasis proporcingumo principo ir atsižvelgdamas į riziką. Tad prireikus didesnio prioriteto įstaigoms galima nustatyti griežtesnius atskaitomybės reikalavimus, o MP III GD gali griežtinti jų priežiūros stebėseną. Panašiai ECB dalyvauja ir mažiau svarbių įstaigų krizių valdyme – vykdo krizių valdymo stebėseną.

Tam tikrais atvejais ECB ekspertai teikia NKI specializuotas konsultacijas ir pagalbą (pavyzdžiui, dalyvauja patikrinimuose vietoje). Siekdamas puoselėti bendrą priežiūros kultūrą ECB taip pat skatina NKI keistis ekspertais.

1.2.4 Horizontalieji ir specializuoti padaliniai

Horizontalieji ir specializuoti MP IV GD padaliniai padeda vykdyti ir svarbių, ir mažiau svarbių įstaigų priežiūrą. Horizontalieji padaliniai glaudžiai bendradarbiauja su JPG, pavyzdžiui, rengia ir diegia bendras metodikas ir standartus, teikia metodinę pagalbą. Šie padaliniai užtikrina, kad būtų laikomasi vienodo požiūrio ir suderintos metodikos. Jie vykdo specializuotus uždavinius, atlieka specializuotas analizes ir teikia ekspertinę pagalbą JPG ir NKI.

1.2.5 Komunikacija BPM viduje

Kaip aprašyta pirmiau, BPM labai svarbus glaudus ECB ir NKI bendradarbiavimas. Sklandus bendradarbiavimas ir nuolatinis keitimasis informacija tarp ECB ir NKI, taip pat ir ECB viduje, padeda užtikrinti, kad BPM veiktų tinkamai ir kad jo pasiekti priežiūros rezultatai būtų kokybiški.

ECB ir NKI bendradarbiavimas

Visoje priežiūros veikloje laikomasi geranoriško bendradarbiavimo principo. Vykdydami tiesioginę svarbių įstaigų priežiūrą MP I GD ir MP II GD kasdien bendradarbiauja su NKI per atitinkamas JPG. Stebėdamas, kaip vykdoma mažiau svarbių įstaigų priežiūra, MP III GD palaiko glaudžius ryšius su NKI per specialų aukštesniojo rango vadovų tinklą.

NKI taip pat prisideda prie horizontaliųjų ir specializuotų padalinių darbo per įvairaus pobūdžio forumus, pavyzdžiui, ekspertų tinklus.

Taip pat pažymėtina, kad Priežiūros valdyba gali nuspręsti sudaryti ECB ir NKI atstovų darbo grupes ir pavesti joms nagrinėti konkrečias horizontaliąsias temas ir talkinti horizontaliesiems padaliniams.

Informacijos valdymas

Pagal ECB informacijos valdymo politiką skatinamas ir palaikomas sistemiškas, efektyvus ir veiksmingas informacijos rengimas, naudojimas, valdymas ir išgavimas. Pagal šią politiką informacija tarp ECB ir NKI leidžiama keistis laikantis principo „būtina žinoti“.

Ši politika įgyvendinama naudojantis ECB informacijos valdymo sistema – technine priemone, leidžiančia užtikrinti, kad visos JPG taikytų vienodą bankų priežiūros metodiką ir standartus.

Ekspertų skyrimas svarbių ir mažiau svarbių įstaigų priežiūrai atlikti

BPM priežiūra vykdoma atsižvelgiant į riziką ir proporcingai. Vykdamt priežiūrą atsižvelgiama ir į tai, kiek žalos priežiūrimo subjekto žlugimas galėtų padaryti finansiniam stabilumui, ir į priežiūrimo subjekto žlugimo tikimybę. Priežiūra taip pat priklauso nuo priežiūrimo subjekto rizikos profilio. Tokiais priežiūros principais siekiama užtikrinti, kad priežiūra būtų veiksminga ir nuodugni ir kad riboti priežiūrai skirti ištekliai būtų paskirstyti efektyviai.

BPM išteklių ir ekspertų paskirstymą ECB vykdomai tiesioginei priežiūrai koordinuoja Priežiūros analizės programų planavimo ir koordinavimo skyrius kartu su atitinkamais horizontaliųjų funkcijų vykdančiais padaliniais ir NKI. JPG planuoja veiklą koordinuojant ECB. Jos parengia kiekvieno svarbaus banko priežiūros analizės programą, kurioje išdėsto pagrindinius ateinančių 12 mėnesių priežiūros uždavinius, veiklą, preliminarų tvarkaraštį, tikslus, patikrinimų vietoje ir vidaus modelių patikrinimų poreikius. Patikrinimai vietoje planuojami ir juos vykdysiantys ekspertai parenkami glaudžiai bendradarbiaujant su NKI – dauguma patikrinimo grupių narių ir vadovų yra NKI ekspertai. Išsamiau apie priežiūros analizės programą – 4.1.3 skirsnyje.

Kai NKI vykdo tiesioginę mažiau svarbių įstaigų priežiūrą, savo nuolatinę priežiūros veiklą jos planuoja ir vykdo pagal bendrą BPM strategiją, tam naudoja savus išteklius ir taiko savas sprendimų priėmimo procedūras.

NKI raginamos keistis ekspertais su ECB ir tarpusavyje įvairios trukmės laikotarpiais ir įvairiais organizaciniais lygmenimis. Ekspertų mainų sąlygos nustatomos iš anksto ir kiekvienu atveju individualiai. Dėl ekspertų mainų padidėja JPG tarptautiškumas, o prireikus yra lengviau gauti papildomą pagalbą arba specifinių žinių. Be to, ECB ir NKI ekspertai dalyvauja bendroje mokymo programoje, kuri padeda didinti priežiūros praktikos nuoseklumą ir skatina puoselėti bendrą priežiūros kultūrą.

Finansiniai ištekliai

BPM reglamento 20 straipsnis

ECB reglamentas dėl priežiūros mokesčių (ECB/2014/41)

ECB sprendimas dėl mokesčių veiksmų, kurie naudojami metiniams priežiūros mokesčiams apskaičiuoti, duomenų nustatymo bei rinkimo metodikos ir procedūrų (ECB/2015/7)

Priežiūros uždavinių ir funkcijų vykdymo išlaidas ECB dengia iš visiems priežiūrimams euro zonos bankams nustatomo metinio mokesčio (NKI teisei nustatyti mokesčius pagal nacionalinę teisę šis mokestis poveikio nedaro). Kasmet iki balandžio 30 d. ECB priima sprendimą, kuriame paskelbia visą **metinio priežiūros mokesčio** sumą. Tada visos išlaidos suskirstomos į dvi kategorijas:

- tiesioginės priežiūros – šias išlaidas padengia ECB tiesiogiai priežiūrimos svarbios įstaigos;
- netiesioginės priežiūros – šias išlaidas padengia atitinkamų nacionalinių priežiūros institucijų tiesiogiai priežiūrimos mažiau svarbios įstaigos.

Prižiūrinių įstaigų mokamą mokestį sudaro minimali ir kintamoji dalys. Minimali dalis yra fiksuota visos pirmiau nurodytoms kategorijoms priklausančių metinių mokesčių sumos procentinė dalis. Kintamoji dalis apskaičiuojama pagal mokestinius veiksnius, susijusius su banko dydžiu ir rizikos profiliu, įskaitant pagal riziką įvertintą banko turtą. Su banko dydžiu susiję mokestiniai veiksniai nustatomi pagal visą turto vertę, su rizikos profiliu – pagal bendrą rizikos poziciją.

Išlaidas, kurias ECB patiria vykdydamas jam pavestus priežiūros uždavinius, daugiausia sudaro ECB bankų priežiūros generalinių direktoratų ir bendrųjų tarnybų patiriamos tiesiogiai su bankų priežiūra susijusios išlaidos. Šios išlaidos ECB biudžete nurodomos atskirai.

ECB biudžeto valdymo įgaliojimai suteikti Valdančiajai tarybai – ji tvirtina ECB metinį biudžetą Vykdomosios valdybos siūlymu ir su bankų priežiūra susijusiais klausimais pasitarusi su Priežiūros valdybos pirmininku ir pirmininko pavaduotoju.

ECB kasmet Europos Parlamentui, ES Tarybai, Europos Komisijai ir Euro grupei teikia ataskaitą apie numatomus metinių priežiūros mokesčių struktūros ir dydžio pokyčius.

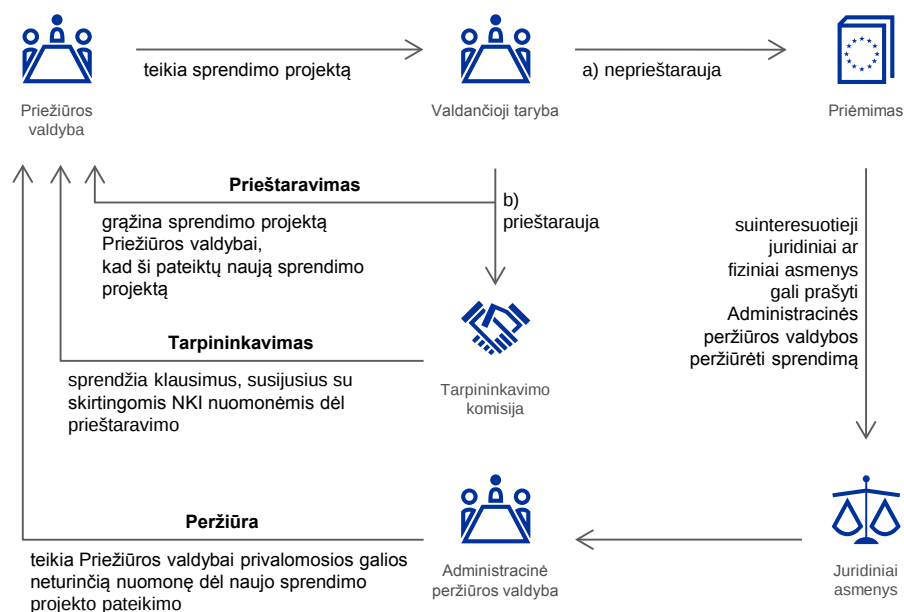
1.3 BPM sprendimų priėmimas

Su ECB priežiūros uždavinių vykdymu susijusius sprendimus [neprieštaravimo tvarka](#) priima Valdančioji taryba. Pagal šią tvarką galutinius sprendimų projektus pirmiausia tvirtina Priežiūros valdyba, tada jie teikiami Valdančiajai tarybai galutiniam priėmimui. Galutiniai sprendimų projektai laikomi priimtais, jeigu Valdančioji taryba per 10 darbo dienų nepareiškia prieštaravimo.

Neprieštaravimo tvarka priimami ne tik atskiri priežiūros sprendimai, bet ir ECB teisės aktai dėl priežiūros uždavinių vykdymo, politikos dokumentai ar kitokie pranešimai, kuriais ECB nustatomi įpareigojimai vykdyti priežiūros uždavinius.

3 paveikslas

Neprieštaravimo tvarka

Šaltinis: ECB bankų priežiūra.

Tačiau ECB sprendimai priimami ne vien neprieštaravimo tvarka. Galima taikyti ir kitokią sprendimų priėmimo tvarką, taip pat numatyta galimybė deleguoti įgaliojimus priimti tam tikro pobūdžio priežiūros sprendimus, pavyzdžiui, tam tikrus sprendimus dėl kompetencijos ir tinkamumo įvertinimo ar sprendimus dėl įstaigų svarbos pakeitimo. Kiti priežiūros veiksmai (išskyrus sprendimus) aprašyti 1.3.2 skirsnyje.

1.3.1

Sprendimų priėmimas

BPM reglamento 26 straipsnis
BPM pagrindų reglamento VI ir VII daly

SESV 283 straipsnis

ECBS statuto 11.6 straipsnis

ECB sprendimas dėl Europos Centrinio Banko atstovų Priežiūros valdyboje skyrimo (ECB/2014/4)

Priežiūros valdybos darbo reglamentas

Priežiūros valdybos narių elgesio kodeksas

ECB darbo reglamentas

Tarpininkavimo komisijos darbo reglamentas

Toliau aprašyti sprendimų priėmimo procese dalyvaujantys subjektai ir jų atsakomybės sritys.

Valdančioji taryba

Valdančioji taryba yra pagrindinis sprendimus dėl ECB uždavinių vykdymo, įskaitant priežiūros uždavinius, priimančias organas. Teisės aktai dėl bankų priežiūros paprastai priimami neprieštaravimo tvarka. Ši tvarka nustatyta BPM reglamente, kur aiškiai pabrėžiamas Priežiūros valdybos – ECB vidaus organo, atsakingo už priežiūros uždavinių planavimą, vykdymą ir galutinių sprendimų projektų tvirtinimą – vaidmuo. Pagal šią tvarką Valdančioji taryba galutinių sprendimų projektų keisti negali – gali tik juos tvirtinti arba jiems prieštarauti.

Vykdomoji valdyba

Vykdomoji valdyba yra atsakinga už ECB einamosios veiklos valdymą. Priežiūros valdybos pirmininko pavaduotojas yra Vykdomosios valdybos narys.

Priežiūros valdyba

Priežiūros valdyba yra atsakinga už BPM reglamente nustatytų ECB priežiūros uždavinių planavimą ir vykdymą. Priežiūros valdyba turi patvirtinti visus teisiškai privalomo pobūdžio priežiūros sprendimų projektus, prieš juos pateikiant Valdančiajai tarybai galutiniam priėmimui neprieštaravimo tvarka. [Priežiūros valdybą](#) sudaro pirmininkas, pirmininko pavaduotojas, keturi ECB atstovai, po vieną kiekvienos NKI atstovą ir po vieną kiekvieno NCB atstovą, jeigu NKI yra ne centrinis bankas. Tačiau balsuojant tos pačios valstybės narės NKI ir NCB atstovai laikomi vienu nariu.

Iniciatyvinis komitetas talkina Priežiūros valdybai ir rengia jos posėdžius. Jį sudaro mažesnė Priežiūros valdybos narių grupė ir jis neturi įgaliojimų priimti sprendimus.

Mikroprudencinės priežiūros I–IV generaliniai direktoratai

MP I GD ir MP II GD sudėtyje veikiančios JPG yra pagrindinės prižiūrimiems subjektams skirtų sprendimų projektų rengėjos. Rengdamos sprendimų projektus, jos vadovaujasi per nuolatinę priežiūrą, įskaitant patikrinimus vietoje arba vidaus modelių patikrinimus, surinkta informacija. Priežiūros sprendimų rengimo ir jų priėmimo procese, taip pat tinkamo proceso užtikrinimo klausimais, JPG glaudžiai bendradarbiauja su Priežiūros valdybos sekretoriato GD Sprendimų priėmimo skyriumi.

MP III GD taip pat gali rengti sprendimų projektus – daugiausia dėl su mažiau svarbiomis įstaigomis susijusių bendrų procedūrų – ir pasiūlymus dėl bendrų NKI skirtų nurodymų dėl mažiau svarbių įstaigų grupių ir kategorijų.

MP IV GD tiesiogiai dalyvauja priimant sprendimus dėl patikrinimų vietoje, taip pat rengiant naujus reglamentus, politikos aprašus ar metodikas. MP IV GD šiame procese dalyvauja ir netiesiogiai – teikia JPG specializuotą pagalbą (daugiausia susijusią su SREP sprendimais), pavyzdžiui, rengia *ex ante* horizontaliąsias analizes.

Priežiūros valdybos sekretoriato GD

Priežiūros valdybos sekretoriato GD sudaro Sprendimų priėmimo skyrius ir trys horizontaliąsias funkcijas vykdančys skyriai – Leidimų, Priežiūros kokybės užtikrinimo ir Vykdomo užtikrinimo ir sankcijų. Sprendimų priėmimo skyrius teikia pagalbą priimant sprendimus, užtikrina, kad jie būtų priimami efektyviai, ir taip garantuoja institucinę sprendimų priėmimo proceso kokybę. Sprendimų priėmimo skyrius talkina

Priežiūros valdybai: organizuoja posėdžius ir rašytines procedūras, tolesnes procedūras po jų, taip pat rengia ir peržiūri pasiūlymus ir sprendimus. Šis skyrius visų ECB veiklos sričių padaliniais padeda rengti Priežiūros valdybai skirtus dokumentus ir pataria procedūriniais sprendimų priėmimo klausimais. Sprendimų priėmimo skyrius palaiko ryšius su Valdančiosios tarybos sekretoriatu visais su ECB priežiūros uždaviniais susijusių sprendimų priėmimo klausimais ir padeda pasirengti Valdančiosios tarybos posėdžiams priežiūros klausimais.

Nacionalinės kompetentingos institucijos

NKI ne tik dalyvauja JPG veikloje, bet ir atlieka svarbų vaidmenį sprendimų priėmimo procese. NKI gali siūlyti priežiūros sprendimų projektus. BPM pagrindų reglamente aiškiai nustatyta, kad sprendimus dėl **bendrų procedūrų** ECB turėtų priimti remdamasis NKI siūlymu. NKI yra atsakingos už visus kitus, BPM neperduotus priežiūros uždavinius, pavyzdžiui, vartotojų apsaugą ir kovą su pinigų plovimu.

Tarpininkavimo komisija

Jeigu Valdančioji taryba pareiškia prieštaravimą dėl neprieštaravimo tvarka pateikto sprendimo, NKI, kuriai sprendimas yra aktualus ir kuri laikosi kitokios nuomonės, gali teikti prašymą Priežiūros valdybai dėl tarpininkavimo nuomonių skirtumams suderinti, kartu užtikrinant, kad pinigų politikos ir priežiūros funkcijos būtų atskirtos. Prieštaravimą nagrinėja Tarpininkavimo komisija, kurią sudaro po vieną narį iš kiekvienos dalyvaujančios valstybės narės. Nariai išrenkami iš Valdančiosios tarybos ir Priežiūros valdybos narių. Sprendimai priimami paprastosios daugumos principu. Kiekvienas narys turi po vieną balsą.

1.3.2

Priežiūros veiksmų rūšys

SESV 132 straipsnis,
139 straipsnio 2 dalies
e punktas ir 288 straipsnio
2 dalis

BPM reglamento 4 straipsnis ir
III skyriaus 2 skirsnis

BPM pagrindų reglamento
2 antraštinė dalis

Priežiūros sprendimas (angl. *supervisory decision*) – ECB teisės aktas, priimtas vykdant BPM reglamentu ECB pavestus uždavinius ir naudojantis reglamentu suteiktais įgaliojimais, dažniausiai skirtas konkrečiai kredito įstaigai. Sprendimu suteikiamos teisės ir (arba) nustatomi įpareigojimai, keičiantys sprendimo adresato padėtį. Sprendime gali būti papildomų nuostatų, pavyzdžiui, terminų, sąlygų, įpareigojimų arba neprivalomo pobūdžio rekomendacijų. Sąlygos yra reikalavimai, pagal kuriuos sprendimo galiojimas susiejamas su tam tikrais įvykiais, o įpareigojimai yra papildomi reikalavimai, kuriuos sprendimo adresatas privalo įvykdyti, paprastai iki nustatyto termino. Sprendimo projektą tvirtina Priežiūros valdyba, po to jis teikiamas Valdančiajai tarybai priimti neprieštaravimo tvarka, išskyrus atvejus, kai sprendimas priimamas delegavimo būdu. Tačiau jeigu sprendimas adresatui yra nepalankus, galutinis ECB priežiūros sprendimas priimamas pasibaigus laikotarpiui, per kurį adresatas turi teisę būti išklausytas, ir deramai atsižvelgus į šalių pateiktas pastabas. Galutinis priežiūros sprendimas adresatui yra teisiškai privalomas.

Priklausomai nuo taikytinų teisės aktų, norimo priemonės poveikio, adresato (-ų) ir laikantis proporcingumo principo, gali būti priimami ne tik priežiūros, bet ir kitokio pobūdžio sprendimai.

Veiklos dokumentams (angl. *operational acts*) sprendimų priėmimo procedūros formalumai netaikomi. Jie neturi privalomos teisinės formos. Prie šių dokumentų priskiriami priežiūriniai lūkesčiai, pareiškimai ir kiti dokumentai, kurie nėra privalomi ir kurių vykdymas nėra užtikrinamas priverstinėmis priemonėmis.

Jeigu klausimas tam tikru požiūriu svarbus, galima prašyti, kad Priežiūros valdyba pritartų konkrečiai priežiūros pozicijai *ex ante* arba informuoti Priežiūros valdybą *ex post*. Jeigu reikia, parengęs veiklos dokumentą, ECB gali priimti tokio paties arba panašaus turinio priežiūros sprendimą.

Rekomendacijas (angl. *recommendations*) galima priimti, jeigu ECB nori išdėstyti priežiūrimiems subjektams, atitinkamoms trečiosioms šalims arba NKI skirtus neprivalomo pobūdžio priežiūrinius lūkesčius.

Priežiūrimiems subjektams skirtos rekomendacijos yra bendro taikymo teisės aktai. Rekomendacijas neprieštaravimo tvarka priima Valdandžioji taryba, jos skelbiamos bankų priežiūrai skirtoje ECB interneto svetainėje ir *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*. Tai – visuomenės informavimo apie ECB priežiūros metodiką priemonė.

NKI skirtos rekomendacijos yra neprivalomo pobūdžio dokumentai, rengiami kaip alternatyva privalomoms gairėms. Jomis NKI suteikiama daugiau lankstumo. Rekomendacijos gali būti rengiamos konkrečiai dėl mažiau svarbių įstaigų priežiūros arba dėl mažiau svarbių įstaigų įtraukimo į jau galiojančių svarbioms įstaigoms skirtų rekomendacijų taikymo sritį. Jos gali būti viešos arba neviešos. Rekomendacijų pavyzdžių galima rasti [bankų priežiūrai skirtoje ECB interneto svetainėje](#).

BPM reglamento 9 straipsnis ir 6 straipsnio 5 dalis.

Nurodymai (angl. *instructions*) yra dar viena ECB naudojamų priemonių rūšis.

Pirma, ECB gali nurodyti NKI pasinaudoti nacionalinės teisės aktais joms suteiktais įgaliojimais, kiek tai būtina BPM reglamente ECB pavestiems uždaviniams įvykdyti. NKI informuoja ECB, kokių veiksmų ėmėsi. Antra, ECB gali išleisti visoms NKI skirtus nurodymus dėl mažiau svarbių įstaigų. Nurodymai rengiami dėl NKI turimų konkrečių priežiūros įgaliojimų taikymo mažiau svarbių įstaigų grupėms arba kategorijoms, o ne konkrečioms subjektams.

Sprendimas (ES) 2015/530 dėl mokesčių veiksmų, kurie naudojami metiniams priežiūros mokesčiams apskaičiuoti, duomenų nustatymo bei rinkimo metodikos ir procedūrų (ECB/2015/7)

Bendro taikymo sprendimai (angl. *decisions of general application*) gali būti rengiami dėl privalomų procedūrinių reikalavimų, taikytinų visiems priežiūrimiems subjektams, tam tikrai jų daliai arba NKI. Pagrindinis tokių sprendimų tikslas – aiškiau išdėstyti, ko ECB tikisi iš priežiūrinų subjektų. Bendro taikymo sprendimai dėl konkrečių būsimų ECB priežiūros uždavinių vykdymo priimami neprieštaravimo tvarka (pvz., žr. paraštėje pažymėtą Sprendimą (ES) 2015/530). Sprendimai vėliau skelbiami bankų priežiūrai skirtoje ECB interneto svetainėje ir *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

Gairės (ES) 2017/697 dėl nacionalinių kompetentingų institucijų naudojimosi Sąjungos teisės aktuose numatytais pasirinkimo galimybėmis ir teise veikti savo nuožiūra mažiau svarbių įstaigų atžvilgiu (ECB/2017/9)

Reglamentas (ES) 2016/445 dėl naudojimosi Sąjungos teisės aktuose numatytais pasirinkimo galimybėmis ir teise veikti savo nuožiūra (ECB/2016/4)

Gairės (angl. *guidelines*) – NKI skirti teisės aktai, kuriuose nustatoma, kokius rezultatus privaloma pasiekti, tačiau kartu leidžiamas tam tikras lankstumas jų siekiant. Gairės yra ypač svarbios ECB vykdamas netiesioginę mažiau svarbių įstaigų priežiūrą (pvz., žr. paraštėje pažymėtas Gaires (ES) 2017/697 ir kitas bankų priežiūrai skirtose ECB interneto svetainėje paskelbtas gaires).

Reglamentai (angl. *regulations*) yra bendro taikymo dokumentai. Jie yra privalomi visa apimtimi ir euro zonos valstybėse narėse taikomi tiesiogiai. Reglamentai skelbiami bankų priežiūrai skirtose ECB interneto svetainėje ir *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*. (pvz., žr. paraštėje pažymėtą Reglamentą (ES) 2016/445). ECB taip pat gali priimti reglamentus, kai jie yra reikalingi BPM reglamentu pavestų uždavinių vykdymui organizuoti arba jų vykdymo tvarkai apibrėžti.

Rekomendaciniuose dokumentuose (angl. *guides, guidances*) išdėstomi ECB priežiūriniai lūkesčiai. Bankų priežiūrai skirtose ECB interneto svetainėje yra paskelbta įvairių bankams skirtų rekomendacinių dokumentų įvairiais klausimais, pavyzdžiui, dėl naudojimosi ES teisės aktuose numatytais pasirinkimo galimybėmis ir teise veikti savo nuožiūra, kompetencijos ir tinkamumo vertinimo, finansavimo skolinomis lėšomis sandorių, neveiksnių paskolų tvarkymo ir pan.

1.3.3

Priežiūros sprendimų rengimas ir priėmimas

Sprendimo projekto rengimas

BPM reglamento 22 straipsnis

Sprendimo projektas rengiamas kaskart, kai užbaigus priežiūros procesą reikia priimti sprendimą. Jis gali būti rengiamas priežiūrinio subjekto prašymu arba JPG, NKI ar kurio nors ECB horizontaliojo padalinio iniciatyva.

Tinkamas procesas

BPM reglamento 22 ir 26 straipsniai

BPM pagrindų reglamento 31 ir 33 straipsniai

Reglamentas Nr. 1/1958, nustatantis kalbas, kurios turi būti vartojamos Europos ekonominėje bendrijoje

Vieni iš tinkamo proceso reikalavimų – reikalavimas pakankamai pagrįsti sprendimo projektą ir reikalavimas suteikti teisę būti išklausytam (jeigu to reikia).

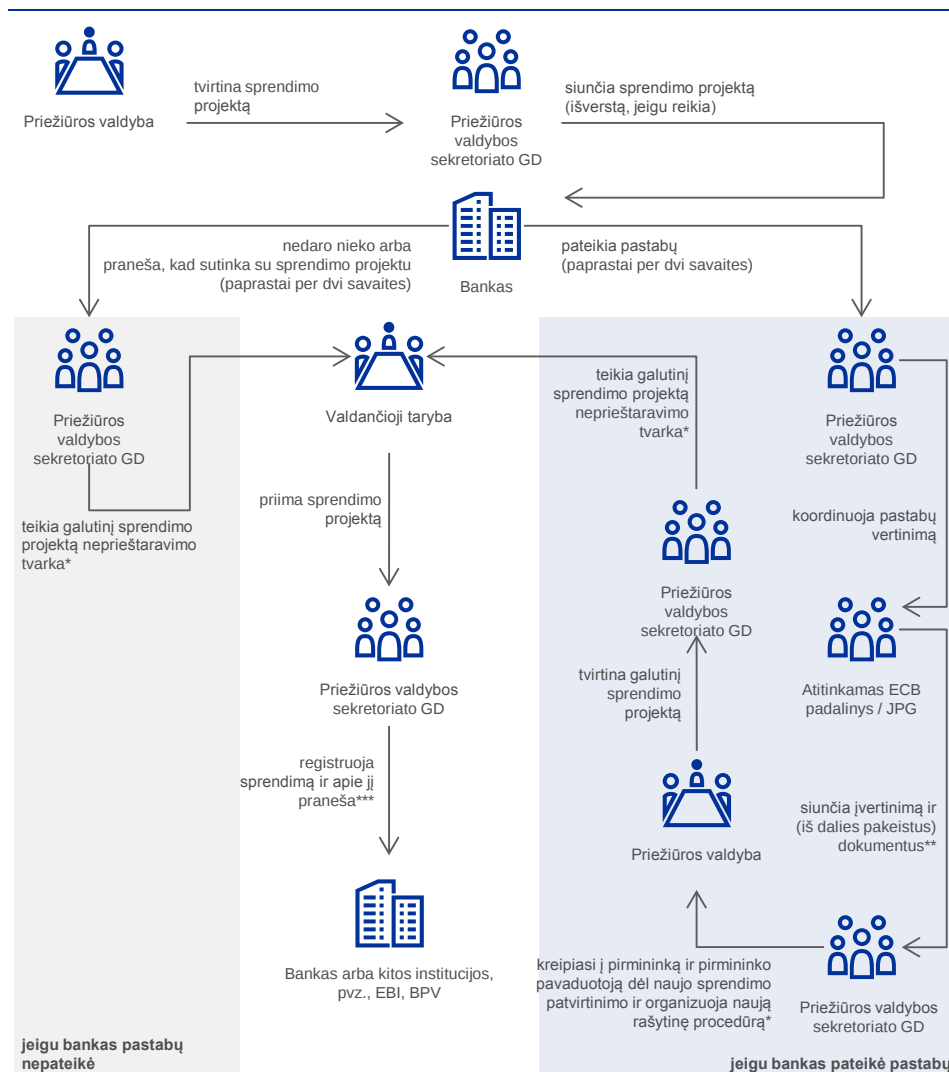
Pagrindimas

ECB priežiūros sprendimai turi būti aiškiai pagrįsti – juose turi būti išdėstyti reikšmingi faktai, teisinės priežastys ir su priežiūra susiję sprendimo motyvai.

Teisės būti išklausytam įgyvendinimo laikotarpis

Prieš priimant ECB sprendimų projektus, kurie neigiamai paveiktų adresatų teises, adresatams suteikiama galimybė pateikti pastabų. Teisė būti išklausytam yra viena pagrindinių procedūrinių priežiūros proceso teisių. Šia teise sprendimo adresatui ne

Sprendimų priėmimo skyrius sprendimo projektą adresatui pateikia kartu su lydraščiu, kuriame išdėstoma teisės būti išklausytam įgyvendinimo tvarka. Adresatui dažniausiai suteikiamos dvi savaitės, tačiau ypatingomis aplinkybėmis šis laikotarpis gali būti sutrumpintas iki ne mažiau kaip 3 darbo dienu.

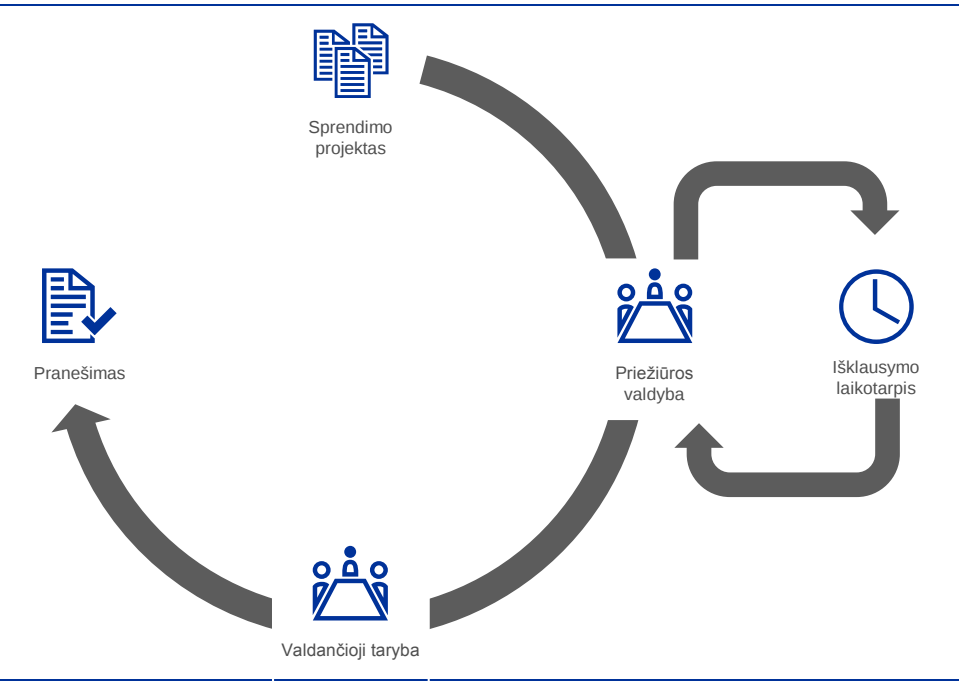
*** Priklausomai nuo to, kada pasirašo ECB pirmininkas, sprendimas išsiunčiamas e. paštu maždaug per dvi darbo dienas nuo priėmimo Valdančiojoje tarnyboje.

Sprendimų priėmimas neprieštaravimo tvarka

Toliau pateiktame paveiksle pavaizduoti keturi pagrindiniai neprieštaravimo tvarkos etapai.

5 paveikslas

Supaprastinta sprendimų priėmimo proceso apžvalga

Šaltinis: ECB bankų priežiūra.

Priežiūros valdybos patvirtinimas

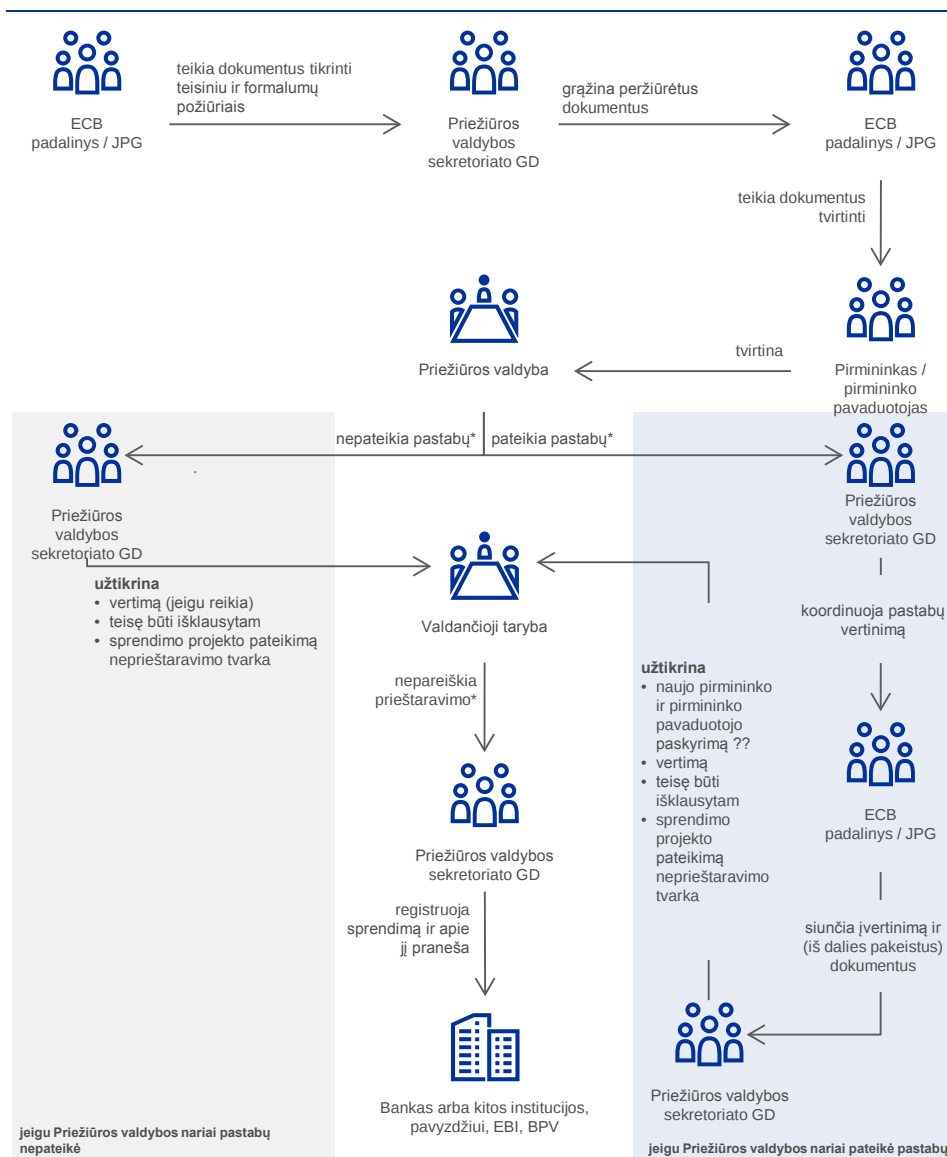
Galutiniai sprendimų projektai teikiami Priežiūros valdybai. Priežiūros valdyba juos tvirtina, iš dalies keičia arba atmeta. Priežiūros valdyba gali tvirtinti sprendimų projektus rašytine procedūra arba per posėdį. Dauguma sprendimų tvirtinami rašytine procedūra. Jeigu trys arba daugiau Priežiūros valdybos narių prieštarauja balsavimui rašytine procedūra, sprendimo projektas svarstomas Priežiūros valdybos posėdyje. Standartinis Priežiūros valdybos rašytinės procedūros terminas yra 5 darbo dienos.

Jeigu patvirtinimo prašoma rašytine procedūra ir Priežiūros valdybos nariai pateikia pastabų, atitinkamas ECB padalinys arba JPG įvertina pastabas ir siunčia jų įvertinimą Priežiūros valdybai susipažinti arba teikia sprendimo projektą tvirtinti antrą kartą (taip pat sušaukus posėdį arba taikant rašytinę procedūrą).

Priežiūros valdybai galutinį sprendimo projektą patvirtinus, Sprendimų priėmimo skyrius kreipiasi į Valdančiosios tarybos sekretoriatą dėl sprendimo projekto pateikimo Valdančiajai tarybai galutiniam priėmimui neprieštaravimo tvarka.

6 paveikslas

Sprendimų priėmimas rašytine procedūra

*Kai taikoma rašytinė procedūra arba neprieštaravimo tvarka, pastabų ir (arba) prieštaravimų pateikimo terminas yra penkios darbo dienos.

Šaltinis: ECB bankų priežiūra.

Priėmimas Valdančiojoje taryboje

Jeigu Valdančioji taryba per 10 darbo dienų nepaprieštarauja galutiniam sprendimo projektui, laikoma, kad sprendimo projektas priimtas. Paprastai Valdančioji taryba paskelbia neprieštaraujanti šiam 10 darbo dienų laikotarpiui dar nesibaigus. Prieštaravimas turi būti pagrįstas raštu. Jeigu Valdančioji taryba pareiškia prieštaravimą, galima taikyti vieną iš trijų procedūrų:

1. jeigu NKI, kuriai sprendimas aktualus, laikosi kitokios nuomonės dėl prieštaravimo, NKI gali prašyti tarpininkavimo;
2. jeigu prašymas dėl tarpininkavimo nepateikiamas, Priežiūros valdyba gali iš dalies pakeisti sprendimo projektą, kad būtų atsižvelgta į Valdančiosios tarybos pastabas;
3. jeigu Priežiūros valdyba nepateikia naujo sprendimo projekto, prieštaravimai siunčiami atsakingiems padaliniais.

Skubos procedūra

Skubiais atvejais pirmiau aprašyta procedūra trumpinama, kad Priežiūros valdyba galėtų laiku priimti reikalingus sprendimus.

Skubos procedūra paprastai taikoma JPG, ECB vadovybės ir NKI siūlymu. Siekiant sutrumpinti sprendimų priėmimo procesą, galima koreguoti rašytinės procedūros terminus arba skubiai sušaukti Priežiūros valdybos posėdį. Posėdis gali vykti telekonferencijos būdu. Jeigu skubos procedūra sušauktame Priežiūros valdybos posėdyje nesusidaro 50 proc. kvorumas, posėdis baigiamas ir artimiausiu metu surengiamas neeilinis posėdis. Kvietime į neeilinį posėdį turėtų būti nurodoma, kad sprendimai bus priimami net ir nesusidarius kvorumui. Skubiais atvejais Priežiūros valdyba taip pat gali prašyti, kad Valdančioji taryba taikytų trumpesnę sprendimo priėmimo neprieštaravimo tvarką terminą – Valdančioji taryba net gali surengti posėdį iš karto po Priežiūros valdybos posėdžio.

Sprendimų priėmimas delegavimo būdu

Sprendimus priimant neprieštaravimo tvarka, kiekvienais metais Priežiūros valdybai tektų patvirtinti, o Valdančiajai tarybai priimti labai daug įvairaus sudėtingumo ir įvairų poveikį prižiūrimiems subjektams darančių priežiūros sprendimų projektų. Todėl siekiant užtikrinti, kad bankų priežiūros sprendimų priėmimo procesas būtų proporcingesnis ir efektyvesnis, įgaliojimai priimti sprendimus, susijusius su ECB vykdomais priežiūros uždaviniais, gali būti deleguojami. Laikantis delegavimo sistemos, aiškiai apibrėžtus sprendimų priėmimo įgaliojimus galima deleguoti ECB struktūrinių padalinių vadovams – tokiu atveju Valdančioji taryba priima sprendimą dėl delegavimo, o Vykdomoji valdyba paskiria atitinkamus struktūrinių padalinių vadovus.

Delegavimo sistema

Institucinę sistemą, suteikiančią galimybę priežiūros sprendimus priimti delegavimo būdu, sudaro:

1. bendrasis pamatinis sprendimas, kuriame nustatyta ECB sprendimų priėmimo proceso vidaus organizacinė tvarka;
2. sprendimai dėl delegavimo, kuriuose nustatomi deleguotų įgaliojimų priimti tam tikro pobūdžio priežiūros sprendimus vykdymo kriterijai;
3. Vykdomosios valdybos sprendimai dėl ECB struktūrinių padalinių vadovų, įgaliojamų priimti sprendimus, paskyrimo.

Bendrajame pamatiniame sprendime nustatyta, kad aiškiai apibrėžtus Valdančiosios tarybos sprendimų priėmimo įgaliojimus galima deleguoti, kai reikia priimti su ECB priežiūros uždaviniais susijusius teisės aktus. Bendrajame pamatiniame sprendime (juo papildomas ECB darbo reglamentas) išdėstytos Vykdomosios valdybos ir ECB struktūrinių padalinių vadovų atsakomybės sritys, procedūriniai deleguotųjų sprendimų priėmimo, įforminimo ir pranešimo apie juos reikalavimai, taip pat deleguotųjų sprendimų administracinės peržiūros reikalavimai.

Sprendimus dėl delegavimo, kuriuose nustatomi naudojimosi deleguotais įgaliojimais kriterijai, neprieštaravimo tvarka priima Valdančioji taryba; šie sprendimai įsigalioja tik tada, kai Vykdomoji valdyba priima sprendimą dėl paskyrimo. Tuo tikslu, pasikonsultavusi su Priežiūros valdybos pirmininku ir atsižvelgdama į delegavimo svarbą bei adresatų skaičių, Vykdomoji valdyba paskiria vieną arba kelis ECB struktūrinių padalinių (kurie vykdo priežiūros uždavinius ir yra organizaciniu požiūriu atskirti nuo kitų ECB uždavinius vykdančių padalinių) vadovus. Jau priimti du sprendimai dėl delegavimo: sprendimas dėl įgaliojimų priimti [sprendimus dėl kompetencijos ir tinkamumo](#) delegavimo ir sprendimas dėl sprendimų, susijusių su prižiūrimų subjektų [svarbos pokyčiais](#), delegavimo. Deleguotuosius sprendimus savo vardu priima ir už juos atsako Valdančioji taryba.

Pranešimas

Sprendimą priėmus, Sprendimų priėmimo skyrius arba NKI (kai sprendimu suteikiamas leidimas užsiimti bankų veikla) apie sprendimą informuoja sprendimo adresatą.

Kalbų vartojimo tvarka

NKI, prižiūrimiems subjektams, valstybėms narėms ir kitoms ES įstaigoms palaikant ryšius laikomasi Europos Sąjungoje nustatytos kalbų vartojimo tvarkos. Taikomos šios taisyklės:

Reglamentas Nr. 1/1958, nustatantis kalbas, kurios turi būti vartojamos Europos ekonominėje bendrijoje

BPM pagrindų reglamento 24 straipsnis

1. dokumentai, kurie yra siunčiami ECB, gali būti parengti bet kuria siuntėjo pasirinkta oficialia kalba. Atsakymas turėtų būti parengtas ta pačia kalba;
2. dokumentai, kuriuos ECB siunčia valstybei narei arba valstybės narės jurisdikcijai priklausančiam asmeniui, turėtų būti parengti tos valstybės kalba.

BPM darbo kalba buvo pasirinkta anglų kalba – ja vyksta visa vidaus komunikacija tarp ECB ir NKI ir visuose ECB padaliniuose.

Siunčiami pranešimai

Dauguma svarbių įstaigų sutiko, kad priežiūros sprendimai būtų rengiami ir kasdieniai ryšiai būtų palaikomi anglų kalba. Susitarimą dėl vienos kalbos vartojimo bet kada galima atšaukti.

Priežiūrimam subjektui (arba keliems priežiūrimiems subjektams) skirtus sprendimus ECB rengia anglų kalba, jeigu jų adresatas sutiko vartoti anglų kalbą. Jeigu adresatas nesutiko bendrauti anglų kalba, sprendimas priimamas adresato pasirinkta kalba ir ši jo redakcija laikoma autentiška. Tokiais atvejais už vertimą atsakingas ECB.

Gaunami pranešimai

Priežiūrimi subjektai, kurie ryšiams su ECB palaikyti kasdienės priežiūros klausimais nesutiko vartoti anglų kalbos, gali teikti dokumentus bet kuria oficialia ES kalba. Atsakomybė už jų vertimą, jeigu jo prireiktų, dalijasi ECB ir NKI. Kai kuriais atvejais, užuot vertus visą gautą priežiūrimo subjekto pasirinkta kalba parengtų dokumentų tekstą, parengiama jų santrauka anglų kalba.

Kalbų vartojimo tvarka taikoma tik priežiūros sprendimams ir pagrindiniams priežiūros dokumentams. Prireikus NKI bendradarbiauja su ECB rengiant pagrindinius dokumentus arba aiškinamuosius memorandumus anglų kalba.

1.3.4

Sprendimų administracinė peržiūra

BPM reglamento
64 konstatuojamoji dalis,
4 straipsnis, 24 straipsnio 1 ir
10 dalys

Sprendimas dėl
Administracinės peržiūros
valdybos įsteigimo
(ECB/2014/16)

Sprendimų, kuriuos ECB priima vykdydamas savo priežiūros įgaliojimus, administracinei peržiūrai atlikti ECB įsteigė nepriklausomą vidaus tarnybą – Administracinę peržiūros valdybą (APV). APV sudėtis paskelbta bankų priežiūrai skirtoje ECB interneto svetainėje. Šiame skirsnyje aprašyti pagrindiniai vidaus proceso etapai, galimi jo rezultatai ir APV vidaus organizacinė struktūra, o pabaigoje aprašyta ECB priimtų sprendimų teisminės peržiūros galimybė.

Vidaus peržiūros procesas

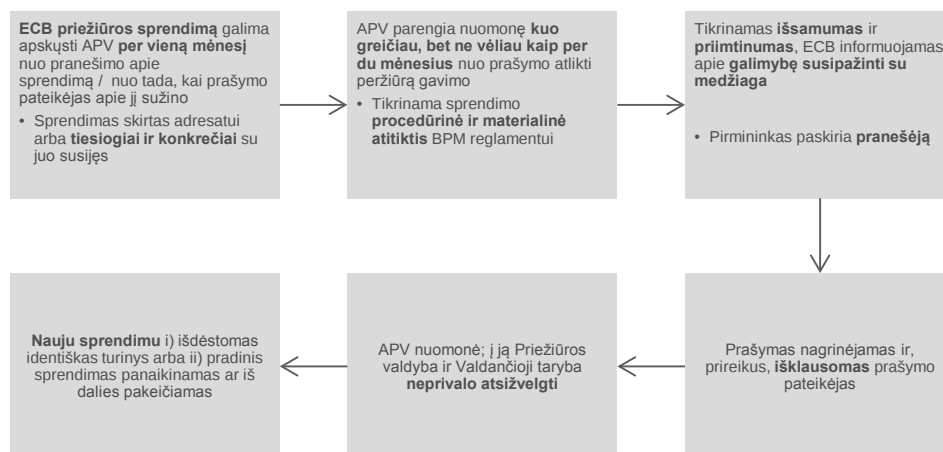
Prašymas atlikti peržiūrą

Bet kuris fizinis ar juridinis asmuo gali prašyti peržiūrėti ECB priimtą sprendimą, kuris yra tam asmeniui skirtas arba tiesiogiai ir konkrečiai su juo susijęs. Asmenys prašymą privalo pateikti per vieną mėnesį nuo pranešimo apie priimtą sprendimą gavimo dienos. Jie gali atšaukti prašymą bet kuriuo metu. Prašymas atlikti peržiūrą neturi sustabdomojo poveikio, nebent Valdančioji taryba, remdamasi APV pasiūlymu, nusprendžia kitaip.

7 paveikslas

APV peržiūros procesas

ECB vidaus administracinė peržiūra

Šaltinis: ECB bankų priežiūra.

Prašymo pateikėjas turi teisę susipažinti su ECB medžiaga, tačiau ši teisė negalioja konfidencialiai informacijai ir gali būti apribota paisant kitų juridinių ir fizinių asmenų (ne prašymo pateikėjo) teisėtų interesų, susijusių su tų asmenų verslo paslaptį saugojimu. APV peržiūra apsiriboja prašyme išdėstytų argumentų analize. Todėl, gavusi prašymą, APV įvertina tik išdėstytus argumentus. Pateikti nauji argumentai nenagrinėjami.

Prašymo pateikėjas taip pat gali prašyti leisti pateikti rašytinius liudytojo arba eksperto parodymus. Tokį leidimą suteikia APV, jei mano, kad tai būtina.

Priimtumo vertinimas

APV įvertinus prašymo priimtumą, APV pirmininkas gali duoti nurodymus dėl veiksmingo peržiūros atlikimo, įskaitant nurodymus pateikti dokumentus ar informaciją.

Posėdis

Nors išklausti prašymo pateikėją nėra privaloma, APV gali sušaukti posėdį. Posėdžiams pirmininkauja APV pirmininkas arba pirmininko pavaduotojas. Posėdžiuose dalyvauja APV nariai, sekretorius, ECB atstovai ir prašymo pateikėjo atstovai. Prašymo pateikėjas gali vartoti kalbą, kuria atliekama peržiūra, arba anglų kalbą, o ECB organizuoja sinchroninį vertimą žodžiu. Prašymo pateikėjas gali prašyti leidimo į posėdį iškviesti liudytoją arba ekspertą žodiniams parodymams pateikti.

Nuomonė

Per du mėnesius nuo prašymo gavimo dienos APV priima nuomonę dėl ginčijamo sprendimo. Nuomonė nedelsiant pateikiama Priežiūros valdybai. Priežiūros valdybai ar Valdančiajai tarybai į nuomonę atsižvelgti nėra privaloma.

Naujas sprendimas

Nors atsižvelgti į APV nuomonę nėra privaloma, po peržiūros Priežiūros valdyba pateikia Valdančiajai tarybai naują galutinį sprendimo projektą. Sprendimo projektu galima:

- ginčijamą sprendimą pakeisti tokio paties turinio sprendimu;
- ginčijamą sprendimą pakeisti iš dalies pakeisto turinio sprendimu;
- ginčijamą sprendimą panaikinti.

Pirmuoju atveju naujas sprendimo projektas Valdančiajai tarybai pateikiamas per 10 darbo dienų nuo nuomonės gavimo dienos. Antruoju ir trečiuoju atvejais sprendimo projektas Valdančiajai tarybai pateikiamas per 20 darbo dienų nuo nuomonės gavimo dienos.

Teisingumo Teismo atliekama peržiūra

Pirmiau aprašyta priežiūros sprendimų vidaus administracinė peržiūra nepanaikina teisės iškelti bylą Europos Sąjungos Teisingumo Teisme. Bylą galima iškelti per du mėnesius nuo galutinio sprendimo gavimo dienos. Prašymo pateikėjas gali iškelti bylą Teisingumo Teisme prieš tai neprašęs atlikti vidaus peržiūros. Prašymo pateikėjas taip pat gali iškelti bylą APV peržiūrai tebevykstant arba peržiūrai pasibaigus. Antruoju atveju byla keliama dėl naujo Valdančiosios tarybos priimto sprendimo.

1.4 Bendradarbiavimas su kitomis įstaigomis ir institucijomis

1.4.1 Bendradarbiavimo sistema

ECB aktyviai bendradarbiauja su kitomis įstaigomis ir politikos formavimo, ir kasdienės priežiūros klausimais. ECB aktyviai dalyvauja įvairių pasaulinių ir europinių institucijų, pavyzdžiui, Europos bankininkystės institucijos (EBI), Europos sisteminės rizikos valdybos (ESRV), Bazelio bankų priežiūros komiteto (BBPK) ir Finansinio stabilumo tarybos (FST) veikloje.

Prireikus Priežiūros politikos skyrius kartu su ECB teisinių paslaugų GD skyriais gali teikti papildomą pagalbą JPG, sudarant ir atnaujinant bendradarbiavimo priežiūros institucijų kolegijose susitarimus. Priežiūros politikos skyrius taip pat užmezga ir koordinuoja bendradarbiavimą su BPM nedalyvaujančiomis valstybėmis narėmis ir su ES nepriklausančiomis valstybėmis, pavyzdžiui, sudarydamas susitarimo memorandumus.

1.4.2 Glaudus valstybių narių bendradarbiavimas

BPM reglamento 7 straipsnis
BPM pagrindų reglamento 118 ir 119 straipsniai

ECB sprendimas dėl glaudaus bendradarbiavimo su dalyvaujančių valstybių narių, kurių valiuta nėra euro, nacionalinėmis kompetentingomis institucijomis (ECB/2014/5)

Euro zonai nepriklausančios ES valstybės narės taip pat gali dalyvauti BPM, jeigu to pageidauja. Pagal glaudaus bendradarbiavimo mechanizmą euro zonai nepriklausančių valstybių narių NKI laikosi visų ECB parengtų nurodymų, gairių ar prašymų. Jų atstovai dalyvauja Priežiūros valdybos, JPG ir kitų tinklų ir darbo grupių veikloje taip pat, kaip euro zonos šalių NKI atstovai.

Vis dėlto, palyginti su euro zonos valstybėmis narėmis, yra du skirtumai. Pirmia, glaudžiai bendradarbiaujančių valstybių narių atstovai neįtraukiami į Valdančiąją tarybą. Tačiau jeigu glaudžiai bendradarbiaujanti valstybė narė nesutinka su Priežiūros valdybos sprendimo projektu, ji gali apie tai informuoti Valdančiąją tarybą. Valdančioji taryba atsižvelgia į pateiktus argumentus ir per 5 darbo dienas atsako į juos raštu. Antra, euro zonai nepriklausanti valstybė narė gali vėliau atsisakyti dalyvauti BPM, o ECB tam tikromis sąlygomis gali sustabdyti arba nutraukti glaudų bendradarbiavimą.

Glaudus bendradarbiavimas su BPM užmezgamas tokia tvarka: atitinkama valstybė narė pateikia prašymą, ECB jį įvertina ir priima sprendimą užmegzti glaudų bendradarbiavimą su ta valstybe nare.

- Prieš priimdamas sprendimą, ECB atlieka prašymą pateikusių valstybės narės nacionalinės teisės aktų teisinę peržiūrą. Teisinę peržiūrą atliekama siekiant nustatyti, ar NKI galės laikytis ECB nurodymų, prašymų ir gairių.
- Prieš priimdamas sprendimą, ECB taip pat gali atlikti prašymą pateikusių valstybės narės kredito įstaigų išsamų vertinimą. Tokiu vertinimu siekiama išsamiai įvertinti bankų sektoriaus finansines sąlygas ir grupes bei kredito įstaigas, kurios prisijungiančioje valstybėje narėje greičiausiai taps svarbiomis.

Tuo tikslu valstybė narė pateikia visą informaciją apie joje įsteigtas kredito įstaigas, kurios ECB gali prireikti norint išsamiai įvertinti tuos subjektus.

ECB sprendimas užmegzti glaudų bendradarbiavimą skelbiamas *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje* ir įsigalioja praėjus 14 dienų nuo paskelbimo. Sprendime nustatomi priežiūros funkcijų perdavimo ECB aspektai ir glaudaus bendradarbiavimo pradžios data.

1.4.3 Bendradarbiavimas su BPM nedalyvaujančių šalių bankų priežiūros institucijomis

KRD 51 ir 112–116 straipsniai.
BPM pagrindų reglamento 9 ir 10 straipsniai

Komisijos įgyvendinimo reglamentas dėl bendrų sprendimų (ES/710/2014)

Komisijos deleguotasis reglamentas dėl priežiūros institucijų kolegijų veiklos (ES/2016/98)

Bankų priežiūros institucijų kolegijos

Priežiūros institucijų kolegijos yra institucijų, vykdančių atskirų tarpvalstybinėms bankų grupėms priklausančių subjektų ir svarbių filialų priežiūrą, tarpusavio bendradarbiavimo ir veiklos koordinavimo struktūros. Kolegijos yra pagrindinių priežiūros uždavinių planavimo ir vykdymo pamatas. Europos Komisijos deleguotuosiuose ir įgyvendinimo reglamentuose ir EBI gairėse dėl priežiūros institucijų kolegijų nustatyti pagrindiniai kolegijų veiklos aspektai.

Svarbių bankų grupių priežiūros institucijų kolegijose ECB vykdo kurią nors iš šių funkcijų:

- kolegijose, į kurias įtrauktos BPM nedalyvaujančių valstybių narių arba trečiųjų šalių, t. y. ES nepriklausančių šalių, priežiūros institucijos – konsoliduotos (buveinės šalies) priežiūros institucijos funkcijas;
- kolegijose, kuriose buveinės šalies priežiūros institucija yra BPM nedalyvaujančios valstybės narės arba trečiosios šalies institucija – nario (priimančiosios šalies priežiūros institucijos) funkcijas.

ECB – konsoliduotos priežiūros institucija

Jeigu ECB atlieka konsoliduotos priežiūros institucijos funkcijas, kolegijai vadovauja JPG koordinatorius. Kolegija ne tik laikosi kolegijų veiklą reglamentuojančių aktų, bet ir parengia rašytinį koordinavimo ir bendradarbiavimo susitarimą dėl praktinių kolegijos veiklos aspektų ir kolegijos narių tarpusavio santykių.

Dalyvaujančių valstybių narių, kuriose įsteigta bankų grupės patronuojančioji įmonė, patronuojamosios įmonės arba svarbūs filialai, NKI dalyvauja kolegijose stebėtojų teisėmis. Tai reiškia, kad NKI padeda vykdyti kolegijos uždavinius ir veiklą ir gauna visą informaciją, bet nedalyvauja sprendimų priėmimo procedūrose. Kad kolegijų posėdžiuose galėtų laikytis bendros pozicijos, NKI ir ECB aptaria svarbius klausimus iš anksto, JPG sudėtyje.

ECB – priimančiosios šalies priežiūros institucija

Jeigu konsoliduotos priežiūros institucija įsteigta nedalyvaujančioje valstybėje narėje, dalyvavimo kolegijose taisyklės priklauso nuo dalyvaujančiose valstybėse narėse įsteigtų prižiūrimų subjektų svarbos.

- Jeigu visi dalyvaujančiose valstybėse narėse įsteigti prižiūrimi subjektai yra svarbios įstaigos, ECB priežiūros institucijų kolegijoje dalyvauja kaip narys, o NKL turi teisę dalyvauti kaip stebėtojos.
- Jeigu dalyvaujančiose valstybėse narėse įsteigti prižiūrimi subjektai yra ir svarbios įstaigos, ir mažiau svarbios įstaigos, ECB ir NKL dalyvauja priežiūros institucijų kolegijoje kaip nariai. Dalyvaujančių valstybių narių, kuriose įsteigti svarbūs prižiūrimi subjektai, NKL turi teisę dalyvauti priežiūros institucijų kolegijose kaip stebėtojos.

Tais atvejais, kai visi dalyvaujančioje valstybėje narėje įsteigti prižiūrimi subjektai yra mažiau svarbios įstaigos, NKL priežiūros institucijų kolegijoje dalyvauja kaip narės, o ECB iš viso nedalyvauja.

Dvišalis bendradarbiavimas su bankų priežiūros institucijomis

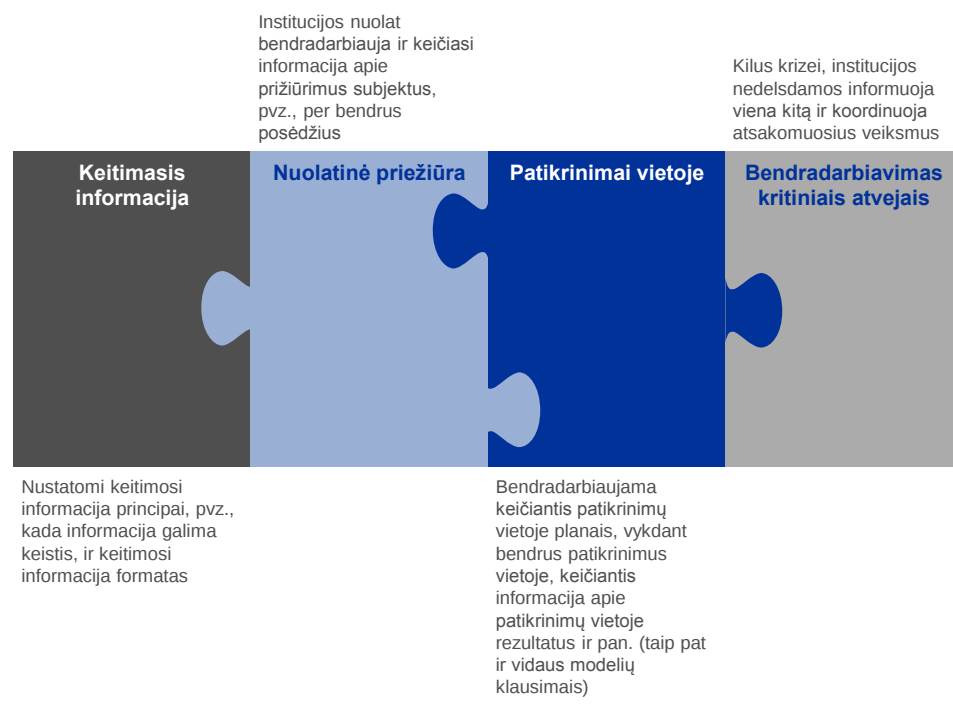

BPM pagrindų reglamento 3, 8 ir 152 straipsniai
KRD 55 ir 131 straipsniai

Kad ECB ir ES nepriklausančios šalies priežiūros institucija galėtų užmegzti dvišalį bendradarbiavimą, reikalingi tam tikri susitarimai. Susitarimai būna įvairūs – nuo nekonfidencialių *ad hoc* diskusijų iki susitarimo memorandumuose nustatomo struktūrinio bendradarbiavimo. Vieni susitarimo memorandumai sudaromi dėl konkrečių bankų, kiti – dėl konkretaus dalyko ir taikomi didesnei prižiūrimų subjektų grupei. Susitarimuose dėl konkrečių bankų gali būti apibrėžti įvairūs aspektai: nuo keitimosi konfidencialia informacija iki galimybės vykdyti patikrinimus vietoje ir tvirtinti vidaus modelius. Susitarimai dėl konkretaus dalyko sudaromi, pavyzdžiui, dėl keitimosi informacija apie pasaulinės sisteminės svarbos finansų įstaigas.

8 paveikslas

Keitimasis informacija ir bendradarbiavimas pagal susitarimo memorandumus

Šaltinis: ECB bankų priežiūra.

ECB ir nedalyvaujančių valstybių narių NKI pasirašo susitarimo memorandumus, kuriuose bendrais bruožais išdėsto, kaip tarpusavyje bendradarbiaus vykdydami savo priežiūros uždavinius. ECB pasirašo susitarimo memorandumus su kiekvienos nedalyvaujančios valstybės narės, kuri yra bent vienos pasaulinės sisteminės svarbos įstaigos buveinės šalis, NKI. Tokių susitarimo memorandumų paskirtis – aiškiau išdėstyti keitimosi informacija procedūras ir, jeigu reikia, konsultacijų mechanizmus. Juose taip pat nustatomos bendradarbiavimo kritiniais atvejais procedūros.

Kad galėtų keistis konfidencialia informacija ir bendradarbiauti su trečiųjų šalių priežiūros institucijomis, ECB su jomis irgi turi sudaryti administracinius susitarimus. Prieš sudarydamas administracinius susitarimus, ECB įvertina, ar trečiosios šalies reguliavimo sistemoje nustatyti konfidencialumo reikalavimai yra ne mažesnio griežtumo negu atitinkamos ES nuostatos.

1.4.4

Finansinių konglomeratų
direktyvos 6–17 straipsniai

BPM pagrindų reglamento
18 straipsnis

TRS dėl papildomos rizikos
koncentracijos ir grupės vidaus
sandorių priežiūros
(ES/2015/2303)

EPI bendrosios gairės dėl
finansinių konglomeratų
priežiūros veiklos koordinavimo
susitarimų

Bendradarbiavimas su kitomis (ne bankų) priežiūros institucijomis

Kaip bankų priežiūros institucijų susitarimo memorandumuose, taip ir dvišaliuose arba daugiašaliuose kitų priežiūros institucijų susitarimo memorandumuose nustatoma bendra bendradarbiavimo tvarka. Memorandumuose apibrėžiami keitimosi konfidencialia informacija (pvz., apie veiklos leidimus, vietoje ir nuotoliniu būdu vykdomą priežiūrą ar sankcijas) procesai ir procedūros. Rengiant susitarimo memorandumus, vadovaujamas esama geriausia praktika ir visais organizaciniais lygmenimis skatinama bendradarbiavimo kultūra. Susitarimo memorandumuose galima numatyti, kad, siekiant palengvinti institucijų tarpusavio ryšius, bus steigiami specialūs komitetai, kurie bus pagrindinės už keitimąsi informacija ir priežiūros veiklos koordinavimą atsakingos struktūros.

Finansinių konglomeratų priežiūra

Su finansiniais konglomeratais susijusiam bendradarbiavimui taikoma speciali tvarka. Finansiniai konglomeratai yra finansų įmonės, kurių bent vienas subjektas veikia draudimo sektoriuje ir bent vienas – bankų arba investicinių paslaugų sektoriuje. Šiuo atveju nėra svarbu, ar finansinio konglomerato veiklą tiesiogiai vykdo pati įmonė, ar veikla vykdoma per specialias patronuojamąsias įmones.

Prižiūrint finansinius konglomeratus, priežiūrą tenka vykdyti keliuose sektoriuose, tad tam reikalinga speciali institucinė tvarka. Europos Sąjungoje – su tam tikromis išimtimis – vykdoma papildoma finansiniam konglomeratui priklausančių kredito įstaigų, draudimo įmonių ir investicinių įmonių priežiūra. Papildoma priežiūra apibrėžiama kaip priežiūra, vykdoma ne vietoj sektoriaus priežiūros, bet remiantis sektoriaus priežiūra. Vykdamą papildomą priežiūrą, stebima rizika, atsirandanti dėl finansinių paslaugų tarpsektoriškumo ir finansinius konglomeratus sudarančių grupių struktūros sudėtingumo.

Papildomos priežiūros koordinatorius

JPG finansinių konglomeratų papildomoje priežiūroje dalyvauja tiek, kiek ji yra susijusi su jų prižiūrimomis svarbiomis įstaigomis. Jeigu BPM bankų priežiūros institucija skiriama koordinatorė, Finansinių konglomeratų direktyvos 11 straipsnyje nurodytas funkcijas atlieka JPG koordinatorius. Kaip ir bankų priežiūros institucijų kolegijų atveju, NKI gali dalyvauti kaip stebėtojos (jeigu į finansinį konglomeratą įtrauktos kredito įstaigos yra svarbios) arba kaip narės (jeigu kredito įstaigos yra mažiau svarbios).

Koordinatorius yra atsakingas už papildomos reguliuojamų finansinio konglomerato subjektų priežiūros koordinavimą ir vykdymą. Bendradarbiaudamas su kitomis atitinkamomis kompetentingomis institucijomis koordinatorius užtikrina, kad reguliariai būtų atliekamas tinkamas finansinių konglomeratų testavimas nepalankiausiomis sąlygomis, nedubliuojant ir nepakeičiant sektoriaus priežiūros.

Koordinatoriumi skiriama viena iš kompetentingų institucijų ir, jeigu reikia, nustatoma speciali koordinavimo tvarka. Reguliuojamo subjekto priežiūros koordinatoriaus funkcijas paprastai atlieka už finansinio konglomerato patronuojančiosios įmonės priežiūrą atsakinga institucija. Jeigu patronuojančioji įmonė yra mišri finansų kontroliuojančioji įmonė, koordinatoriaus funkcijas paprastai atlieka už svarbiausiam finansiniam sektoriui priklausančio reguliuojamo subjekto priežiūrą atsakinga institucija.

Priežiūrą vykdančios institucijos glaudžiai bendradarbiauja ir dalijasi visa atitinkamiems priežiūros uždaviniams vykdyti reikalinga informacija. Koordinatorius ir atitinkamos institucijos gali sudaryti koordinavimo susitarimą ir susitarti teikti išsamesnę informaciją, kad reguliuojamų subjektų papildoma priežiūra būtų nuodugnesnė.

1.4.5 Bendradarbiavimas su Europos Sąjungos institucijomis

BPM glaudžiai bendradarbiauja su kitomis platesnę institucinę sistemą sudarančiomis Europos Sąjungos institucijomis ir įstaigomis.

Europos Komisija

SESV 4, 107 ir 108 straipsniai
KRD 53 straipsnis ir paskesni
straipsniai

BPM reglamento 19, 26, 32,
37 straipsniai ir
32 konstatuojamoji dalis

Komisijos komunikatas dėl
valstybės pagalbos bankams
finansų krizės sąlygomis
(ES/2013/C 216/01)

Vieni iš Europos Komisijos tikslų – atkurti finansinį stabilumą, užtikrinti skolinimą realiajai ekonomikai, mažinti galimo nemokumo keliamą sisteminę riziką. Jeigu naudojami valstybiniai ištekliai, būtina laikytis valstybės pagalbos taisyklių ir informuoti Europos Komisijos konkurencijos generalinį direktoratą (COMP GD). COMP GD turi išimtinis įgaliojimus ir teisę užtikrinti, kad valstybės pagalba atitiktų Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) nuostatas ir kad valstybės pagalba būtų suteikta tik tuo atveju, jeigu griežtai vykdomos nustatytos sąlygos.

Europos Komisijos finansinio stabilumo, finansinių paslaugų ir kapitalo rinkų sąjungos generalinis direktoratas (FISMA GD) stebi reformų, kurios buvo pradėtos kilus finansų krizei, siekiant užtikrinti finansinį stabilumą ir pagerinti finansų rinkų priežiūrą, efektyvumą. Direktoratas užtikrina, kad ES teisės aktai būtų visapusiškai įgyvendinami ir padėtų užkirsti kelią kylančiai finansinei rizikai. FISMA GD taip pat padeda plėtoti tinkamai reguliuojamas, stabilias, pasauliniu lygiu konkurencingas finansų rinkas ir taip prisideda prie įmonių ir vartotojų interesų apsaugos. Be to, siekdamas pagerinti įmonių, ypač mažųjų ir vidutinių (MVĮ), galimybes gauti finansavimą ir taip paskatinti ekonomikos augimą ir darbo vietų kūrimą, direktoratas pasiūlė keletą ES kapitalo rinkų sąjungos kūrimo iniciatyvų.

FISMA GD paprašius, ECB gali jam teikti pagalbą reguliavimo klausimais, susijusiais su ECB vykdomos priežiūros organizavimu ir vykdymu. ECB taip pat dalyvauja FISMA GD rengiamose viešose konsultacijose įvairiais ECB kompetencijai priskirtais klausimais – rengia ECB nuomones, teikia viešus ECB ar Eurosistemos atsakymus.

Europos Komisijai (konkrečiai – jos FISMA GD) pavesta kas trejus metus skelbti ataskaitą apie BPM reglamento taikymą (atlikti BPM reglamento peržiūrą), ypač apie

poveikį sklandžiam vidaus rinkos veikimui. Komisija palaiko ryšius su ECB daugiausia tam, kad gautų šiai peržiūrai atlikti reikalingos pagalbinės informacijos. ECB teikia Komisijai (laikydamasis profesinėms paslaptims ir keitimuisi informacija taikomų teisinių apribojimų): i) informaciją apie ECB vidaus priežiūros ir organizacines procedūras ir ii) glaustą suvestinę informaciją apie priežiūros veiklą.

Europos Komisijos atstovą galima kviesti stebėtojo teisėmis dalyvauti ECB priežiūros valdybos posėdžiuose. Taip, be kita ko, užtikrinama, kad politikos klausimai būtų reguliariai aptariami su Europos Komisija, kuri neturi prieigos prie konfidencialios informacijos apie atskiras įstaigas.

Europos sisteminės rizikos valdyba

ESRV – tai nepriklausomas ES organas, atsakingas už visos ES finansų sistemos rizikos stebėseną. ECB talkina ESRV sekretariatui, o ECB pirmininkas yra ir ESRV bendrosios valdybos pirmininkas.

ESRV bendrojoje valdyboje ECB atstovauja ECB pirmininko pavaduotojas. ECB taip pat dalyvauja Patariamojo techninio komiteto veikloje.

Glaudus ECB ir ESRV bendradarbiavimas, suteikiantis galimybę keistis informacija, yra abipusiškai naudingas: ESRV turi daugiau galimybių veiksmingai nustatyti, analizuoti ir visoje ES stebėti sisteminę riziką, o BPM gali pasinaudoti ESRV patirtimi, kurios ši turi apie visą finansų sistemą, taip pat apie kitas finansų įstaigas, rinkas ir produktus.

Europos bankininkystės institucija

Siekiant stiprinti priežiūros praktikos konvergenciją ir visoje Europos Sąjungoje užtikrinti priežiūros rezultatų nuoseklumą, EBI pavesta rengti techninių standartų, gairių ir rekomendacijų projektus. Kaip bankų priežiūros institucija, ECB, vykdydamas savo uždavinius, turėtų laikytis EBI taisyklių. ECB bankų priežiūros padaliniai dalyvauja EBI darbe ir, į vieną visumą integruodami visose jurisdikcijose vykdomą priežiūrą, reikšmingai prisideda prie priežiūros konvergencijos. EBI priežiūros taryboje BPM atstovauja NKI (kaip balso teisę turinčios narės) ir ECB (kaip balso teisės neturintis narys ir kitų darbinių struktūrų narys). Pagrindinės bendradarbiavimo sritys aprašytos toliau.

- **Bendras taisyklių sąvadas (angl. *Single Rule Book*) ir Europos priežiūros vadovas (angl. *European Supervisory Handbook*).** Europos priežiūros vadovas yra taikomas visoms kitoms Europos ekonominės erdvės (EEE) priežiūros institucijoms. Diegdamas vienodus priežiūros standartus ir procedūras BPM užtikrina aukštą dalyvaujančių valstybių narių priežiūros praktikos konvergencijos lygį.
- **Testavimas nepalankiausiomis sąlygomis.** Bendradarbiaudama su ESRV, EBI inicijuoja visos ES kredito įstaigų atsparumo vertinimą, vykdo bendrą jo

koordinavimą, taip pat rengia tam skirtus bendrus principus ir metodiką. ECB, padedamas NKI, atlieka vertinimus dalyvaujančiose valstybėse narėse.

- **Keitimasis informacija.** BPM dalyvauja rengiant techninių standartų, gairių ir nuomonių projektus ir keičiasi informacija su EBI.
- **Tarpusavio vertinimo mechanizmas.** ECB padeda EBI rengti suderintą tarpusavio vertinimo metodiką, taip siekiant užtikrinti, kad visų prižiūrimų kredito įstaigų priežiūra būtų vykdoma nuosekliai ir būtų laikomasi priimtų priežiūros gairių.
- **Krizių valdymas ir kiti priežiūros uždaviniai.** EBI yra atsakinga už įvairius krizių valdymo uždavinius. Pavyzdžiui, Europos Vadovų Tarybai paskelbus nepaprastąją padėtį, EBI gali parengti BPM skirtas rekomendacijas, kad Europos lygmens sprendimai būtų koordinuojami, o tam tikrais atvejais taikomi tiesiogiai konkrečioms įstaigoms. Be to, kilus tam tikriems buveinės ir priimančiosios šalies institucijų ginčams arba paaiškėjus ES teisės normų pažeidimams, EBI pavedama vykdyti tarpininko funkcijas. EBI funkcijos tiesioginės priežiūros srityje – tiesiogiai dalyvauti priežiūros institucijų kolegijų veikloje ir taip vykdyti jų stebėseną.

Europos finansų priežiūros sistema

ECB bendradarbiauja ne tik su EBI, bet ir su kitomis dviem Europos priežiūros institucijomis: Europos draudimo ir profesinių pensijų institucija (EIOPA) ir Europos vertybinių popierių ir rinkų institucija (ESMA). Jeigu krizė paveikia finansinį konglomeratą, mišrią finansų kontroliuojančiąją bendrovę arba kitus finansų tarpininkus ir gali daryti poveikį bankų sektoriui arba jeigu poveikis gali pasklisti už bankų sektorių ribų, efektyvus planavimas, sprendimų priėmimas ir koordinavimas su kitomis atitinkamomis Europos ir nacionalinio lygmens įstaigomis užtikrinamas papildomais BPM ir kitų Europos finansų priežiūros sistemos institucijų bendradarbiavimo susitarimais.

Bendras pertvarkymo mechanizmas

BPpM reglamento 7, 8 ir 34 straipsniai

Bendras pertvarkymo mechanizmas (BPpM) – tai svarbiausių kompetencijų ir išteklių, skirtų dalyvaujančių valstybių narių kredito įstaigų žlugimui valdyti, visuma. BPpM papildo BPM. Jis užtikrina, kad BPM prižiūrimam bankui kilus didelių sunkumų, tokį banką būtų galima veiksmingai pertvarkyti minimaliomis sąnaudomis mokesčių mokėtojams ir realiajai ekonomikai.

Bankų priežiūros institucijos ir kompetentingos pertvarkymo institucijos turi glaudžiai bendradarbiauti ir keistis informacija tam, kad i) pertvarkymo institucijos gautų pertvarkymui planuoti reikalingos informacijos apie konkrečias įstaigas, ii) įprastinėmis sąlygomis visos dalyvaujančios šalys stiprintų savo pasirengimą ir iii) padidėtų visų dalyvaujančių šalių gebėjimas laiku ir veiksmingai reaguoti susiklosčius kritinei padėčiai. Ypač pažymėtina, jog siekiant išvengti uždavinių

dubliavimo, Bendra pertvarkymo valdyba (BPV) konsultuojasi su BPM dėl pertvarkymo planų, o BPM teikia jai priežiūros informaciją.

Europos stabilumo mechanizmas

BPM reglamento 3 ir 4 straipsniai ir 33 straipsnio 3 dalis

ESM gairės dėl finansinės paramos tiesiogiai finansų įstaigoms rekapitalizuoti

Europos stabilumo mechanizmas (ESM) yra euro zonos valstybių narių sukurtas stabilumo apsaugos mechanizmas, kad ESM nariams, kurie turi didelių finansinių sunkumų arba kuriems iškilio tokia grėsmė, būtų galima teikti finansinę paramą, kai tokia parama yra būtina siekiant išsaugoti visos euro zonos ir jos valstybių narių finansinį stabilumą. Naudodamasis turimomis priemonėmis, ESM gali nuspręsti teikti finansinę paramą tiesiogiai finansų įstaigoms rekapitalizuoti – tam turi būti įvykdyti tinkamumo kriterijai ir visapusiškai laikomasi BPpM reglamento, įskaitant jo nuostatas dėl gelbėjimo privačiomis lėšomis. Kad būtų galima taikyti rekapitalizavimo priemonę, reikalingas veiksmingas BPM, ESM ir nacionalinių pertvarkymo institucijų bendradarbiavimas ir patikima keitimosi informacija tvarka, kaip nustatyta BPM reglamento 3 straipsnyje. Jeigu reikia rekapitalizuoti sunkumų patiriantį tiesiogiai ECB prižiūrimą subjektą, už reikalingos informacijos pateikimą atsakingi ECB bankų priežiūros padaliniai. Jeigu reikia rekapitalizuoti subjektus, kurių ECB tiesiogiai neprižiūri, ESM valdytojų taryba prašo, kad ECB pagal BPM reglamentą perimtų tiesioginę įstaigų priežiūrą.

ESM parama įstaigai rekapitalizuoti teikiama tik tada, kai COMP GD pagal valstybės pagalbos taisyklės patvirtina tos įstaigos restruktūrizavimo planą. Todėl, siekiant užtikrinti sklandų bendradarbiavimą, ECB bankų priežiūros padaliniai, NKI ir COMP GD turi tarpusavyje palaikyti glaudžius ryšius.

Kai kuriais atvejais valstybės pagalbos kontrolė gali dubliuotis su ECB atsakomybės sritimis. Pavyzdžiui, ECB gali reikalauti, kad atitinkami subjektai atliktų tam tikras korekcijas, nors panašios sąlygos jau nustatytos COMP GD patvirtintuose valstybės pagalbą gaunančių įstaigų restruktūrizavimo planuose. Todėl, siekiant užtikrinti, kad institucijų veiksmai būtų nuoseklūs, labai svarbu, kad ECB ir COMP GD koordinuotų savo veiksmus.

Europos Audito Rūmai

Protokolo (Nr. 4) dėl Europos centrinių bankų sistemos ir ECB statuto 27 straipsnis

Europos audito rūmai (EAR) įsteigti ES finansų auditui atlikti. Atliekant audito darbą pirmiausia analizuojamas ES biudžetas ir įvairių sričių politika, ypač ekonomikos augimo ir darbo vietų kūrimo, pridėtinės vertės, viešųjų finansų, aplinkos apsaugos ir klimato. EAR atlieka ir biudžeto pajamų, ir biudžeto išlaidų auditą.

Atsižvelgiant į ECB nepriklausomumą, EAR atlieka tik ECB valdymo veiklos efektyvumo auditą. Vykdydami šią funkciją, EAR gali teikti pastabas – ypač specialiosiose ataskaitose. Ataskaitose gali būti teikiamos rekomendacijos dėl ECB bankų priežiūros padalinių veiklos, siekiant padidinti jų valdymo efektyvumą. EAR taip pat gali rengti nuomones kitos ES institucijos prašymu.

1.4.6

Daugiašalis bendradarbiavimas

SESV 127 straipsnio 4 dalis

ECBS statuto 25 straipsnis

Tarybos sprendimas dėl nacionalinių institucijų konsultavimosi su ECB teisės akto projekto nuostatų klausimais (98/415/EB)

ECB dalyvauja įvairių Europos ir tarptautinių organizacijų veikloje, taip pat daugiašalių organizacijų įsteigtų priežiūros institucijų grupių veikloje. Dalyvaujamas jų veikloje (tai gali vykti įvairia forma) ECB gali daryti įtaką tarptautiniams bankų reguliavimo srities pokyčiams. Jeigu kurioje nors veikloje dalyvauja ir ECB, ir NKI, Priežiūros politikos skyrius stengiasi (kai tai svarbu) suderinti jų pozicijas. Jeigu ECB nėra narys, jam gali atstovauti narių statusą turinčios NKI (kai tai galima).

Bazelio bankų priežiūros komitetas

Bazelio bankų priežiūros komitetas (BBPK) – svarbiausia pasaulinius kredito įstaigų prudencinio reguliavimo standartus nustatanti struktūra ir bendradarbiavimo bankų priežiūros klausimais forumas. Jo paskirtis – visame pasaulyje stiprinti kredito įstaigų reguliavimą, priežiūrą ir praktiką, taip didinant finansinį stabilumą. ECB ir kai kurios NKI turi BBPK narių statusą ir dalyvauja BBPK bei jo struktūrų posėdžiuose. ECB taip pat yra BBPK priežiūros organo – Valdytojų ir priežiūros vadovų grupės – narys. EBI ir Europos Komisija dalyvauja BBPK veikloje stebėtojų teisėmis.

Tarptautinis valiutos fondas

Vykdydamas Finansų sektoriaus įvertinimo programą (FSĮP), Tarptautinis valiutos fondas (TVF) rengia savo šalių narių finansų sistemos stabilumo įvertinimus. Nors rengiant šalies įvertinimą svarbiausias vaidmuo tenka nacionalinėms institucijoms, euro zonos šalių stebėsenos veikloje aktyviai dalyvauja ir ECB, nes pagal BPM reglamentą ECB tenka pagrindinė atsakomybė už mikroprudencinę ir makroprudencinę bankų priežiūrą. Vienas iš ECB bankų priežiūros padalinių – Priežiūros politikos skyrius – koordinuoja informacijos teikimą TVF ir yra pagrindinis kontaktinis padalinys.

ECB dalyvaujant šalių finansų sistemų vertinime, užtikrinamas įvairių šalių FSĮP dalies, skirtos bankų sektoriui, palyginamumas ir nuoseklumas. Taip kuriama sinergija su visos ES ir (arba) euro zonos bankų testavimu nepalankiausiomis sąlygomis ir užtikrinama, kad įvairių darbo sričių dokumentuose būtų tiksliai atsižvelgta į pagrindinius mikroprudencinės ir makroprudencinės bankų priežiūros sistemos, kuri buvo sukurta įsteigus BPM, ypatumus. Be to, taip lengviau nustatyti, kurias sritis reikia plėtoti toliau viso BPM arba nacionaliniu lygmeniu, ir TVF rekomendacijose į tai deramai atsižvelgiama.

Europos bankų priežiūros aspektai BPM lygmeniu bus vertinami pagal TVF vykdomas ES ir (arba) euro zonos FSĮP. Numatoma, kad, užbaigus dabartinį vertinimą, šie vertinimai bus atliekami reguliariai, kaip 2017 m. sausio mėn. to oficialiai paprašė Ekonomikos ir finansų komiteto pirmininkas. Vertinimų tikslas – įvertinti praeityje pasiektus laimėjimus, taip pat įvertinti ES ir (arba) euro zonos finansinės stebėsenos ir krizių valdymo sistemos efektyvumą.

Be FSJP, TVF kasmet rengia konsultacijas pagal IV straipsnį su euro zonos šalimis. Per šias konsultacijas TVF ekspertai lankosi šalių institucijose ir vertina šalių ekonominę ir finansinę padėtį bei politines problemas. Per konsultacijas taip pat rengiamos TVF, ECB Bankų priežiūros ir NKI ekspertų telefoninės konferencijos su BPM susijusiems klausimams aptarti. Konsultacijų pagal IV straipsnį su euro zonos šalimis tikslais dukart per metus rengiami TVF ekspertų vizitai į ECB. Pirmiau paminėtais ES ir (arba) euro zonos FSJP rezultatais bus remiamasi per konsultacijas pagal IV straipsnį su euro zonos šalimis dėl finansų sektoriaus.

Finansinio stabilumo taryba

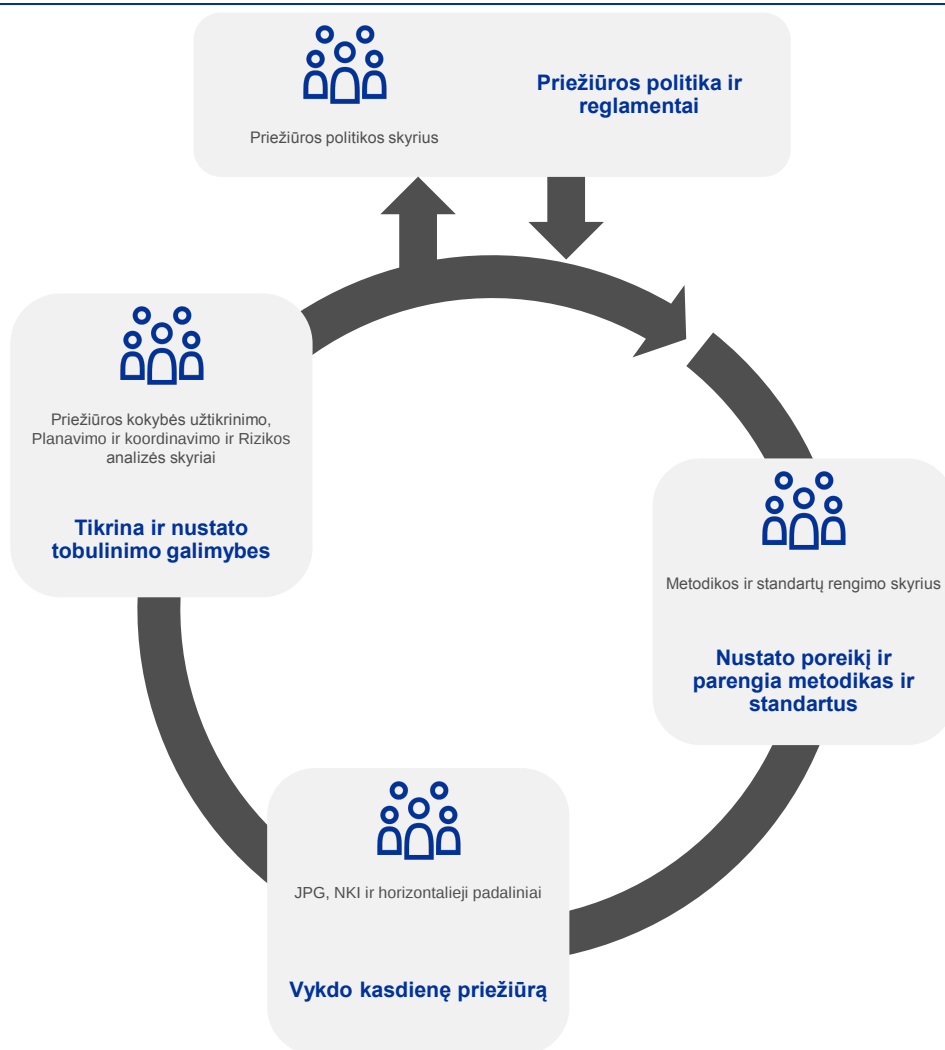
Finansinio stabilumo taryba (FST) – tai tarptautinė organizacija, stiprinanti tarptautinį finansinį stabilumą. Ji koordinuoja savo narių (tai – stipriausios ekonomikos pasaulio šalių ir finansų centrų centriniai bankai, finansų ministerijos ir finansų priežiūros tarnybos, taip pat pasaulinius standartus nustatančios organizacijos ir tarptautinės finansų institucijos) veiklą, susijusią su tvirtos finansų sektoriaus reguliavimo, priežiūros ir kitų sričių politikos kūrimu. Ragindama atitinkamas įvairių sektorių ir jurisdikcijų institucijas nuosekliai įgyvendinti šią politiką, FST skatina kurti vienodas veiklos sąlygas. Remiantis 2016 m. birželio 21 d. per FST plenarinį posėdį priimtu sprendimu, FST plenariniuose posėdžiuose (tai – vienintelė FST sprendimų priėmimo struktūra) dalyvauja ir ECB Bankų priežiūros atstovai. Nuo 2015 m. ECB yra Bendradarbiavimo priežiūros ir reguliavimo srityse nuolatinio komiteto (angl. *Standing Committee on Supervisory and Regulatory Cooperation*, SRC) narys, o nuo 2017 m. vasario mėn. kaip priežiūros institucija dalyvauja Standartų įgyvendinimo nuolatinio komiteto (angl. *Standing Committee on Standards Implementation*, SCSI) veikloje. Be to, ECB kaip nuolatinis kviestinis narys reguliariai dalyvauja Europos regiono konsultacinės grupės (angl. *Regional Consultative Group of Europe*) posėdžiuose.

2 Prižiūros ciklas

Bankų priežiūros procesą galima prilyginti ciklui (žr. **9 paveikslą**). Šiame skyriuje aprašyti visi jį sudarantys elementai. Reglamentavimo ir priežiūros politika (žr. 2.1 skirsnį) yra priežiūros veiklos, taip pat priežiūros metodikos ir standartų rengimo pagrindas (žr. 2.2 skirsnį).

9 paveikslas

Priežiūros ciklas

Šaltinis: ECB bankų priežiūra.

Kasdienė priežiūra vykdoma vadovaujantis metodika ir standartais. Visų kredito įstaigų kasdieni priežiūrai taikomi tie patys aukšti standartai (žr. 2.3 skirsnį). Toliau kuriant ir tobulinant metodikas, standartus, politiką ir reglamentavimą įvairiais būdais, tarp jų BPM institucijoms dalyvaujant tarptautiniuose ir Europos forumuose, atsižvelgiama į pamokas, išmoktas vykdant priežiūrą ir atliekant kokybės užtikrinimo patikrinimus (žr. 2.4 skirsnį).

Planuojant kito ciklo priežiūros veiklą atsižvelgiama į praktinę patirtį, įgytą įgyvendinant metodiką ir standartus. Šio planavimo metu taip pat analizuojamos pagrindinės rizikos ir silpnosios vietos ir nustatomi strateginiai priežiūros prioritetai.

2.1 Dalyvavimas formuojant reglamentavimo ir priežiūros politiką

Bazelio susitarimai

KRR

KRD

BGPD

IGSD

Europos bankų veiklos reguliavimo sistemos pagrindą sudaro Bazelio susitarimai. Reguliavimo sistema suderinta parengus bendrą taisyklių sąvadą, taikomą visoms bendrojoje rinkoje veikiančioms finansų įstaigoms. Bendras taisyklių sąvadas yra bankų sąjungos pamatas. Tai – teisės aktų, kurių privalo laikytis visos ES finansų įstaigos (tarp jų – maždaug 8 300 bankų), rinkinys. Vieni svarbiausių jį sudarančių teisės aktų yra Kapitalo reikalavimų direktyva (KRD), Kapitalo reikalavimų reglamentas (KRR), Direktyva dėl indėlių garantijų sistemų (IGSD) ir Bankų gaivinimo ir pertvarkymo direktyva (BGPD).

ECB bankų priežiūros padaliniai aktyviai prisideda prie šios reguliavimo sistemos kūrimo dalyvaudami tarptautiniuose, Europos forumuose ir įvairių institucijų, pavyzdžiui, EBI, ESRV, BBPK ir FST, kuriuose ECB tiesiogiai atstovaujama, veikloje. Glaudžiai bendradarbiaujama ir su NKI bei Europos Komisija (bendradarbiavimas derinamas su ECB Tarptautinių ir Europos ryšių GD ir kitais atitinkamais ECB padaliniais).

Už politikos rengimą ir koordinavimą yra atsakingas Priežiūros politikos skyrius, sprendžiantis su reguliavimo ir priežiūros politika susijusius klausimus (žr. **9 paveikslą**). Be to, per Priežiūros politikos skyrių ECB bankų priežiūros padaliniai techniniu lygmeniu bendradarbiauja su TVF ekspertais, TVF vykdanč stebėsenos funkcijas (konkrečiai – FSĮP ir konsultacijas pagal IV straipsnį).

Bendradarbiaudamas su atitinkamais NKI padaliniais, Priežiūros politikos skyrius teikia pagalbą JPG ir NKI ES teisės aktų taikymo klausimais.

Priežiūros politikos skyrius padeda formuoti politiką, t. y. tarpininkauja derinant ECB ir NKI pozicijas, o jeigu pozicijų suderinti neįmanoma – keičiantis informacija apie įvairias pozicijas.

Šis skyrius konsultuoja ECB vyresniąją vadovybę ir Priežiūros valdybą, taip pat Vykdomąją valdybą ir Valdančiąją tarybą politikos klausimais ir rengia pasiūlymų projektus, kad įvairiais svarbių įstaigų klausimais būtų laikomasi vienodo požiūrio ir suderintos metodikos.

Konsultuojant gali tekti rengti įvairias ataskaitas, memorandumus ir (arba) pasiūlymus šiose srityse:

- svarbių nacionalinio, Europos ar tarptautinio lygmens reglamentavimo iniciatyvų klausimais;

- svarbių Europos ir tarptautinių darbo grupių priimtų sprendimų ir (arba) sunkumų, su kuriais šios susiduria, klausimais;
- visuotinės svarbos politikos, reguliavimo ir priežiūros klausimais, kuriuos dėl jų sudėtingumo arba aktualumo skirtingoms interesų grupėms nėra paprasta išspręsti ir dėl kurių gali tekti keisti teisės aktus;
- kitų su politikos formavimu susijusių sunkumų ir pokyčių klausimais, jeigu manoma, kad jie gali būti aktualūs bankų priežiūrai.

Priežiūros politikos skyrius ne tik dalyvauja Europos ir tarptautiniuose forumuose, bet ir padeda JPG atlikti savo darbą, pavyzdžiui, užmezga ir koordinuoja bendradarbiavimą su BPM nedalyvaujančiomis valstybėmis narėmis ir ES nepriklausančiomis šalimis, pavyzdžiui, derina susitarimo memorandumus ar kitus specialius bendradarbiavimo susitarimus, kad būtų galima keisti informacija ir atlikti patikrinimus vietoje.

2.2 Metodikų ir standartų poreikio nustatymas ir rengimas

Aukščiausios kokybės priežiūros metodikos ir standartai yra labai svarbūs, kad priežiūra būtų nuosekli ir veiksminga. Vienas iš ECB bankų priežiūros padalinių – Metodikos ir standartų rengimo skyrius – reguliariai peržiūri ir rengia priežiūros metodikas 2 ramsčio sistemai. Šios priežiūros metodikos ir standartai rengiami atsižvelgiant į geriausią praktiką ir yra nuolat tobulinami. Jie taip pat yra tarptautinius standartus nustatančių institucijų (pvz., BBPK) vykdomo finansų sektoriaus reguliavimo ar ES institucijų (visų pirma – EBI) darbo rezultatas.

Tais klausimais, kurių tarptautinius standartus nustatančios institucijos savo taisyklėmis nereglementavo, arba tais atvejais, kai vykdant kasdienę priežiūrą iškyla poreikis suderinti požiūrius ir metodikas, ECB, laikydamasis atitinkamų ES teisės aktų ir EBI parengtų privalomų standartų, gali rengti savus reglamentus, gaires ir nurodymus dėl priežiūros metodikos ir bendrų standartų (pagal ECB kompetencijai priklausančius priežiūros uždavinius). Siekdamas užtikrinti, kad priežiūros praktika būtų suderinta, o BPM vykdomos priežiūros rezultatai laikui bėgant išliktų nuoseklūs, rengdamas minėtus dokumentus ECB atsižvelgia į tarptautinių ir Europos reglamentų pokyčius ir EBI vaidmenį.

Bendras metodikų ir standartų rinkinys apima įvairias temas, pavyzdžiui, priežiūrinio tikrinimo ir vertinimo procesą (SREP), aprašytą šio žinyno 4.6 skirsnyje.

Pavyzdžiui, SREP vykdymo tikslais BPM parengė bendrą priežiūrimų subjektų rizikos, valdymo tvarkos, kapitalo ir likvidumo padėties nuolatinio vertinimo metodiką. ECB šią bendrą BPM SREP metodiką taiko visoms svarbioms įstaigoms, dėl to jas lengviau lyginti tarpusavyje, taip pat lengviau atlikti plataus masto horizontaliąsias analizes. Tad šia metodika užtikrinama, kad visoms priežiūrimoms įstaigoms būtų taikomos vienodos sąlygos, tačiau kartu būtų atsižvelgiama į jų specifiką.

BPM SREP svarbioms įstaigoms taikomas proporcingai, užtikrinant, kad būtų laikomasi aukščiausių ir nuosekliausių priežiūros standartų.

Už metodikų rengimą atsakingas ne vien Metodikos ir standartų rengimo skyrius. Už veiklos leidimų suteikimą, reikalavimų vykdymo užtikrinimą, sankcijas, patikrinimus vietoje, vidaus modelius, bendrus standartus ir rekomendacijas, susijusius su mažiau svarbiomis įstaigomis, taip pat už reglamentus, gaires ir bendro pobūdžio nurodymus, priimamus pagal BPM reglamento 6 straipsnio 5 dalies a punktą, atsakingi kiti atitinkami ECB bankų priežiūros padaliniai (kaip paaiškinta toliau).

Leidimų skyrius rengia metodiką, pagal kurią nagrinėjamos paraiškos gauti veiklos leidimus, pasiūlymai dėl veiklos leidimų panaikinimo ir dėl kredito įstaigos kvalifikuotosios akcijų paketo dalies įsigijimo ir vykdomos kompetencijos ir tinkamumo vertinimo procedūros (visos šios sritys aprašytos žinyno 3 skyriuje ir 4.4 skirsnyje). Tačiau reikėtų atkreipti dėmesį, kad Leidimų skyrius paprastai neinicijuoja jokių leidimų suteikimo ar panaikinimo. Už sprendimų dėl licencijų suteikimo, kvalifikuotosios akcijų paketo dalies įsigijimo ir (dauguma atvejų) veiklos leidimų panaikinimo projektus yra atsakingos NKI. NKI kreipiasi į Leidimų skyrių, tada Leidimų skyrius įvertina pasiūlymus ir užtikrina, kad būtų įvykdyti atitinkami reikalavimai ir būtų laikomasi bendrų procedūrų.

Leidimų skyrius atsakingas už 4.4 skirsnyje aprašytą kompetencijos ir tinkamumo procedūrų vertinimą. Kai į svarbios įstaigos valdymo organą paskiriamas naujas asmuo, Leidimų skyrius atlieka preliminarų atitikties ES teisės aktų reikalavimams vertinimą ir siunčia įvertinimą atitinkamam JPG koordinatoriui. Drauge su JPG koordinatoriumi parengiamas bendras pasiūlymas. Jį tvirtina Priežiūros valdyba ir Valdančioji taryba.

Siekiant užtikrinti, kad vidaus modelių, taikomų minimalaus kapitalo reikalavimams apskaičiuoti (1 ramstis), peržiūros metodika ir procesai būtų nuoseklūs, taip pat kad būtų nuosekliai taikoma bendrame taisyklių sąvade išdėstyta modelių pakeitimo ir galimo išplėtimo politika, buvo įkurtas Vidaus modelių skyrius. Vidaus modelių skyrius yra pagrindinis padalinys, kuris kartu su Metodikos ir standartų rengimo skyriumi yra atsakingas už BPM priežiūros standartų ir metodikos, susijusios su modelių tvirtinimu ir nuolatine vidaus modelių priežiūra (kaip aprašyta šio žinyno 4.7 skirsnyje) rengimą. Kartu su Priežiūros politikos skyriumi šis skyrius seka su vidaus modeliais susijusių tarptautinių standartų rengimo tarptautiniuose forumuose (pvz., BBPK) procesus.

Už patikrinimų vietoje metodikos rengimą ir atnaujinimą yra atsakingas Centralizuotų patikrinimų vietoje skyrius. Vykdydamas savo uždavinius jis bendradarbiauja su JPG, kitais horizontaliaisiais ECB padaliniais, patikrinimo grupėmis, patikrinimo grupių vadovais ir NKI. Centralizuotų patikrinimų vietoje skyrius patikrinimų vietoje metodikos rengimo ir atnaujinimo veiklą koordinuoja su Metodikos ir standartų rengimo skyriumi ir su NKI.

2.3 Kasdienės priežiūros vykdymas

Vykdamas kasdienę priežiūrą vadovaujasi BPM politika, metodika ir standartais. Visų prižiūrimų euro zonos įstaigų kasdienė priežiūra per SREP vykdoma laikantis tų pačių standartų (išsamiau apie tai – 4.6 skirsnyje).

Kasdienę svarbių įstaigų priežiūrą vykdo JPG, kurias sudaro NKI ir ECB ekspertai. Joms talkina horizontalieji ir specializuoti MP IV GD skyriai ir panašias funkcijas vykdantys NKI ekspertai (pvz., vidaus modelių ekspertai).

Priežiūrą galima vykdyti įvairiomis priemonėmis. Vykdydamos kasdienę priežiūrą JPG analizuoja prižiūrimų subjektų parengtas priežiūros institucijoms skirtas ataskaitas (toliau – priežiūros ataskaitos), finansines ataskaitas ir vidaus dokumentus. JPG rengia reguliarius ir *ad hoc* posėdžius su prižiūrimais subjektais įvairaus rango darbuotojų lygmenimis. Jos nuolat atlieka prižiūrimų subjektų patvirtintų rizikos modelių rizikos analizę, analizuoja ir vertina prižiūrimų subjektų gaivinimo planus.

Visą pirmiau aprašytą veiklą JPG atlieka vykdydamos SREP (šis procesas išsamiau aprašytas 4.6 skirsnyje).

2.4 Bankų priežiūros tobulinimas

Kaip pažymėta ankstesnėse šio skyriaus dalyse, ECB nuolat ieško galimybių tobulinti įvairius metodikų, standartų, politikos aprašų ir reglamentų aspektus. Tobulinimo galimybės nustatomos įvairiais būdais, pavyzdžiui, Europos bankų priežiūros ekspertams dalyvaujant tarptautiniuose ir Europos forumuose ir atsižvelgiant į patirtį, įgytą metodiką bei standartus taikant praktiškai. Sprendimai dėl tobulinimo galimybių taip pat priimami vadovaujantis reguliaraus rizikos ir silpnųjų vietų nustatymo ir įvertinimo rezultatais (žr. 2.4.1 skirsnį). Į riziką ir silpnąsias vietas atsižvelgiama ir rengiant strateginius priežiūros prioritetus (išsamiau apie tai – 4.2 skirsnyje). Nustatant tolesnes tobulinimo galimybes taip pat svarbios mikroprudencinės ir makroprudencinės priežiūros sąsajos (žr. 2.4.2 skirsnį) ir kokybės užtikrinimo patikrinimų rezultatai (žr. 2.4.3 skirsnį).

2.4.1 Rizikos nustatymas ir įvertinimas

Reguliarių pagrindinių rizikų ir silpnųjų vietų nustatymo ir įvertinimo procesą iš esmės sudaro keturi vienas kitą papildantys etapai (išsamiau apie tai – 4.2 skirsnyje):

- (i) reguliari esamos ir naujos rizikos stebėsena ir analizė;
- (ii) nuodugni nustatytos galimos rizikos analizė;
- (iii) reguliarius arba *ad hoc* testavimas nepalankiausiomis sąlygomis;
- (iv) esamų arba numatomų reguliavimo iniciatyvų poveikio analizė.

Nustačius esamą ir naują riziką, logiškas antras žingsnis būtų šią riziką įvertinti, kad būtų galima patvirtinti rizikos nustatymo proceso rezultatus ir suplanuoti reikiamas priežiūros priemones rizikai mažinti.

Rizika – ypač jeigu ji aktuali visoms prižiūrimoms kredito įstaigoms arba didelei jų daliai – dažniausiai būna horizontalaus pobūdžio. Iš tiesų, mikroprudencinę ir makroprudencinę priežiūrą atskirti dažnai būna sunku, dėl to abiejų rūšių priežiūrą atliekantys ekspertai turi glaudžiai bendradarbiauti.

2.4.2

Mikroprudencinės ir makroprudencinės priežiūros sąsajos

BPM reglamento 5 straipsnis

ECB mikroprudencinės ir makroprudencinės priežiūros padaliniai glaudžiai bendradarbiaudami nustato pagrindines rizikas ir keičiasi nuomonėmis apie rizikas ir silpnąsias vietas.

Atliekant mikroprudencinę priežiūrą atsižvelgiama į makroveiksnius, o atliekant makroprudencinę priežiūrą naudojamos duomenimis apie makroveiksnius. Į makroveiksnius atsižvelgiama nustatant priežiūros prioritetus, planuojant veiklą, priimant SREP sprendimus ir atliekant mažiau svarbių įstaigų stebėseną, o mikroprudencinės priežiūros informacija ir signalais remiamasi atliekant makroprudencinę rizikos analizę. Atliekant mikroprudencinę priežiūrą galima anksti pastebėti atskirų sisteminės svarbos įstaigų keliamą naują riziką, taip pat anksti pastebėti riziką, kurią kelia veiklos praktikos pokyčiai ar finansinės naujovės.

Dar viena sritis, kurioje mikroprudencinė ir makroprudencinė priežiūra papildo viena kitą, yra mikroprudencinis ir makroprudencinis testavimas nepalankiausiomis sąlygomis. Mikroprudencinis testavimas nepalankiausiomis sąlygomis vykdomas vienoje įstaigoje ir jo rezultatais remiamasi atliekant tos įstaigos SREP. Dėl to labai svarbu užtikrinti, kad šio pobūdžio testavimas nepalankiausiomis sąlygomis visose įstaigose būtų atliekamas vienodai. Mikroprudencinius testavimus nepalankiausiomis sąlygomis papildo makroprudenciniai testavimai nepalankiausiomis sąlygomis, nes atliekant makroprudencinius testavimus įvertinamas ir kredito įstaigų tarpusavio poveikis, ir grįžtamasis poveikis, pavyzdžiui, neigiamas poveikis pagal testavimo scenarijų skolinimui ir ekonomikos būklei (žr. 4.2.3 skirsnį).

Mikroprudencinės ir makroprudencinės priežiūros uždaviniai koordinuojami naudojantis patikima bendrojo vidaus valdymo sistema (žr. 1.2.1 skirsnį). Taip užtikrinama galimybė visapusiškai sekti, kaip mažinama rizika, ir kompleksiskai užtikrinti priežiūros papildomumą bei veiksmingumą. Koordinavimas reikalingas ir tam, kad būtų išvengta mikroprudencinių ir makroprudencinių priemonių dubliavimo ir kad rizika nebūtų įskaičiuojama dukart.

ECB taip pat glaudžiai bendradarbiauja su kitomis Europos institucijomis ir tarnybomis, pavyzdžiui, su Europos priežiūros institucijomis (tarp jų – EBI), ir su ESRV. Su jomis ECB kuria ES priežiūros, reguliavimo ir pertvarkymo sistemas. Be to, ECB prisideda prie diskusijų reglamentavimo ir priežiūros politikos klausimais tiek tarptautiniu, tiek Europos lygmenimis.

Vykdamas rizikos stebėseną ir atliekant poveikio tyrimus, kuriems atlikti reikalinga tam tikra informacija (žr. 1.2.1 skirsnį), BPM rizikos analizės skyrius, glaudžiai bendradarbiaudamas su Statistikos GD, koordinuoja atitinkamų duomenų rinkimą ir jų rinkimo, apibendrinimo ir kokybės užtikrinimo procesus.

2.4.3 Kokybė ir planavimo kontrolė

Ir svarbių, ir mažiau svarbių įstaigų priežiūrai reikalingi bendri mechanizmai, kuriais būtų užtikrinama, kad priežiūros metodika visose priežiūrimose įstaigose išliktų nuosekli ir atitiktų aukščiausius kokybės reikalavimus. Tai reiškia, kad priežiūros metodika ir proporcingumo principas turėtų būti taikomi struktūruotai ir teisingai abiejų šių įstaigų kategorijų atžvilgiu.

Planavimas ir koordinavimas

Priežiūros analizės programų planavimo ir koordinavimo skyrius reguliariai tikrina, ar JPG įvykdė svarbių įstaigų priežiūros analizės programose nustatytus uždavinius, ir, jeigu reikia, prašo imtis taisomųjų veiksmų.

Mažiau svarbių įstaigų priežiūrą planuoja NKI, o MP III GD prireikus vykdo jų stebėseną.

Taip pat pažymėtina, kad priežiūros analizės programos yra rengiamos ir atnaujinamos remiantis ankstesniais laikotarpiais padarytomis išvadomis. Išvados aptariamoms su dalyvaujančiais subjektais, taip stengiantis patobulinti ir toliau plėtoti bendrą požiūrį ir suderinti būsimą veiklą.

Kokybės užtikrinimas

Priežiūros kokybės užtikrinimo skyrius ECB vidaus kontrolės sistemoje atlieka BPM reglamente nustatytą ECB uždavinių vykdymo antrojo lygio kontrolės funkcijas.

Priežiūros kokybės užtikrinimo skyriaus kompetencijai priskirtos šios sritys:

- (i) MP I GD ir MP II GD vykdoma tiesioginė priežiūra ir ta NKI veiklos dalis, kuri yra susijusi su svarbių įstaigų priežiūra;
- (ii) MP III GD atliekama NKI vykdomos mažiau svarbių įstaigų priežiūros stebėseną;
- (iii) MP IV GD, atsakingas už horizontaliąsias funkcijas;
- (iv) Priežiūros valdybos sekretoriato GD;
- (v) kitų ECB padalinių indėlis į ECB vykdomą priežiūros veiklą.

Priežiūros kokybės užtikrinimo skyriaus uždavinys – suteikti patikinimą, pirmiausia, ECB veiklos sričių padalinių vadovams, taip pat ECB Priežiūros valdybai, Valdančiąjai tarybai ir Vykdomajai valdybai, kad ECB vykdoma bankų priežiūra yra nuosekli, atitinka BPM reglamentą ir aukščiausius kokybės standartus.

Vykdydamas šį uždavinį Priežiūros kokybės užtikrinimo skyrius:

- vertina pagal BPM reglamentą ECB vykdomą bankų priežiūrą ir rūpinasi, kad ji būtų patikima, vykdoma laiku ir veiksmingai;
- vertina, ar visos JPG priežiūrą vykdo nešališkai ir ar nešališkai vykdoma svarbių ir mažiau svarbių įstaigų priežiūra;
- teikia pastabas, ar tinkamai naudojamosi BPM metodine sistema ir ar reikalingi patobulinimai;
- rengia rekomendacijas ir standartus padaliniams, įskaitant horizontaliąsias funkcijas vykdančius padalinius – teikia pastabas apie jų priežiūros praktiką ir išskiria geriausios priežiūros praktikos pavyzdžius;
- nustato su BPM priežiūros sistemos veikimu susijusią riziką (įskaitant teisinę), trūkumus ir silpnąsias vietas.

Kokybės užtikrinimo peržiūros yra pagrindinė Priežiūros kokybės užtikrinimo skyriaus naudojama priemonė. Prireikus peržiūros vykdomos bendradarbiaujant su NKI kokybės užtikrinimo funkcijas vykdančiais padaliniais.

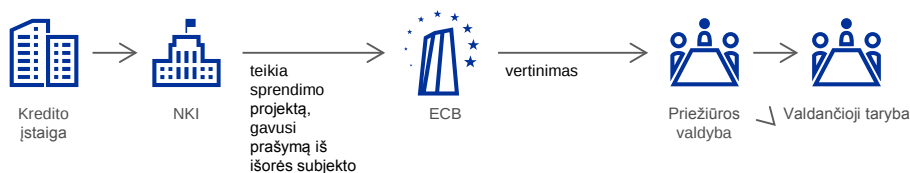
3 BPM atliekamos priežiūros eiga visose prižiūrimose įstaigose

Su priežiūra susijusi ECB atsakomybė skiriasi priklausomai nuo to, ar kredito įstaiga yra svarbi, ar mažiau svarbi. Tačiau tam tikras procedūras (vadinamąsias **bendras procedūras**) ECB yra kompetentingas vykdyti nepriklausomai nuo prižiūrimos įstaigos svarbos. Šios procedūros aprašytos pirmoje šio skyriaus dalyje. Antroje dalyje aprašoma, kokia tvarka ir pagal kokius kriterijus atliekamas reguliarus ir *ad hoc* įstaigų svarbos vertinimas.

10 paveikslas

Bendros procedūros

Veiklos leidimų suteikimas ir kvalifikuotųjų akcijų paketų dalių įsigijimo tvirtinimas

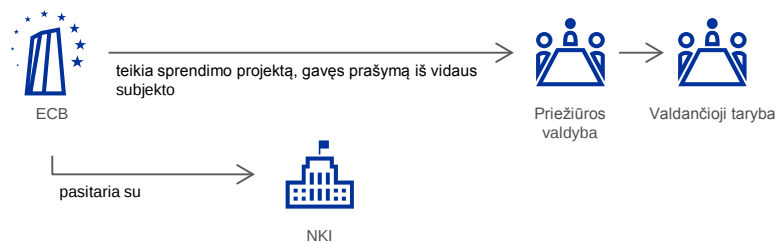

Veiklos leidimų panaikinimas

NKI iniciatyva

ECB iniciatyva

Šaltinis: ECB bankų priežiūra.

3.1

Prašymų leisti įsigyti kredito įstaigos kvalifikuotąją akcijų paketo dalį ir suteikti išplėstinį veiklos leidimą vertinimas

BPM reglamento 4 straipsnio 1 dalis, 14 straipsnio 5 ir 6 dalys

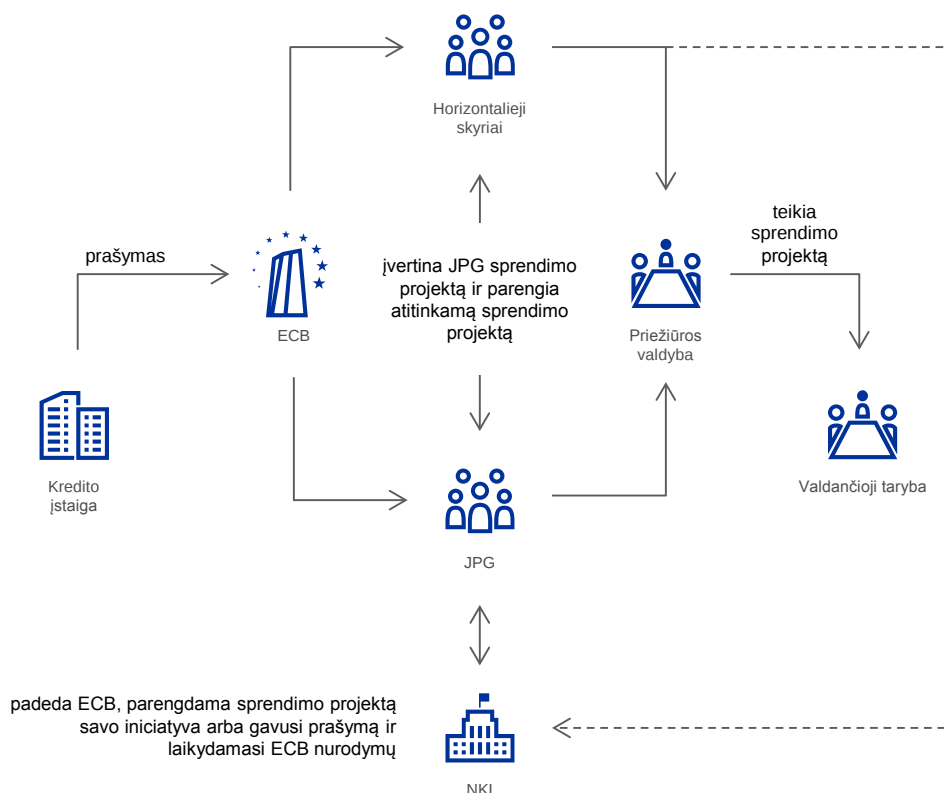
KRD 18, 20 ir 45 straipsniai

BPM pagrindų reglamento 79 straipsnis ir V dalis

Galutinį sprendimą dėl bendrų procedūrų priima ECB. Bendras procedūras sudaro banko licencijų suteikimas (naujų licencijų suteikimas arba suteiktų licencijų išplėtimas) arba licencijų panaikinimas (sąvokos „licencija“ ir „veiklos leidimas“ vartojamos sinonimiškai). Kitos bendros procedūros (žr. 3.1.2 skirsnį) – tai leidimų įsigyti arba dar kartą padidinti kredito įstaigos kvalifikuotąją akcijų paketo dalį procedūros. Šiame skirsnyje taip pat aprašoma procedūra, pagal kurią įstaiga, kuriai banko leidimas suteiktas vienoje valstybėje narėje, gali pasinaudoti įsisteigimo teise ir laisve teikti paslaugas kitose Europos Sąjungos valstybėse narėse (išplėstinio veiklos leidimo mechanizmas).

11 paveikslas

Bendros procedūros (bendras prašymų, pranešimų ir paraiškų nagrinėjimo procesas)

Šaltinis: ECB bankų priežiūra.

3.1.1

Veiklos leidimų suteikimas, panaikinimas ir galiojimo pabaiga

Norėdama dalyvaujančioje valstybėje vykdyti kredito įstaigos veiklą, įstaiga turi turėti banko licenciją. Paraiška dėl banko licencijos teikiama valstybės narės, kurioje ketinama steigti įstaigą, NKI, laikantis atitinkamuose nacionalinės teisės aktuose nustatytų reikalavimų. Paraiška įvertinama siekiant užtikrinti, kad rinkoje kredito

KRR 4 straipsnio 1 dalies
1 punktas

KRD 1 priedas

BPM pagrindų reglamento
88 straipsnis

įstaigų veiklą vykdytų tik taikomus nacionalinės ir ES teisės aktuose nustatytus reikalavimus atitinkantys subjektai.

Įstaigos dėl banko licencijos kreipiasi keliais atvejais. Paraišką gali teikti jau veikianti ir prižiūrima kredito įstaiga, jeigu ji nori išplėsti arba pertvarkyti vykdomą veiklą, arba banko veiklą ketinantis vykdyti ir licencijos dar neturintis subjektas nacionalinės teisės aktų nustatyta tvarka.

Taikymo sritis

Leidimo pradėti vykdyti kredito įstaigos veiklą suteikimo procedūra, kurią pavesta vykdyti ECB, taikoma visai veiklai, kuri būdinga kredito įstaigoms ir kuriai reikalingas veiklos leidimas. Tai – KRD I priede išvardytų rūšių veikla, kuriai taikomas abipusis pripažinimas, taip pat kita reguliuojama veikla, kuriai pagal nacionalinės teisės aktus reikalingas priežiūros institucijos leidimas. Tai reiškia, kad BPM leidimų suteikimo procedūra taikoma ir tais atvejais, kai reikia išplėsti banko licenciją jau turinčios KRR 4 straipsnio 1 dalies 1 punkte apibrėžtos kredito įstaigos leidimą, kad ji galėtų imtis naujos reguliuojamos veiklos, ir nacionalinės teisės aktuose yra nustatyta, kad toks leidimas yra reikalingas. Šis reikalavimas taikomas neatsižvelgiant į tai, ar pagrindas prudencinei priežiūrai atsiranda dėl to, kad bus vykdoma nauja KRD I priede nurodyta veikla ar kad bus vykdoma veikla, kuriai leidimas privalomas tik pagal nacionalinės teisės aktus.

Paraišką vertina ir NKI, ir ECB. NKI yra pareiškėjo kontaktinė institucija. Ji vertina paraišką vadovaudamasi nacionalinės teisės aktų reikalavimais. Prireikus, į šį vertinimą įtraukiama ir atitinkama JPG. ECB vertina paraišką vadovaudamasis ES teisės aktų reikalavimais. NKI ir ECB vertinimai yra glaudžiai susiję. Atliekant tokį jungtinį vertinimą tikrinama, ar paraišką pateikęs subjektas atitinka taikomus reikalavimus, ypač dėl valdymo, veiklos vykdymo ir verslo modelio, bei prudencinius reikalavimus. Atliekant vertinimą taip pat tikrinama, ar įvykdyti taikomi nacionaliniai reikalavimai. Ir NKI, ir ECB turi teisę reikalauti, kad pareiškėjas pateiktų bet kokią papildomą vertinimui atlikti reikalingą informaciją. ECB ir NKI dalijasi visa su paraiška susijusia informacija ir duomenimis.

Jeigu atlikdama vertinimą NKI nustato, kad nacionalinės teisės aktuose išdėstyti leidimo suteikimo reikalavimai neįvykdyti, NKI paraišką atmeta.

Jeigu pareiškėjas atitinka visus nacionalinės teisės aktuose nustatytus leidimo suteikimo reikalavimus, NKI pateikia galutinį įvertinimą ECB ir siūlo ECB suteikti leidimą. Siūlomame sprendime atitinkamai įstaigai gali būti nustatytos tam tikros sąlygos, įpareigojimai ir (arba) rekomendacijos. ECB gali pritarti arba paprieštarauti NKI pasiūlytam sprendimo projektui. Jeigu ECB paraišką atmeta arba jeigu priima teigiamą sprendimą su sąlygomis ir (arba) įpareigojimais, kurie prieš tai su pareiškėju nebuvo suderinti, pareiškėjui suteikiama **teisė būti išklausytam**. Galutinis ECB sprendimas turi būti priimtas per 10 darbo dienų nuo NKI sprendimo projekto pateikimo, tačiau šį terminą galima vieną kartą pratęsti dar 10 darbo dienų.

ECB gali panaikinti kredito įstaigos veiklos leidimą savo iniciatyva arba valstybės narės, kurioje įstaiga įsteigta, NKI siūlymu. NKI ir ECB bendradarbiavimo tvarka šiuo atveju iš esmės yra tokia pati, kaip suteikiant leidimus, tik yra tam tikrų skirtumų, priklausančių nuo to, ar leidimas panaikinamas paties prižiūrimo subjekto prašymu, ar priežiūros institucijos – NKI arba ECB – iniciatyva.

Jeigu leidimą panaikinti prašo pats prižiūrimas subjektas, pavyzdžiui, dėl to, kad nebevykdo bankinės veiklos, NKI ir ECB įvertina, ar įvykdytos taikomos nacionalinės ir ES teisės aktuose nustatytos leidimo panaikinimo sąlygos. Visų pirma reikalingas aiškus ir neginčijamas patvirtinimas, kad subjektas nebedisponuoja jokiais indėliais ar kitomis grąžintinomis lėšomis.

Jeigu kredito įstaigos licencijos panaikinimą inicijuoja priežiūros institucija, pavyzdžiui, dėl to, kad įstaiga nebetenkina prudencinių reikalavimų arba nebegalima pasitikėti, kad kredito įstaiga įvykdys įsipareigojimus savo kreditoriams, atliekamas visapusiškas ir nuodugnus vertinimas. Vertinimo tikslas – pagrįsti licencijos panaikinimo tikslingumą. Jį vykdant atsižvelgiama į įstaigos, kurios licencija naikinama, priežiūros istoriją ir atitinkamus interesus, kurie bus paveikti, pavyzdžiui, į riziką indėlininkams. Tokiais atvejais į procesą gali būti įtrauktos ir pertvarkymo institucijos. Jeigu licencijos panaikinimą inicijuoja ECB, prieš priimdamas sprendimą jis gerokai iš anksto pasikonsultuoja su NKI. Prieš ECB priimant sprendimą dėl licencijos panaikinimo, prižiūrimam subjektui paprastai suteikiama teisė būti išklaustyta. Jeigu manoma, kad reikalingas [skubus sprendimas](#), ECB gali priimti sprendimą prieš tai nesuteikęs subjektui teisės būti išklaustyta.

Kredito įstaigos veiklos leidimo galiojimas baigiasi, kai netenka galios. Veiklos leidimas gali netekti galios dėl tam tikrų nacionalinės teisės aktuose nustatytų priežasčių. Paprastai tam nereikia kokių nors kompetentingos institucijos veiksmų ar sprendimų. Nacionalinės teisės aktuose nustatyti trys tipiniai atvejai, kai veiklos leidimas netenka galios:

- kredito įstaiga nepasinaudoja veiklos leidimu 12 mėnesių;
- kredito įstaiga pati atsisako veiklos leidimo;
- kredito įstaiga nebevykdo veiklos daugiau kaip šešis mėnesius.

Priklausomai nuo nacionalinės teisės nuostatų, veiklos leidimo galiojimas gali baigtis ir tada, kai pati kredito įstaiga nustoja egzistuoti, pavyzdžiui, dėl susijungimo su kita įmone. Tokiais atvejais veiklos leidimas netenka galios nuo to momento, kai įstaiga nustoja egzistuoti. Šiais atvejais taikoma tokia pati procedūra kaip pasibaigus veiklos leidimo galiojimui.

Apie kiekvieną suteiktą veiklos leidimą, veiklos leidimo panaikinimą arba galiojimo pabaigą ECB praneša arba tiesiogiai veiklos leidimo prašiusiam subjektui (apie veiklos leidimo panaikinimą arba galiojimą pabaigą) arba atitinkamai NKI (apie veiklos leidimo suteikimą) ir EBI. Atitinkamai atnaujinamas [BPM prižiūrimų subjektų sąrašas](#). Paprastai atitinkama NKI imasi reikiamų veiksmų, tai yra, paskelbia sprendimą pagal atitinkamos nacionalinės teisės reikalavimus.

3.1.2

Kvalifikuotosios akcijų paketo dalys

BPM reglamento 4 straipsnio 1 dalies c punktas ir 15 straipsnis.

BPM pagrindų reglamento 85–88 straipsniai

KRD 3 straipsnio 1 ir 33 dalys ir 22–27 straipsniai

Riziką ribojančio akcijų paketo dalies įsigijimo ir didinimo finansų sektoriuje vertinimo gairės (CEBS/2008/214)

Bendros riziką ribojančio kvalifikuotosios akcijų paketo dalies įsigijimo ir didinimo finansų sektoriuje vertinimo gairės (CEBS/2016/01)

Apie siūlomus kredito įstaigų kvalifikuotųjų akcijų paketų dalių įsigijimus arba padidinimus, jeigu dėl to būtų pasiektos arba viršytos atitinkamos ribos, reikia pranešti dalyvaujančios valstybės narės, kurioje įsteigta kredito įstaiga, kurios akcijų paketo kvalifikuotąją dalį ketinama įsigyti arba didinti, NKI. NKI atlieka pradinį vertinimą ir parengia pasiūlymo projektą ECB. Bendradarbiaudamas su NKI, ECB parengia savą vertinimą ir priima sprendimą dėl siūlomo įsigijimo. Šia procedūra atliekama prevencinė kontrolė – užtikrinama, kad kreditų įstaigų neįsigytų netinkami pirkėjai.

Tiksliau, šiuo vertinimu siekiama patikrinti, ar siūlomas įsigyjantis asmuo yra nepriekaištingos reputacijos ir pakankamai finansiškai patikimas, ar kiekvienas valdybos, vadovausiančios tikslinės įstaigos veiklai, narys visais atžvilgiais yra nepriekaištingos reputacijos ir turi pakankamai žinių, įgūdžių ir patirties, kad galėtų vykdyti savo pareigas, ar tikslinė įstaiga toliau tenkins prudencinius reikalavimus ir ar sandoris nebus finansuojamas nusikalstamu būdu gautais pinigais.

Oficialus vertinimas turi būti atliktas ne vėliau kaip per 60 darbo dienų nuo išsamaus pranešimo gavimo patvirtinimo. Jeigu per oficialų vertinimą siūlomo įsigyjančio asmens prašoma pateikti daugiau informacijos, vertinimui skirtu laiku skaičiavimą galima stabdyti ir terminą pratęsti ne ilgiau kaip 20 darbo dienų (jeigu įsigyjantis asmuo yra reguliuojamas subjektas) arba – tam tikrais atvejais – 30 darbo dienų (jeigu įsigyjantis asmuo yra nereguluojamas subjektas arba yra įsteigtas trečiojoje šalyje).

Jeigu siūlomas įsigyjantis asmuo ketina įsigyti kredito įstaigos, kuri turi patronuojamųjų kredito įstaigų kitoje valstybėje narėje arba kuri turi kitoje valstybėje narėje įsteigtų kredito įstaigų kvalifikuotųjų akcijų paketo dalių, akcijų, visų tiesioginių ir netiesioginių tikslinių įstaigų NKI koordinuoja savo įvertinimus su ECB, kad sprendimą dėl visų siūlomų įsigijimų būtų galima priimti vienu metu.

Vertinimo kriterijai yra suderinti Europos lygmeniu. KRD nustatyti penki kriterijai, pagal kuriuos vertinamas siūlomas įsigijimas. Šie kriterijai perkelti į nacionalinės teisės aktus.

Siūlomo įsigyjančio asmens reputacija

Siūlomas įsigyjantis asmuo turi būti sąžiningas ir patikimas. Tai galima įrodyti, pavyzdžiui, tuo, kad asmuo nebuvo teistas ir jam nėra iškelta bylų, kurios darytų neigiamą poveikį siūlomo įsigyjančio asmens reputacijai. Dar vienas aspektas – įsigyjančio asmens profesinė kompetencija, t. y. finansų sektoriuje sukaupta valdymo ir (arba) investavimo patirtis.

Siūlomų naujų tikslinės įstaigos valdymo organo narių reputacija, žinios, įgūdžiai ir patirtis

Jeigu siūlomas įsigyjantis asmuo ketina keisti tikslinės įstaigos valdymo organus, atliekant kvalifikuotosios akcijų paketo dalies įsigijimo vertinimo procedūras būtina įvertinti naujų siūlomų valdybos narių tinkamumą ir kompetenciją.

Siūlomo įsigyjančiojo asmens finansinis patikimumas

Siūlomas įsigyjantis asmuo privalo būti pajėgus finansuoti siūlomą įsigijimą ir artimiausioje ateityje išsaugoti patikimą finansinę struktūrą. Be kitų dalykų, reikia nustatyti, kas bus atsakingas už tikslinės įstaigos rėmimą po įsigijimo, pavyzdžiui, už papildomo kapitalo suteikimą tikslinei įstaigai.

Poveikis tikslinei įstaigai

Po kvalifikuotosios akcijų paketo dalies įsigijimo tikslinė įstaiga vis tiek turėtų būti pajėgi laikytis prudencinių reikalavimų. Pavyzdžiui, jos pelningumas neturėtų nepagrįstai sumažėti dėl to, kad dalis įsigijimo išlaidų finansuojama pernelyg didele skolinta suma, kurią tikslinė įstaiga turės grąžinti pati. Taip pat pažymėtina, kad įsigyjančio asmens arba grupės, į kurią bus įtraukta tikslinė įstaiga, struktūra neturėtų būti tiek sudėtinga, kad priežiūros institucija negalėtų veiksmingai prižiūrėti į ją įtrauktą įstaigą.

Ryšio su pinigų plovimu ar teroristų finansavimu rizika

Įsigijimui finansuoti naudojamos lėšos turi būti gautos ne nusikalstamu būdu ir negali būti susijusios su terorizmu. Vertinant taip pat atsižvelgiama į tai, ar dėl įsigijimo pinigų plovimo ar teroristų finansavimo rizika galėtų padidėti.

Šią riziką nustatyti turi nacionalinės kovos su pinigų plovimu ir teroristų finansavimu institucijos. ECB neturi tyrimo įgaliojimų tokioms spragoms atskleisti. Vykdydamas savo uždavinius ECB gali atsižvelgti į tokius faktus tik tada, kai atitinkama nacionalinė institucija nustato, kad tokie pažeidimai padaryti.

Siekdamas užtikrinti, kad pirmiau išvardyti penki kriterijai būtų įvykdyti, ECB gali, atsižvelgdamas į NKI siūlymą arba savo iniciatyva, siūlomam įsigyjančiam asmeniui nustatyti tam tikras sąlygas arba įpareigojimus. Tačiau visos siūlomiems įsigyjantiems asmenims nustatomos sąlygos arba įpareigojimai privalo būti susiję su šiais penkiais kriterijais ir negali viršyti to, kas būtina šiems kriterijams patenkinti. Jeigu siūlomas įsigyjantis asmuo nesutinka su šiomis sąlygomis arba įpareigojimais arba jeigu šios sąlygos arba įpareigojimai gali neigiamai paveikti siūlomo įsigyjančio asmens teises, sušaukiamas posėdis, kad siūlomas įsigyjantis asmuo turėtų galimybę išdėstyti savo poziciją. Tokios pačios tvarkos laikomasi, jeigu ECB ketina prieštarauti siūlomam įsigijimui.

3.1.3

BPM reglamento
51 konstatuojamoji dalis,
4 straipsnio 2 dalis ir
17 straipsnio 1 dalis

BPM pagrindų reglamento 11–
17 straipsniai

KRD 35–39 straipsniai

TRS dėl buveinės ir
priimančiųjų valstybių narių
kompetentingų institucijų viena
kitai teikiamos informacijos
(ES/524/2014)

TRS dėl buveinės ir
priimančiųjų valstybių narių
kompetentingų institucijų
keitimosi informacija
(ES/620/2014)

TJS dėl pranešimų, susijusių su
naudojimu si įsisteigimo teise ir
laisve teikti paslaugas
(ES/926/2014)

Išplėstiniai veiklos leidimai

Įstaiga, kuriai leidimas verstis banko veikla suteiktas vienoje valstybėje narėje, gali naudotis įsisteigimo teise ir laisve teikti paslaugas kitose Europos Sąjungos valstybėse narėse (išplėstinio veiklos leidimo mechanizmas). Veiklą pagal išplėstinį veiklos leidimą galima vykdyti steigiant filialą arba teikiant paslaugas kitoje valstybėje narėje. Jeigu norima vykdyti veiklą pagal išplėstinį veiklos leidimą, reikia informuoti atitinkamos buveinės valstybės narės kompetentingą instituciją.

Išplėstinių veiklos leidimų suteikimas BPM

Bet kuri dalyvaujančioje valstybėje narėje įsteigta svarbi įstaiga, norinti steigti filialą kitoje dalyvaujančioje valstybėje narėje, apie savo ketinimą turi pranešti buveinės šalies NKI ir pateikti jai informaciją pagal KRD reikalavimus. Buveinės šalies NKI nedelsdama apie tai informuoja ECB. JPG įvertina, ar įvykdyti filialo steigimo reikalavimai. Jeigu reikalavimai įvykdyti, JPG pateikia įvertinimą Priežiūros valdybai susipažinti. Priežiūros valdybos sekretoriato GD iki nustatyto termino pateikia atitinkamą informaciją apie filialo išplėstinį veiklos leidimą svarbiai įstaigai ir buveinės bei priimančiosios šalių NKI. Gavusi pranešimą, svarbi įstaiga gali steigti filialą ir pradėti veiklą. Jeigu JPG padaro išvadą, kad reikalavimai neįvykdyti, ji neprieštaravimo tvarka parengia sprendimą, o svarbiai įstaigai suteikiama teisė būti išklaustyta.

Jeigu kitoje dalyvaujančioje valstybėje narėje filialą nori steigti mažiau svarbi įstaiga, ji taip pat apie savo ketinimus pagal KRD reikalavimus turi pranešti buveinės šalies NKI. NKI įvertina, ar įvykdyti filialo steigimo reikalavimai, ir savo vidaus sprendimų priėmimo tvarka priima sprendimą. Jeigu reikalavimai neįvykdyti, NKI praneša paraišką pateikusiai įstaigai, kad jos paraiška atmesta. Jeigu įstaiga iki nustatyto termino negauna pranešimo, kad priimtas neigiamas sprendimas, filialas gali būti steigiamas ir gali pradėti veiklą. Šią informaciją buveinės šalies NKI pateikia dalyvaujančios valstybės narės, kurioje bus steigiamas filialas, NKI ir ECB.

Bet kuri dalyvaujančioje valstybėje narėje įsteigta svarbi įstaiga, norinti pasinaudoti laisve teikti paslaugas ir pradėti veiklą kitoje dalyvaujančioje valstybėje narėje pirmą kartą, pagal KRD reikalavimus turi apie tai pranešti buveinės šalies NKI. Buveinės šalies NKI informuoja ECB, kad pranešimas gautas ir siunčia pranešimą priimančiosios šalies NKI. Jeigu laisve teikti paslaugas norinti pasinaudoti įstaiga yra mažiau svarbi įstaiga, pagal KRD reikalavimus ji turi apie tai pranešti savo NKI. Pranešimas perduodamas ECB.

Išplėstinis veiklos leidimas vykdyti veiklą dalyvaujančioje valstybėje narėje

Jeigu nedalyvaujančioje valstybėje narėje įsteigta įstaiga ketina steigti filialą dalyvaujančioje valstybėje narėje, apie savo ketinimą ji turi pranešti buveinės šalies NKI. NKI įvertina, ar įvykdyti išplėstinio veiklos leidimo suteikimo reikalavimai. Jeigu

reikalavimai įvykdyti, buveinės šalies NKI apie tai praneša priimančiosios šalies NKI. Gavusi šį pranešimą, priimančiosios šalies NKI apie tai praneša ECB, o ECB įvertina filialo svarbą.

Jeigu filialas pripažįstamas mažiau svarbia įstaiga, MP III GD informuoja Priežiūros valdybą – praneša apie vertinimo rezultatus (Priežiūros valdyboje taikoma susipažinimo su informacija procedūra). Mažiau svarbia įstaiga pripažinto filialo priežiūrą vykdys priimančiosios šalies NKI, kuri prireikus nustatys, kokiomis sąlygomis filialas gali vykdyti veiklą priimančiojoje valstybėje narėje. Priimančiosios šalies NKI apie tai informuoja buveinės šalies NKI ir paraišką pateikusią įstaigą. Jeigu filialas svarbus, MP III GD parengia pasiūlymą dėl sprendimo, priimamo neprieštaravimo tvarka. Svarbios įstaigos svarbaus filialo priežiūrą vykdo ECB. Prireikus ECB nustato, kokiomis sąlygomis filialas gali vykdyti veiklą priimančiojoje valstybėje narėje. Priežiūros valdybos sekretoriato GD apie tai informuoja buveinės šalies NKI, priimančiosios šalies NKI ir paraišką pateikusią įstaigą.

Jeigu nedalyvaujančioje valstybėje narėje įsteigta įstaiga ketina teikti paslaugas dalyvaujančioje valstybėje narėje, ji apie tai praneša buveinės šalies NKI, o ši – priimančiosios šalies NKI. Gavusi tokį pranešimą, priimančiosios šalies NKI apie tai informuoja ECB, taip pat informuoja paraišką pateikusią įstaigą, kokiomis sąlygomis ji gali, laikydamasi nacionalinės teisės normų, naudotis laisve teikti paslaugas bendram labui. Nedalyvaujančiose valstybėse narėse įsteigtų įstaigų, kurios teikia paslaugas dalyvaujančiose valstybėse narėse, priimančiosios valstybės narės kompetentingos institucijos uždavinius vykdo ECB.

Išplėstinis veiklos leidimas vykdyti veiklą nedalyvaujančioje valstybėje narėje

Jeigu svarbi įstaiga nori steigti filialą arba naudotis laisve teikti paslaugas nedalyvaujančioje valstybėje narėje, apie savo ketinimą ji turi pranešti atitinkamai NKI. Gavusi tokį pranešimą, NKI informuoja ECB. Tokiu atveju ECB vykdo buveinės valstybės narės kompetentingos institucijos įgaliojimus. JPG įvertina, ar įvykdyti filialo steigimo reikalavimai.

Jeigu reikalavimai įvykdyti, JPG informuoja Priežiūros valdybą apie vertinimo rezultatus (Priežiūros valdyboje taikoma susipažinimo su informacija procedūra). Priežiūros valdybos sekretoriato GD per tris mėnesius nuo teigiamo įvertinimo informuoja NKI, o ši tada nurodo prašymą pateikusiai įstaigai, kokiomis sąlygomis filialas gali bendram labui vykdyti veiklą priimančiojoje valstybėje narėje. Jeigu JPG padaro išvadą, kad reikalavimai neįvykdyti, ji parengia neigiamą sprendimą, Priežiūros valdyba jį patvirtina, o Vadovaujančioji taryba neprieštaravimo tvarka priima. Suteikiama teisė būti išklaustam. Apie neigiamą sprendimą Priežiūros valdybos sekretoriato GD informuoja paraišką pateikusią įstaigą ir buveinės šalies NKI.

Jeigu mažiau svarbi įstaiga nori steigti filialą nedalyvaujančioje valstybėje narėje, apie savo ketinimus ji turi informuoti buveinės šalies NKI. Buveinės šalies NKI

informuoja nedalyvaujančios valstybės narės NKI ir tuo pačiu metu siunčia pranešimą ECB.

Jeigu svarbi įstaiga nori pasinaudoti laisve teikti paslaugas nedalyvaujančioje valstybėje narėje, JPG per vieną mėnesį išsiunčia pranešimą priimančiosios nedalyvaujančios valstybės narės, kurioje bus teikiamos paslaugos, NKI. Jeigu mažiau svarbi įstaiga nori pasinaudoti laisve teikti paslaugas nedalyvaujančioje valstybėje narėje, apie savo ketinimus ji turi informuoti atitinkamą buveinės šalies NKI, o NKI informuoja nedalyvaujančios valstybės narės NKI ir išsiunčia pranešimą ECB.

Pranešimai apie filialų ir naudojimosi laisve teikti paslaugas pokyčius

Jeigu svarbių įstaigų filialuose įvyksta pokyčių, pavyzdžiui, filialas pradeda teikti papildomas paslaugas, paslaugų nebeteikia, filialo veikla nutraukiama, pasikeičia filialo vadovai arba pasikeičia oficialus pavadinimas ar adresas, dalyvaujančios valstybės narės, kurioje yra svarbios įstaigos pagrindinė buveinė, NKI turi siųsti pranešimą priimančiosios šalies NKI ir ECB.

Apie paslaugų, kurias svarbi įstaiga teikia naudodamasi laisve teikti paslaugas, pokyčius ECB informuojamas pokyčiams įvykus. Pranešimai priimančiosios šalies NKI siunčiami tik NKI lygmeniu. Jeigu pokyčių įvyksta mažiau svarbiomis įstaigomis pripažintuose filialuose, taip pat pasikeičia paslaugos, teikiamos naudojantis laisve teikti paslaugas nedalyvaujančiose valstybėse narėse, ECB apie tai pranešti nereikia; ši procedūra atliekama NKI lygmeniu.

3.2 Įstaigų svarbos vertinimas

BPM reglamento 6 straipsnio 4 dalis ir 5 dalies b punktas

BPM pagrindų reglamento 39–72 ir 98–100 straipsniai

ECB atsakomybės už kredito įstaigos priežiūrą laipsnis priklauso nuo įstaigos svarbos statuso. Įstaigos svarba nustatoma aukščiausiu konsolidavimo lygiu dalyvaujančiose valstybėse narėse. ECB yra sukūręs procedūras, pagal kurias, vadovaudamasis BPM reglamente nustatytais kriterijais, vertina priežiūrimų įstaigų svarbą ir nustato, kurių priežiūrimų svarbių įstaigų statusą reikia pakeisti į mažiau svarbios įstaigos statusą ir atvirkščiai. Jeigu statusas pasikeičia, atsakomybę už vykdomą priežiūrą ECB turi perduoti NKI arba atvirkščiai, užtikrinant nenutrūkstamą ir veiksmingą įstaigos priežiūrą. ECB pagrindų reglamentu ECB įpareigotas tvarkyti ir skelbti priežiūrimų subjektų sąrašą. Sąrašą tvarko Priežiūros valdybos sekretoriato GD, bendradarbiaudamas su MP I GD, MP II GD, MP III GD ir MP IV GD.

Reguliarus svarbos vertinimas

Visų subjektų svarba pagal Europos bankų priežiūros reikalavimus vertinama kartą per metus. Atliekant vertinimą vadovaujamosi BPM reglamente ir BPM pagrindų reglamente nustatytais kriterijais. Įstaigos statusas pakinta iš mažiau svarbios į

svarbią, jeigu įstaiga atitinka kurį nors iš BPM reglamente ir BPM pagrindų reglamente nustatytų kriterijų.

Kiekybiniai kriterijai:

- (i) įstaigos dydis pagal visą jos turtą ir pagal viso turto ir dalyvaujančios valstybės narės, kurioje yra įstaiga, BVP santykį;
- (ii) dalyvaujančių valstybių narių, kuriose bankas turi patronuojamųjų įmonių, skaičius (vienas iš aspektų, į kurį atsižvelgiama vertinant įstaigos svarbą pagal tarpvalstybinės svarbos kriterijų);
- (iii) tarpvalstybinis turtas ir tarpvalstybiniai įsipareigojimai (tik tada, jeigu šių duomenų reikia tarpvalstybinės veiklos mastui įvertinti).

BPM teritorijoje veikiančios kredito įstaigos priskyrimą prie svarbių įstaigų kategorijos gali lemti ir įvairūs kokybiniai kriterijai:

- (i) jeigu prižiūrima įstaiga prašo arba tiesiogiai iš Europos stabilumo mechanizmo (ESM) gauna viešąją finansinę paramą, NKI vykdomą priežiūrą privaloma perduoti ECB;
- (ii) NKI gali siūlyti ECB pripažinti, kad prižiūrima grupė yra svarbi vidaus ekonomikai, net jeigu ji nesiekia nė vienos kiekybinės ribos. Tokiu atveju ECB pats atlieka įvertinimą ir nusprendžia, ar sutinka su NKI ir ar, remdamasis visapusišku įvertinimu, gali priimti sprendimą patvirtinti prižiūrimos grupės svarbą;
- (iii) jeigu aplinkybės, dėl kurių įstaiga buvo pripažinta svarbia pagal dydžio arba svarbos ES ar bet kurios dalyvaujančios valstybės narės ekonomikai kriterijų, iš esmės pasikeičia, ECB gali pakeisti įstaigos svarbos statusą. ECB tokį sprendimą gali priimti NKI prašymu arba vadovaudamasis įstaigos tarpvalstybinės veiklos svarba. Įstaiga taip pat gali viršyti kai kurias kiekybines ribas, bet, atsižvelgiant į konkrečias faktines aplinkybes, pagal BPM pagrindų reglamentą vis tiek būti laikoma mažiau svarbia;
- (iv) BPM reglamente nustatyta, kad ECB gali savo iniciatyva arba NKI prašymu perimti bet kurios konkrečios mažiau svarbios įstaigos priežiūros funkcijas ir sprendimų priėmimo įgaliojimus iš NKI, jeigu mano, jog to reikia aukštų priežiūros standartų taikymo nuoseklumui užtikrinti.

Ad hoc įstaigų svarbos vertinimas

Kadangi BPM reglamente ir BPM pagrindų reglamente nurodyti svarbos kriterijai yra susieti su aplinkybėmis, kurios gali iškilti ir netikėtai, banko svarbos statusą kartais gali tekti keisti ne per reguliary svarbos vertinimą, o atlikti *ad hoc* svarbos vertinimą. Todėl vos tik įstaiga ima atitikti kurį nors svarbos kriterijų, atitinkamą informaciją būtina perduoti atsakingiems ECB padaliniais, kad būtų galima laiku atlikti *ad hoc* svarbos vertinimą ir prireikus priimti sprendimą dėl tiesioginės priežiūros perdavimo.

Taip pat pažymėtina, kad pagrindas pakartotiniam *ad hoc* svarbos vertinimui atlikti gali būti ir tokie įvykiai ar prižiūrimų įstaigų sąlygų arba struktūros pokyčiai kaip susijungimas, įsigijimas, naujų subjektų įsteigimas arba veiklos leidimų panaikinimas.

Sprendimų perduoti mažiau svarbios įstaigos priežiūrą ECB įgyvendinimas

Jeigu atlikęs reguliary arba *ad hoc* svarbos vertinimą ECB priima sprendimą, kad mažiau svarbios įstaigos priežiūra turi būti perduota ECB, imamasi priemonių sprendimui įgyvendinti ir ECB per nustatytą laikotarpį tampa atsakingas už tiesioginę įstaigos priežiūrą.

Tam, kad ECB galėtų perimti priežiūros funkcijas, reikia įkurti naują JPG. Priėmus tokį sprendimą, prieš pradedant pasirengimo perduoti priežiūrą procedūras, reikia nuspręsti dėl JPG sudėties ir darbuotojų. Tuo tikslu drauge su MP IV GD Priežiūros analizės programų planavimo ir koordinavimo skyriumi pradedamas priežiūros planavimo procesas, užmezgami ryšiai ir bendradarbiaujama su NKI ir visomis kitomis institucijomis ir tarnybomis, kurioms tenka tam tikras vaidmuo kredito įstaigos padėties vertinimo ir valdymo procese.

Atsakomybės už ECB vykdomą priežiūrą perdavimas NKI

Tai, kad įstaiga kurį laiką neatitiko kurio nors svarbos kriterijaus, nėra pagrindas keisti jos statusą iš svarbios į mažiau svarbios. Kad statusą reikėtų keisti, grupė arba kredito įstaiga turi neatitikti reikiamų kriterijų trejus metus iš eilės. Ši trejų metų sąlyga taikoma tam, kad priežiūros funkcijos tarp NKI ir ECB nebūtų perduodamos staiga ar dažnai. Tačiau yra keletas šios sąlygos išimčių:

- (i) kai ECB perima tiesioginę priežiūrą, siekdamas užtikrinti nuoseklų aukštų priežiūros standartų taikymą;
- (ii) kai atsisakoma suteikti tiesioginę viešąją finansinę ESM paramą, kai visa parama grąžinama arba nutraukiama;
- (iii) kai iš esmės pakinta aplinkybės, kurios yra svarbios nustatant įstaigos svarbą pagal dydžio kriterijų.

Tokiomis aplinkybėmis ECB gali bet kuriuo metu, pasikonsultavęs su atitinkamomis NKI, nuspręsti, kad tiesioginė ECB priežiūra nėra arba nebėra reikalinga.

Sprendimą dėl priežiūros perdavimo priima ECB. Nuo priežiūros perdavimo dienos atsakomybė už pagrindinių priežiūros uždavinių vykdymą iš JPG pereina atitinkamai (-oms) NKI, o MP III GD pradeda vykdyti netiesioginės priežiūros funkcijas. Priklausomai nuo suderintų pereinamojo laikotarpio procedūrų, ECB kurį laiką dar gali vykdyti tam tikrus uždavinius, kad galėtų užbaigti pradėtas procedūras.

4 Svarbių įstaigų priežiūra

Banko priežiūra prasideda nuo reguliarios priežiūros veiklos planavimo – priežiūros analizės programos rengimo. Programoje išdėstomi su nuolatine priežiūra ir patikrinimais vietoje susiję uždaviniai ir veikla, atsižvelgiant į turimus išteklius. Labai svarbi ECB vaidmens vykdant bankų priežiūrą dalis yra subjektų, kuriems taikoma Europos bankų priežiūra, pagrindinių rizikų ir silpnųjų vietų nustatymas ir įvertinimas. Pagal tai nustatomi priežiūros prioritetai ir nuo to priklauso kasdienis JPG darbas.

Nuolatinė priežiūra – tai įvairi veikla, kuri yra vykdoma reguliariai arba *ad hoc* pagrindu. Ji vykdoma siekiant įvertinti valdymo organų narių tinkamumą, patikrinti, kaip laikomasi prudencinių reikalavimų, įvertinti rizikos profilį, vykdyti priežiūrinio tikrinimo ir vertinimo procesą (SREP). BPM priežiūrinių svarbių įstaigų atveju už šią veiklą yra atsakingos JPG. Be nuolatinės priežiūros, kartais reikia vykdyti tam tikrų sričių nuodugrias peržiūras, todėl organizuojami specializuoti apsilankymai įstaigose (pvz., patikrinimai vietoje ar vidaus modelių patikrinimai). Paprastai patikrinimus vietoje vykdo patikrinimo grupės, kurios, nors organizaciniu požiūriu yra nepriklausomos, glaudžiai bendradarbiauja su atitinkama JPG.

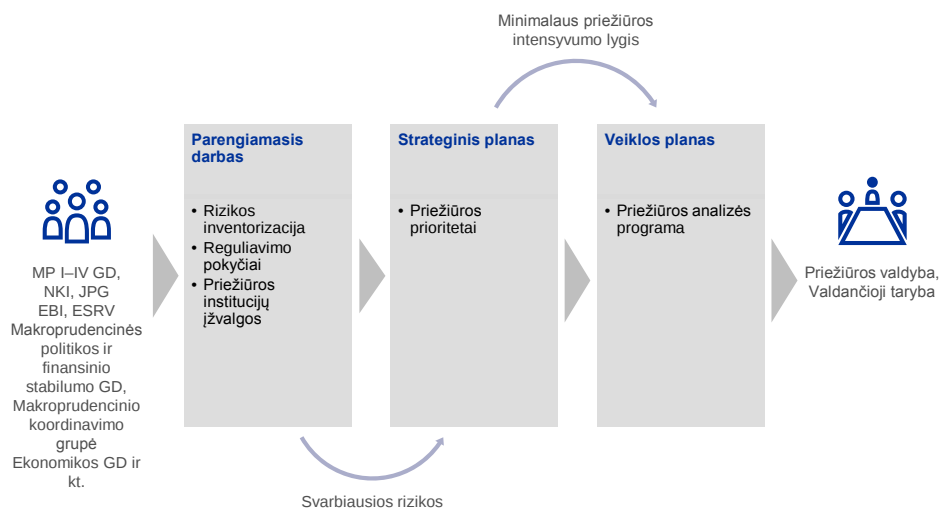
Vykdam įvairią priežiūros veiklą paprastai nustatomos priežiūriniai įstaigai skirtos priežiūros priemonės. Po priežiūros veiklos ir sprendimų seka kiti įprastiniai veiksmai, pavyzdžiui, stebima, ar laikomasi reikalavimų ir, jeigu reikia, imamas vykdyto užtikrinimo priemonių ir skiriamos sankcijos.

4.1 Strateginiai ir veiklos planai

Priežiūros veiklos planavimas susideda iš dviejų dalių – strateginių planų ir veiklos planų rengimo. Strateginiuose planuose apibrėžiami priežiūros prioritetai ateinantiems 12–18 mėnesių ir svarbios veiklos metmenys ateinantiems trejiems metams. Strateginiuose planuose numatomas ir minimalaus priežiūros intensyvumo lygis. Strateginiuose planuose taip pat nurodomas veiklų, kurios bus įtrauktos į priežiūros analizės programas, pobūdis, mastas ir dažnis.

12 paveikslas

BPM metinių planų rengimo procesas

Šaltinis: ECB bankų priežiūra.

Veiklos planų rengimas – tai individualių priežiūros analizės programų rengimas. Priežiūros analizės programoje išdėstomos pagrindinės veiklos 12 mėnesių laikotarpiui, pateikiami orientaciniai tvarkaraščiai, nurodomi tikslai ir nustatomas patikrinimų vietoje ar vidaus modelių patikrinimų poreikis. Kad būtų užtikrinta, jog JPG turėtų būtinus pajėgumus, kad galėtų įgyvendinti metinius priežiūros uždavinius ir veiklą, pagal įstaigų dydį, sudėtingumą ir rizikingumą nustatomas išteklių poreikis.

4.1.1 Priežiūros prioritetų nustatymas

Kaip minėta pirmiau, priežiūros prioritetų nustatymas yra strateginio planavimo dalis. Šiuos prioritetus kasmet nustato Priežiūros valdyba. Juose apibrėžiama, į kokias sritis bus sutelkta Europos bankų priežiūra ateinančius 12–18 mėnesių, ir nustatomi svarbios veiklos metmenys ateinantiems trejiems metams. Prioritetai nustatomi įvertinus pagrindines rizikas, su kuriomis susiduria į Europos bankų priežiūros aprėptį patenkančios įstaigos, ir atsižvelgiant į pokyčius ekonomikos, reguliavimo ir priežiūros srityse. Nustatant pagrindines rizikas, atsižvelgiama į rizikas finansų sektoriuje ir į jo silpnąsias vietas, tai pat į kitų Europos institucijų, visų pirma ESRV ir EBI, parengtą informaciją. Atsižvelgiama ir į JPG patirtį, įgytą vykdamant nuolatinę priežiūrą, bei į NKI siūlymus.

Priežiūros prioritetai skelbiami ECB bankų priežiūrai skirtoje interneto svetainėje; jie yra svarbi priemonė norint suderinti priežiūrinių subjektų atžvilgiu vykdomą priežiūros veiklą ir skatinti laikytis suderintų metodų, taip padidinant priežiūros efektyvumą. Priežiūros prioritetais vadovaujamasi kaip tam tikromis gairėmis, todėl jie padeda užtikrinti – visų pirma, svarbių įstaigų priežiūros analizės programų – suderinamumą ir nuoseklumą. Be to, atsižvelgdamos į priežiūros prioritetus NKI nustato savo pačių

priežiūros prioritetus, kurių laikosi proporcingai vykdydamos mažiau svarbių įstaigų priežiūrą.

4.1.2 Proporcingo priežiūros intensyvumo nustatymas: priežiūros intensyvumo paskirstymas ir minimalų priežiūros intensyvumą užtikrinanti veikla

KRD 97 ir 99 straipsniai

Priežiūra turi būti pagrįsta rizika ir būti proporcinga atsižvelgiant į priežiūrimo subjekto tipą. Todėl visus Europos bankų priežiūrai vykdyti turimus išteklius skirtingų įstaigų priežiūrai reikia paskirstyti atsižvelgiant į minėtuosius du aspektus. Dėl to skiriasi priežiūros intensyvumas – skirtingų įstaigų priežiūra vykdoma skirtingu dažnumu ir intensyvumu. Tarp įstaigos bendro rizikos profilio ir jai taikomos priežiūros intensyvumo yra tiesioginis ryšys.

Nustatant, kokio intensyvumo priežiūra bus taikoma konkrečiai svarbiai įstaigai, atsižvelgiama į du aspektus.

Pirma, įvertinamas įstaigos dydis ir veiklos sudėtingumas. Pagal šias ir kitas sampratas priežiūrimos įstaigos skirstomos į grupes: į 1 grupę įtraukiamos didžiausios ir sudėtingiausios veiklos įstaigos.

Antra, atsižvelgiama į įstaigai būdingą riziką. Ji nustatoma pagal naujausią JPG atliktą bendrą rizikos vertinimą, kurį atlikus kiekvienam priežiūrimam subjektui skiriamas balas nuo 1 iki 4 (4 priskiriamas didžiausios rizikos subjektams). Vertinimo tvarka išsamiai aprašyta 4.6 skirsnyje.

Kiekvienai svarbiai įstaigai taikytinas priežiūros intensyvumo lygis nustatomas atsižvelgiant į grupę, kuriai ši įstaiga buvo priskirta, ir į jos bendrą SREP balą. Taigi didesnių ir rizikingesnių svarbių įstaigų priežiūra yra intensyvesnė negu mažesnių ir mažiau rizikingų svarbių įstaigų (žr. **13 paveikslą**).

13 paveikslas

Svarbių įstaigų priežiūros intensyvumo lygio nustatymas

Šaltinis: ECB bankų priežiūra.

Atsižvelgiant į kiekvienos svarbios įstaigos bendrą SREP balą ir grupę, kuriai įstaiga priskirta, nustatomas bendras įstaigos priežiūros intensyvumo lygis. Be šio bendro priežiūros intensyvumo lygio kiekvienai svarbiai įstaigai nustatomas ir konkretus priežiūros intensyvumo lygis. Jis nustatomas pagal toliau nurodytas aštuonias rizikos kategorijas:

- (i) verslo modelio rizika,
- (ii) bendrasis vidaus valdymas ir rizikos valdymas,
- (iii) kredito rizika,
- (iv) operacinė rizika,
- (v) rinkos rizika,
- (vi) bankinės knygos palūkanų normos rizika,
- (vii) likvidumo rizika,
- (viii) kapitalo pakankamumas.

Atsižvelgiant į suteiktą SREP balą, skirtingoms tos pačios svarbios įstaigos rizikos kategorijoms gali būti nustatomi skirtingi priežiūros intensyvumo lygiai – taip užtikrinama tikslinė ir rizikos vertinimu pagrįsta priežiūra. Pagal nustatytus priežiūros intensyvumo lygius, t. y. bendrai rizikai ir aštuonioms konkrečioms rizikos kategorijoms, numatomos pagrindinės veiklos ir jų dažnis (minimalaus priežiūros intensyvumo lygis); jų pagrindu rengiama svarbios įstaigos priežiūros analizės programa.

Pagal riziką ir poveikį nustatytas priežiūros intensyvumo lygis ir minimalaus priežiūros intensyvumo lygį užtikrinančių veiklų sąrašas yra kasmet peržiūrimi ir prireikus atnaujinami.

4.1.3

Priežiūros analizės programos rengimas

KRD 97, 98 ir 99 straipsniai
Gairės dėl bendros priežiūrinio
tikrinimo ir vertinimo proceso
(SREP) tvarkos ir metodikos
(EBA/GL/2014/13)

Svarbios įstaigos priežiūros analizės programoje numatoma kasdienė JPG veikla ne prižiūrimos įstaigos patalpose (dokumentinė priežiūra) ir ekspertų grupių vykdomi patikrinimai vietoje.

Kiekvienais metais JPG, glaudžiai bendradarbiaudamos su Priežiūros analizės programų planavimo ir koordinavimo skyriumi, kiekvienai savo prižiūrimai svarbiai įstaigai parengia priežiūros analizės programą. Priežiūros analizės programoje numatoma veikla grindžiama taikomais teisės aktų reikalavimais, BPM priežiūros žinynu ir BPM priežiūros prioritetais.

Be to, esant reikalui, JPG visada gali imtis ir kitų, į priežiūros analizės programą neįtrauktų veiklų, ypač jeigu konkrečioje įstaigoje ar visos sistemos lygiu sparčiai kinta rizika.

Nuolatinės veiklos priežiūros analizės programoje numatoma trejopa veikla:

1. **Minimalaus priežiūros intensyvumo lygį užtikrinanti veikla** (toliau – MPIL veikla) – remiantis rizikos vertinimu parengtas minimaliai būtinos nuolatinės veiklos, kurią JPG privalo vykdyti, sąrašas. Tokios veiklos mastas ir dažnis tiesiogiai priklauso nuo svarbios įstaigos priežiūros intensyvumo lygio (žr. 4.1.2 skirsnį). MPIL veikla apima: i) pagrindines veiklas, kurias reikia atlikti reguliariai (pvz., SREP), ii) nuodugnius analizes, t. y. išsamias JPG atrinktų sričių analizes, reikalingas norint spręsti konkrečius opius su svarbia įstaiga susijusius klausimus, iii) temines peržiūras ir analizes, kurios tiesiogiai susijusios su teminėmis sritimis, kurioms skiriami priežiūros prioritetai.
2. **Kita įprastinė pagal priežiūros analizės programą vykdoma veikla**, kuri yra susijusi su **organizaciniais**, administraciniais ar teisiniais reikalavimais ir kurią galima suplanuoti iš anksto. Šios veiklos mastas ir dažnis nustatomas centralizuotai.
3. **Papildoma pagal priežiūros analizės programą vykdoma veikla** (pvz., specifinių pozicijų analizė arba papildomi susitikimai). Ją planuoja JPG pagal turimus išteklius. Ji papildo MPIL veiklą ir reikalinga tam, kad priežiūros analizės programa būtų labiau pritaikyta pagal prižiūrimos grupės ar subjekto specifiką.

Priežiūros analizės programoje numatoma vietoje vykdoma veikla:

1. **patikrinimai vietoje**: jų poreikį nustato JPG, įvertinusios riziką ir laikydamosi proporcingumo principo;
2. **vidaus modelių patikrinimai**: jie vykdomi prižiūrimiems subjektams kreipusis dėl modelio patvirtinimo arba JPG iniciatyva.

Priežiūros analizės programos vykdomos laikantis nustatyto tvarkaraščio. Atliekama jų vykdymo kontrolė.

Kiekvienų metų pradžioje JPG pateikia prižiūrimiems subjektams supaprastintą priežiūros analizės programą, t. y. preliminarų bendrą pagrindinės numatomos priežiūros veiklos (dokumentinės priežiūros ir priežiūros vietoje), kurioje būtinas tiesioginis įstaigų dalyvavimas, planą.

Iškilus nenumatytoms aplinkybėms, konkrečias priežiūros analizės programas galima bet kada koreguoti.

JPG vykdo ne tik priežiūros analizės programoje numatytą, bet ir kitą veiklą, kurios negalima suplanuoti iš anksto (**priežiūros analizės programoje nenumatyta veikla**), pavyzdžiui, atlieka kompetencijos ir tinkamumo vertinimus, imasi priemonių susidarius kritinei padėčiai, sprendžia su įsigijimais ar netikėtai padidėjusia rizika susijusius klausimus.

4.2 Rizikos analizė pagrindinėms rizikoms ir silpnosioms vietoms nustatyti ir įvertinti

Į BPM aprėptį patenkančių prižiūrimų subjektų pagrindinių rizikų ir silpnųjų vietų nustatymas ir įvertinimas yra labai svarbi ECB bankų priežiūros darbo dalis. Pagal tai nustatomi priežiūros prioritetai ir nuo to priklauso kasdienis JPG darbas. Kylančių naujų ir esamų rizikų nustatymą ir nuolatinę stebėseną (žr. 4.2.1 skirsnį) papildo konkrečių sričių nuodugnios analizės arba teminės peržiūros (žr. 4.2.2 ir 4.5.3 skirsnius), testavimas nepalankiausiomis sąlygomis (žr. 4.2.3 skirsnį) ir esamų arba numatomų reguliavimo iniciatyvų poveikio analizė (žr. 4.2.4 skirsnį).

4.2.1 Kylančių rizikų nustatymas

BPM reglamento 3, 4 ir 10 straipsniai.

Kad bankų priežiūra būtų vykdoma sėkmingai, labai svarbu įvertinti pagrindines rizikas, su kuriomis susiduria prižiūrimi subjektai, o ypač – anksti nustatyti naujas, dar tik kylančias rizikas. Rizikos įvertinimu pradedamas įprastinis strateginio planavimo procesas, kurio metu nustatomi priežiūros prioritetai. Šiam tikslui reikalingą horizontaliąją analizę ir bendrą pagrindinių rizikų ir silpnųjų vietų dalyvaujančiose valstybėse narėse vertinimą atlieka BPM rizikos analizės skyrius, kuris:

1. nustato kylančias rizikas ir stebi rizikos pokyčius BPM;
2. atlieka nuodugnias horizontaliąsias rizikos analizes įvairiais formatais ir įvairiu dažniu, apimant visas svarbias rizikos kategorijas ir temas;
3. teikia konsultacijas ir pagalbą JPG ir kitiems priežiūrą vykdančioms skyriams (kuria ir pateikia stebėsenos ir analitinės priemonės, analizuoja panašių įstaigų pagrindines rizikas ir teikia ekspertinę pagalbą vykdant rizikos analizes).

Atlikti rizikos analizes Europos bankų priežiūros sistemos lygmeniu jam padeda i) galimybė tiesiogiai bendrauti su JPG, kurios jos yra svarbus informacijos apie konkrečią įstaigą šaltinis, ii) kitų ECB veiklos sričių padalinių atliktos analizės, pavyzdžiui, makroprudencinės analizės, kaip aprašyta 2.4.1 skirsnyje.

Metinis išsamus rizikos vertinimas atliekamas glaudžiai koordinuojant veiksmus su ekspertų tinklu ir atitinkamais horizontaliąsias funkcijas vykdančiais NKI padaliniais. Šio ir kito nuolatinio analitinio darbo rezultatai reguliariai teikiami JPG.

Į esamų rizikų ir silpnųjų vietų analizių rezultatus atsižvelgiama rengiant bendrą BPM strateginį planą ir bendrą priežiūros analizės programą (žr. 4.1 skirsnį). Be šių analizių atliekamos ir nuodugnios analizės (žr. 4.2.2 skirsnį), testavimai nepalankiausiomis sąlygomis (žr. 4.2.3 skirsnį), galiojančių ar numatomų teisės aktų poveikio analizės (žr. 4.2.4 skirsnį) ir tam tikros atrinktos teminės peržiūros (žr. 4.5.3 skirsnį).

4.2.2 Nuodugnios analizės

BPM rizikos analizės skyrius atlieka tam tikrų atrinktų horizontaliųjų temų, ypač susijusių su rizikos nustatymo proceso metu nustatytais pagrindinėmis rizikomis, nuodugnią analizę. Joms vykdyti gali reikėti *ad hoc* duomenų. Paprastai, atlikus nuodugnią analizę, parengiami horizontalieji pranešimai ir įvairūs pranešimai apie konkrečias įstaigas, pavyzdžiui, tarpusavio lyginamosios analizės. Visai tai padeda JPG vykdyti nuolatinę priežiūrą.

4.2.3 Testavimas nepalankiausiomis sąlygomis

BPM reglamento 4 straipsnio
1 dalies f punktas

KRD 100 straipsnis

EBI reglamento
43 konstatuojamoji dalis ir 21,
22 ir 32 straipsniai

Testavimas nepalankiausiomis sąlygomis yra pagrindinė priemonė vienai ar kelioms rizikoms pagal konkretų testavimo scenarijų įvertinti. ECB bankų priežiūros sistemoje BPM rizikos analizės skyrius vykdo horizontaliąsias funkcijas, susijusias su mikroprudenciniu priežiūriniu testavimu nepalankiausiomis sąlygomis. Svarbių įstaigų atveju tai reiškia vykdyti KRD nustatytus metinius priežiūrinius testavimus nepalankiausiomis sąlygomis rengiantis SREP ir koordinuoti subjektų, kuriems taikoma Europos bankų priežiūra, dalyvavimą EBI inicijuojamuose ir koordinuojamuose ES mastu vykdomuose testavimuose nepalankiausiomis sąlygomis.

Į šias funkcijas įeina ir testavimo nepalankiausiomis sąlygomis metodikos bei formų parengimas, kokybės užtikrinimo strategijos, kuria kritiškai įvertinamos įstaigų testavimo nepalankiausiomis sąlygomis projekcijos, parengimas ir įgyvendinimas, atitinkamų modelių ir IT infrastruktūros kūrimo priežiūra. Šios funkcijos prireikus įgyvendinamos bendradarbiaujant su kitais ECB skyriais, EBI ir (arba) NKI.

Mikroprudenciniai testavimai nepalankiausiomis sąlygomis neretai papildomi ir makroprudenciniais aspektais, kuriais norima įvertinti grįžtamąjį arba tarpusavio poveikį. Grįžtamas poveikis – tai, pavyzdžiui, kai pagal testavimo nepalankiausiomis sąlygomis scenarijų projektuojami nepalankūs aplinkos pokyčiai gali turėti neigiamo poveikio skolinimui. Tarpusavio poveikis pagal tokį scenarijų gali pasireikšti, kai įstaigos tarpusavyje susijusios per skolinimo ar finansavimo sandorius. Tiek grįžtamas, tiek tarpusavio poveikis dažnai yra vertinami pagal principą „iš viršaus į apačią“ sukurtais modeliais, skirtais makroprudencinei ir finansinio stabilumo analizei atlikti. Jie papildo labiau mikroprudencinio pobūdžio testavimus nepalankiausiomis sąlygomis, vykdomus pagal principą „iš apačios į viršų“, kuriuose bankai paprastai naudoja savo pačių modelius, o dėmesys skiriamas didelio jautrumo rizikai nustatyti ir skirtingų įstaigų rezultatų palyginamumui užtikrinti. Pastarasis aspektas yra ypač svarbus, kadangi į šiuos rezultatus paprastai atsižvelgiama vykdant SREP.

BPM rizikos analizės skyrius ne tik prisideda prie visos sistemos mastu vykdomų testavimų nepalankiausiomis sąlygomis, bet ir atlieka jautrumo analizes bei kitus kiekybinius vertinimus, į kuriuos atsižvelgiama priimant priežiūros sprendimus.

4.2.4 Kiekybinio poveikio tyrimai

Nustatydami ir stebėdami riziką, su kuria susiduria prižiūrimos įstaigos, Europos bankų priežiūros ekspertai vertina ir tai, kaip į BPM aprėptį patenkančios įstaigos laikosi esamų mikroprudencinių ir makroprudencinių priemonių ir numatomų reguliavimo iniciatyvų.

Šiuo klausimu BPM rizikos analizės skyrius, viena vertus, prisideda prie periodiškai vykdomos stebėsenos, kuria siekiama nustatyti, kiek prižiūrimos įstaigos laikosi esamų ir numatomų mikroprudencinių ir makroprudencinių reikalavimų, ir, kita vertus, atlieka priežiūros ir reguliavimo iniciatyvų kiekybinio poveikio tyrimus.

Tipiniai šio BPM rizikos analizės skyriaus darbo pavyzdžiai – reguliarių pranešimų apie prižiūrimų įstaigų rizikos profilį ir *ad hoc* poveikio analizių su priežiūra susijusiais klausimais rengimas.

4.3 Priežiūros duomenų rinkimas

Kad būtų galima atlikti priežiūrą vietoje ir dokumentinę priežiūrą, reikia rinkti, tvarkyti ir analizuoti tam tikrą informaciją. Turėti informaciją, įskaitant duomenis, ir ja dalytis yra būtina, kad ECB ir NKL galėtų derinti priežiūros veiksmus tarpusavyje ir komunikuoti su duomenis teikiančiais subjektais. Įvertinę priežiūros institucijų poreikius ir nustatę duomenų iš prižiūrimų subjektų rinkimo tvarką, NKL ir ECB įvertina duomenų kokybę siekdami užtikrinti, kad gauti duomenys atitiktų nustatytus minimalius standartus.

KRR 6, 24, 99, 100, 101, 394, 415 ir 430 straipsniai

BPM reglamento 10 straipsnis ir 47 konstatuojamoji dalis

BPM pagrindų reglamento 139, 140 ir 141 straipsniai

TJS dėl priežiūros ataskaitų (ES 680/2014)

ECB reglamentas dėl priežiūros finansinės informacijos teikimo (ECB/2015/13)

TJS dėl formų, apibrėžčių ir IT sprendimų, kuriais įstaigos turi naudotis teikdamos duomenis EBI (ES/2016/2070)

ECB sprendimas dėl priežiūros duomenų, kuriuos prižiūrimi subjektai pateikia NKI, pateikimo ECB (ECB/2014/29)

ECB sprendimas dėl nacionalinių kredito institucijų Europos Centriniam Bankui teikiamų ataskaitų apie kredito įstaigų finansavimo planus (ECB/2017/21)

Priežiūros ataskaitų duomenų poreikio nustatymas

Kad galėtų vykdyti joms pavestas nuolatinės priežiūros funkcijas, JPG turi laiku turėti visą tam reikalingą informaciją apie prižiūrimą subjektą.

Reguliavimo ataskaitos – tai standartizuota prudencinė informacija apie prižiūrimų subjektų finansinę ir prudencinę padėtį ir daugybė įvairių periodiškai teikiamų teisės aktais nustatytų reguliavimo tikslais teikiamų duomenų bei ataskaitų. Be periodinių ataskaitų renkami ir **papildomi duomenys**, siekiant tenkinti specifinių duomenų poreikį.

Glaudžiai bendradarbiaudami su JPG, BPM rizikos analizės skyrius bei Metodikos ir standartų rengimo skyrius atlieka pagrindinį vaidmenį nustatant priežiūros ataskaitų poreikį ir koordinuojant procesus, reikalingus norint tokį poreikį perkelti į teisės aktus.

BPM reglamente yra nustatyta: „kad galėtų veiksmingai vykdyti savo priežiūros uždavinius, ECB turėtų galėti reikalauti visos būtinos informacijos ir atlikti tyrimus bei patikrinimus vietoje, prireikus bendradarbiaudamas su nacionalinėmis kompetentingomis institucijomis.“

ECB gali reikalauti, kad juridiniai ar fiziniai asmenys jam pateiktų visą priežiūros ir su tuo susijusiais statistikos tikslais reikalingą informaciją, kad jis galėtų vykdyti BPM reglamentu jam pavestus uždavinius, taip pat reikalauti, kad tokia informacija būtų pateikta tam tikru dažnumu ir formatu. Jeigu ECB informaciją gauna tiesiogiai iš juridinių ar fizinių asmenų, jis ją perduoda ir atitinkamai NKI. BPM pagrindų reglamente nustatyta, kad ECB gali reikalauti, kad prižiūrimi subjektai pateiktų papildomos priežiūros informacijos, jeigu tokia informacija reikalinga priežiūros funkcijoms vykdyti, ir nurodyti konkrečias teiktinos informacijos kategorijas, o taip pat informacijos teikimo tvarką, formatą, dažnį ir terminus.

Ataskaitos skirstomos į:

- (i) periodines, teikiamas pagal ES reglamentus, EBI gaires ir ECB reglamentus ar sprendimus, ir
- (ii) *ad hoc* (arba papildomi duomenys), teikiamas pagal priežiūros sprendimus.

Periodinės ataskaitos

Komisijos įgyvendinimo reglamente, kuriuo nustatomi įstaigų priežiūros ataskaitų **techniniai įgyvendinimo standartai (TJS)**, išsamiai išdėstyti reikalavimai teikti duomenis apie nuosavas lėšas, padengimo likvidžiuoju turtu rodiklį, grynąjį pastovaus finansavimo rodiklį, dideles pozicijas, sverto koeficientą ir kitą finansinę informaciją, įskaitant bendrąsias ir finansines ataskaitas COREP ir FINREP. TJS dėl priežiūros ataskaitų yra nustatytos pagal įvairius atskaitomybės reikalavimus teikiamų duomenų apibrėžtys, apimtys, formatai, dažnis ir pateikimo terminai. Šiuose standartuose paaiškinta, kaip pagal KRR reikalavimus reikėtų rengti duomenis, kad jie būtų tinkami analizei atlikti. Todėl buvo parengtos įvairios formos, kurias įstaigos privalo užpildyti ir pateikti atitinkamai NKI. TJS yra didžiausias ES lygmeniu

EBI gairės dėl finansavimo planų (EBA/GL/2014/04)

TJS dėl formų, apibrėžčių ir IT sprendimų, kuriais įstaigos turi naudotis teikdamos duomenis EBI (ES/2016/2070)

galiojantis atskaitomybės reikalavimų rinkinys, naudojamas vykdant kredito įstaigų ir investicinių įmonių priežiūrinį vertinimą. EBI gairėse dėl finansavimo planų ir EBI TĮS dėl lyginamųjų portfelių papildomai nustatyta daugiau atskaitomybės reikalavimų.

ECB reglamentu dėl priežiūros finansinės informacijos teikimo išplečiami TĮS nustatyti atskaitomybės reikalavimai, siekiant užtikrinti nuoseklumą ir padidinti dalyvaujančiose valstybėse narėse įsteigtų priežiūrinių subjektų duomenų palyginamumą. Visų pirma, išplėstas reikalavimas teikti suvienodintas reguliarias finansines ataskaitas – įtrauktos ir konsoliduotos įstaigų ataskaitos, rengiamos pagal nacionalinius apskaitos standartus, bei individualios ataskaitos, pavyzdžiui, jokiai grupei nepriklausančių savarankiškų subjektų ataskaitos.

Priežiūros ataskaitų klausimu BPM rizikos analizės skyrius atsakingas už priežiūros ataskaitų poreikio nustatymą ir jo perkėlimą į teisės aktus, o Statistikos GD Bankų priežiūros duomenų skyrius atsakingas už atitinkamų duomenų rinkimo, kaupimo ir platinimo proceso diegimą.

Ad hoc arba papildomų duomenų rinkimas

Be reguliarių priežiūros ataskaitų ECB renka ir papildomus duomenis specifiniams poreikiams patenkinti.

Pavyzdžiui, siekiant papildyti Europos bankų priežiūros turimus SREP reikalingus duomenis buvo pradėtas kaupti *ad hoc* duomenų rinkinys **Short-Term Exercise (STE)**, pritaikytas antrojo ramsčio tikslams. STE duomenis privalo teikti svarbios įstaigos aukščiausiu konsolidacijos lygiu ir tam tikros svarbių įstaigų patronuojamosios įmonės, kurias, vadovaudamosi BPM reglamento 10 straipsniu, atrenka JPG. Apie tai įstaigos informuojamos ECB sprendimu. STE duomenų poreikis peržiūrimas kasmet, prieš pradėdant BPM SREP.

STE duomenys renkami vadovaujantis proporcingumo principu. Kiek duomenų vienetų reikia pateikti priklauso nuo įstaigos sudėtingumo. Todėl mažesni subjektai pildo tik keletą formų ir teikia mažiau duomenų. Be to, paprastai du kartus per kiekvieną duomenų rengimo ciklą rengiamos duomenų kokybės ataskaitos: netrukus po pateikimo atliekama pirminė peržiūra, o praėjus maždaug šešioms–aštuonioms savaitėms po nustatyto pateikimo termino parengiama baigiamoji ataskaita. Laikoma, kad per šį laiką surinkti suvestiniai duomenys yra beveik galutiniai. Priežiūros institucijos prieigą prie STE įgyja per penkias–dešimt dienų nuo kiekvieno duomenų pateikimo. Per tiek laiko duomenys yra sutvarkomi ir patikrinami. Vėliau iš naujo pateikti duomenys ir atnaujinti rodikliai atnaujinami kartą per savaitę arba dažniau, jeigu to prašoma.

Be to, ECB renka **papildomus duomenis**, kurie nepatenka į pirmiau minėtus duomenų rinkinius, pavyzdžiui, duomenis apie atlygį ir didelį neveiksnių paskolų portfelį turinčias įstaigas. Individualiais atvejais įstaigoms gali būti nustatomi ir konkretūs **individualūs atskaitomybės reikalavimai**. Bendradarbiaudami su Statistikos GD Bankų priežiūros duomenų skyriumi, Metodikos ir standartų rengimo

skyrius bei MP IV GD BPM rizikos analizės skyrius dalyvauja nustatant ir įgyvendinant atskaitomybės reikalavimus ir formatą. Pagrindinis principas, kuriuo vadovaujasi renkant papildomus duomenis – duomenys turi atitikti naujausius esamus atskaitomybės standartus, nustatytus TJS dėl priežiūros ataskaitų. Taip užtikrinamas duomenų suderinamumas. ECB naudojami visi šių standartų teikiama nauda. Pavyzdžiui, ECB visuomet patikrina, ar reikalingus duomenis jau galima rasti TJS nustatyto formatu ar kitu visoje ES priimtiniu formatu. Tokiu būdu palengvinama priežiūrinių įstaigų atskaitomybės našta, nes tų pačių duomenų nereikia pateikti keliis kartus.

Vidutinės trukmės ir ilguoju laikotarpiu ECB stengiasi siūlyti atitinkamas TJS dėl priežiūros ataskaitų pataisas, kad papildomų duomenų reikėtų rinkti mažiau.

Priežiūros duomenų tvarkymas

EBI gairės dėl finansavimo planų (EBA/GL/2014/04)

TJS dėl ataskaitų (ES/680/2014)

TJS dėl lyginamųjų portfelių (ES/2017/80)

Reguliavimo ataskaitų duomenys, renkami vadovaujantis TJS dėl priežiūros ataskaitų arba ECB reglamentu dėl priežiūros finansinės informacijos teikimo, iš juos teikiančių įstaigų perduodami ECB per NKI, kurios šiuos duomenis surenka iš jų jurisdikcijoje esančių priežiūrinių subjektų. Už duomenų surinkimą iš NKI atsakingas Statistikos GD Bankų priežiūros duomenų skyrius. Duomenis, teikiamus pagal TJS dėl priežiūros ataskaitų, įskaitant išplėstines FINREP ataskaitas, NKI sukelia į Bankų priežiūros duomenų sistemą (SUBA) XBRL formatu. Po to, kai laikmena gaunama ir sėkmingai įkeliami į SUBA (t. y. laikmena atitinka EBI ir ECB duomenų įvedimo taisykles), sistema automatiškai pradeda vertinti duomenis, atlikdama visą aibę patikrų duomenims patvirtinti.

Šios patikros yra dvejopos. Pirmą, pagal XBRL patikros taisykles konkrečiame modulyje tikrinamas duomenų nuoseklumas ir tikslumas. Taisyklės [reguliariai skelbia EBI](#). Antra, ECB tikrina duomenų išsamumą, t. y. tikrinama, ar pateiktame modulyje netrūksta kokių nors formų ir ar netyčia neįkelta forma, kurios nereikėjo įkelti. Kai gaunami pataisyti duomenys, pirmiau aprašyti reguliaraus duomenų perdavimo ir duomenų kokybės kontrolės procesai atliekami iš naujo. Be jau minėtų dviejų tipų patikrų ECB atlieka papildomas patikras per savo duomenų kokybės vertinimo sistemą.

Reguliavimo ataskaitose teikiami duomenys platinami tiek ECB viduje, tiek išorėje. Vadovaujantis EBI sprendimu dėl kompetentingų institucijų EBI teikiamų ataskaitų, pagal TJS aukščiausiu konsolidacijos lygiu teikiami tam tikrų įstaigų, kurių duomenis EBI skelbia savo interneto svetainėje, duomenys perduodami EBI iškart, kai tik buvo gauti (platinimas išorėje). Kad NKI nereikėtų vienu metu teikti duomenų ir ECB, ir EBI, ir siekiant užtikrinti visapusišką NKI, ECB ir EBI duomenų bazių suderinamumą, taikomas eiliškumo principas.

Į SUBA įkelti pagal TJS privalomi duomenys yra prieinami visiems BPM padaliniais įvairiais formatais ir per įvairias priemones (platinimas viduje). Per dieną į SUBA gauti svarbių įstaigų ir [didelio prioriteto mažiau svarbių įstaigų](#) duomenų moduliai kiekvieną naktį perkeltami į „Excel“ lenteles ir įkeliami į BPM informacijos valdymo sistemą. Todėl priežiūros institucijos gali šiais duomenimis naudotis jau kitą dieną po

to, kai jie patenka į ECB. Be to, visi svarbių įstaigų rizikos rodikliai yra atnaujinami iškart, kai tik į SUBA patenka bent vienas skaičiavimuose naudojamas modulis.

Duomenų kokybės vertinimas

Tinkami ir aukštos kokybės duomenys yra labai svarbūs tiek prižiūrimoms įstaigoms, tiek jas prižiūrinčioms institucijoms. Duomenų kokybė ir gebėjimas įvertinti riziką visos įstaigos mastu yra būtinos sąlygos norint priimti gerus, rizikos vertinimu pagrįstus sprendimus, tad ir tinkamai valdyti riziką. Pirmąjį duomenų kokybės vertinimą atlieka NKI. Be nacionaliniu lygmeniu atliekamų suderintų patikrų (pvz., EBI nustatytų XBRL formato ITS duomenų patikros taisyklių), NKI gali taikyti ir kitus metodus pateiktų duomenų kokybei pagerinti. ECB atlieka antrąjį duomenų vertinimą ir papildomas patikras. Kai kurias jų, pavyzdžiui, panašių grupių analizes, tinkamumo patikrinimus ir skirtingų šalių palyginimus, galima atlikti tik turint visą duomenų rinkinį. Per antrąjį vertinimą nustačius klaidų ir radus netinkamų duomenų, su duomenis pateikusiomis įstaigomis bendrauja NKI.

ECB duomenų kokybė vertinama pagal tam tikrus apibrėžtus kriterijus:

- **tikslumo:** pateiktos vertės artimumas pamatinėms priežiūros koncepcijoms. Priežiūros statistikos srityje tikslumas suprantamas kaip klaidų nebuvimas ir tiksliai pateiktų verčių atitiktis kiekvieno duomenų vieneto pamatinei sampratai;
- **patikimumo:** konkretaus duomenų vieneto pakoreguotų verčių artimumas pirminėms paskelbtoms vertėms. Šis kriterijus grindžiamas apibrėžtimi, koks pakartotinai pateiktų duomenų nuokrypis nuo pradinių verčių laikomas reikšmingu, ir yra vertinamas atliekant pakartotinai pateiktų duomenų analizes;
- **išsamumo:** reikalingos informacijos pateikimas. Išsamumo patikros atliekamos siekiant nustatyti, ar netrūksta informacijos;
- **nuoseklumo:** turi būti loginis ryšys tarp skirtingų rinkinių duomenų (t. y. skirtingose formose nurodytų duomenų), duomenys turi atitikti turimus pirminius atitinkamos įstaigos duomenis ir kitus paskelbtus duomenis;
- **tinkamumo:** tikrinama, ar nėra pernelyg stipriai išsiskiriančių duomenų. Tai daroma peržiūrint konkretaus kintamojo laiko eilutes siekiant įvertinti, ar vertės stipriai nenukrypusios nuo įprastinių verčių ir ar nėra neįprastai didelės (mažos), palyginti su panašiomis įstaigomis;
- **punktualumo:** skirtumas tarp nustatyto duomenų pateikimo termino ir datos, kada NKI realiai pateikia duomenis ECB.

Pagal šiuos kriterijus Statistikos GD rengia įvairias rodiklių suvestines ir ataskaitas, taip pat ketvirtines kiekvienos svarbios įstaigos pagal ITS pateiktų duomenų kokybės ataskaitas. Statistikos GD šias duomenų kokybės ataskaitas pateikia NKI ir informuoja jas, kokių tolesnių veiksmų buvo imtasi. JPG yra šių ataskaitų, naudojamų duomenų kokybei stebėti, gavėjos. Jeigu iš ataskaitų matyti, kad yra rimtų su duomenų kokybe susijusių problemų, o JPG, atlikusi proporcingą analizę,

nustato teisės aktų reikalavimų pažeidimų, JPG taiko priežiūros priemones. Tai gali būti prižiūrimam subjektui adresuotas veiklos dokumentas arba gali būti tariamasi dėl susitikimo su įstaigos vadovais. JPG taip pat gali pasiūlyti Priežiūros valdybai ir Valdančiajai tarybai pasinaudoti [priežiūros įgaliojimais](#). Be to, į rezultatus gali būti atsižvelgiama atliekant atitinkamo prižiūrimo subjekto rizikos vertinimą tolesnei analizei.

4.4 Valdymo organų narių tinkamumo vertinimas (kompetencijos ir tinkamumo vertinimas)

4.4.1 Tikslai

Įstaigos valdymo organų nariai turi būti tinkami savo pareigoms eiti ir turi būti parinkti taip, kad įstaigos valdymas būtų veiksmingas, o sprendimų priėmimo procesas – subalansuotas. Tai svarbu ne tik pačios kredito įstaigos saugumui ir patikimumui, bet ir visam bankų sektoriui, nes taip didėja plačiosios visuomenės pasitikėjimas tais, kurie valdo euro zonos finansų sektorių.

Už tai, kad į valdymo organus būtų atrenkami ir skiriami kompetencijos ir tinkamumo reikalavimus tenkinantys asmenys, pirmiausia atsakingas pats prižiūrimas subjektas. Jis pats turi tikrinti ir vertinti valdymo organo narius ir tai daryti ne tik prieš juos skirdamas, bet ir vėliau (pvz., reikšmingai pasikeitus valdymo organo nario funkcijoms). Tam prižiūrimas subjektas privalo užsitikrinti visiškai skaidrų vertinamo asmens bendradarbiavimą.

4.4.2 Apimtis

ECB priima sprendimus dėl ECB tiesiogiai prižiūrimų įstaigų (svarbių įstaigų), t. y. kredito įstaigų arba (mišrią veiklą vykdančių) finansų kontroliuojančiųjų bendrovių, o prašymų suteikti banko veiklos leidimus arba patvirtinti kvalifikuotųjų akcijų paketų įsigijimus atveju – ir mažiau svarbių įstaigų valdymo organų narių, atliekančių ir valdymo funkciją (vykdomųjų direktorių), ir priežiūros funkciją (nevykdomųjų direktorių) tinkamumo. Mažiau svarbių įstaigų valdymo organų narių skyrimas įprastine tvarka (t. y. kai tai nesusiję su banko veiklos leidimo suteikimu ar kvalifikuotųjų akcijų paketų įsigijimo tvirtinimu) priklauso NKI kompetencijai.

ECB atlieka prevencinės kontrolės funkciją. Jis privalo užtikrinti, kad svarbūs prižiūrimi subjektai laikytųsi reikalavimo turėti patikimą valdymo tvarką, taip pat reikalavimų dėl asmenų, atsakingų už kredito įstaigų valdymą, kompetencijos ir tinkamumo. ECB taip pat turi tiesioginę teisę naudotis nacionalinės teisės aktais jam suteiktais, bet ES teisės aktuose aiškiai nepaminėtais priežiūros įgaliojimais, susijusiais su svarbiose įstaigose pagrindines užduotis atliekančių asmenų skyrimo tvirtinimu. Jais jis naudojasi laikydamasis nacionalinės teisės aktuose nustatytų apribojimų ir sąlygų.

KRR

KRD 88, 91 ir 121 straipsniai

BPM reglamento 4, 6 ir 9
straipsniai

4.4.3

Teisinis pagrindas

Jam pavestus priežiūros uždavinius ECB vykdo vadovaudamasis visais atitinkamais Sąjungos teisės aktų reikalavimais ir – kai tokią Sąjungos teisę sudaro direktyvos – nacionalinės teisės aktų, kuriais tos direktyvos perkeltos į nacionalinę teisę, reikalavimais. Kompetencijos ir tinkamumo reikalavimai glaustai išdėstyti Kapitalo reikalavimų direktyvoje. Joje jie nustatyti iš esmės, netikslinant įvairių kriterijų ir nenurodant, kokia priežiūros procedūra turėtų būti taikoma (pvz., ar reikia išankstinio (*ex ante*) priežiūrinio patvirtinimo, ar užtenka tik po fakto (*ex post*) informuoti priežiūros instituciją apie paskirtą narį).

Todėl ECB, priimdamas BPM subjektams adresuotus sprendimus dėl kompetencijos ir tinkamumo, taiko privalomuose nacionalinės teisės aktuose, kuriais įgyvendinamos KRD nuostatos, nustatytus esminius kompetencijos ir tinkamumo reikalavimus. Kadangi KRD nuostatomis užtikrinamas tik minimalus suderinimo lygis, devyniolika euro zonos šalių šias nuostatas į savo nacionalinę teisę perkėlė skirtingai. Be to, kai kurios šalys nustatė daugiau reikalavimų, negu nustatyta Kapitalo reikalavimų direktyvoje.

Be nacionalinės teisės, ECB laikosi ir EBI gairių dėl tinkamumo bei EBI vidaus valdymo gairių. Šiose gairėse NKI ir ECB paliekama šiek tiek laisvės patikslinti reikalavimus. Vykdydamas kompetencijos ir tinkamumo vertinimus ECB taiko minėtose EBI gairėse vartojamas sąvokas ir jų apibrėžtis.

Kompetentingos institucijos, vertindamos įstaigos valdymo organų narių tinkamumą, turi teisės aktų reikalavimus taikyti praktikoje. Kad teisės aktų reikalavimai būtų taikomi nuosekliai, reikia ne tik parengti bendrą priežiūros praktiką ir procesus, bet ir paaiškinti, kaip teisės aktų reikalavimai turėtų būti interpretuojami.

Todėl ECB kartu su NKI parengė politiką kompetencijos ir tinkamumo vertinimo kriterijų klausimu ir aprašė priežiūros praktiką bei procesus, kad dar išsamiau paaiškintų, kaip BPM kiekvienu atveju individualiai taikomos KRD nuostatos ir EBI gairės. Ši politika parengta nepažeidžiant nacionalinės teisės reikalavimų ir laikantis EBI gairių. ECB ir NKI turėtų jos laikytis, jeigu privalomuose nacionalinės teisės aktuose nėra jai prieštaraujančių nuostatų. NKI yra sutarusios nacionalinės teisės nuostatas aiškinti ir rengti kiek įmanoma atsižvelgdamos į šią politiką.

Pirmiau minėta ECB politika ir priežiūros praktika išsamiau paaiškintos ECB kompetencijos ir tinkamumo vertinimo vadove, paskelbtame [ECB bankų priežiūrai skirtoje interneto svetainėje](#).

4.4.4

Vertinimo kriterijai

Valdymo organo narių kompetencija ir tinkamumas vertinami pagal šiuos penkis kriterijus: i) patirties, ii) reputacijos, iii) interesų konfliktų ir savarankiškumo, iv) galimybės skirti pakankamai laiko ir v) kolektyvinio tinkamumo.

Visuose kompetencijos ir tinkamumo vertinimo etapuose taikomas proporcingumo principas. Tai reiškia, kad tinkamumo kriterijai turi būti taikomi proporcingai, atsižvelgiant į subjekto dydį ir veiklos pobūdį, apimtį bei sudėtingumą, taip pat į tai, į kokias pareigas asmuo skiriamas. Tinkamumo kriterijų taikymas pagal proporcingumo principą nereiškia, kad tinkamumo reikalavimai gali būti švelninami, tačiau vertinimo procedūra arba tinkamumo kriterijų taikymas gali būti diferencijuojami (pvz., nustatant reikalingą žinių, gebėjimų ir patirties lygį ar sritį arba kiek laiko valdymo funkciją vykdančio valdymo organo nariai ir priežiūros funkciją vykdančio valdymo organo nariai turėtų skirti savo funkcijoms vykdyti). Todėl vertinant visais atvejais atliekama individuali analizė ir priimama individuali priežiūrinė nuomonė.

Patirtis

Valdymo organų nariai turi turėti pakankamai žinių, įgūdžių ir patirties savo pareigoms vykdyti. Sąvoka „patirtis“ toliau vartojama plačiąja prasme ir apima tiek praktinę profesinę ankstesnėse darbovietėse įgytą patirtį, tiek teorinę (žinios ir gebėjimai) su išsilavinimu ir kvalifikacijos kėlimu įgytą patirtį.

Visi valdymo organų nariai turėtų turėti bent bazinę teorinę patirtį bankininkystės srityje, kad galėtų suprasti įstaigos veiklą ir pagrindinę riziką. Reikalingos patirties lygis ir pobūdis gali skirtis priklausomai nuo to, ar valdymo organo narys vykdytų valdymo ar priežiūros funkciją, ypač jeigu šias funkcijas vykdo atskiri organai. Atsižvelgiant į tam tikrus aspektus, pavyzdžiui, į kokias pareigas asmuo skiriamas, į įstaigos dydį ir veiklos pobūdį bei sudėtingumą arba į kitus aspektus, į kuriuos būtina atsižvelgti konkrečiu atveju, gali būti reikalaujama, kad paskirtasis asmuo turėtų ir kitokios patirties.

Reputacija

Valdymo organo nariai visada privalo būti pakankamai geros reputacijos, kad būtų galima užtikrinti patikimą ir riziką ribojantį priežiūrimo subjekto valdymą. Kadangi asmens reputacija gali būti arba gera, arba bloga, reputacijos reikalavimui arba vertinant atitiktį reputacijos reikalavimui proporcingumo principas netaikomas. Visų paskirtųjų asmenų atitiktis reputacijos reikalavimui turėtų būti vertinama vienodai, nepriklausomai nuo įstaigos pobūdžio.

Jeigu nėra įrodymų, kad paskirtasis asmuo yra suteršęs savo reputaciją, ir nėra pagrindo abejoti jo reputacija, laikoma, kad jis yra geros reputacijos. Jeigu paskirtojo asmens elgesys asmeniniame arba profesiniame gyvenime kelia abejonių, kad jis gebės užtikrinti patikimą ir riziką ribojantį kredito įstaigos valdymą, priežiūrimas subjektas ir (arba) paskirtasis asmuo turėtų apie tai informuoti kompetentingą instituciją, kad ši įvertintų, ar aplinkybės tikrai reikšmingos.

Nebaigti (ir baigti) baudžiamieji ar administraciniai procesai gali turėti poveikio paskirtojo asmens ir priežiūrimo subjekto reputacijai, net jeigu asmuo į pareigas

paskirtas (skiriamas) kitoje šalyje, nei buvo padaryti veiksmai, dėl kurių tie procesai vykdomi. Nebaigti teisiniai procesai gali turėti poveikio ir tam, ar narys galės skirti pakankamai laiko savo pareigoms eiti, tad turi būti įvertinti ir šiuo požiūriu.

Interesų konfliktai

Valdymo organų nariai turėtų gebėti priimti pagrįstus, objektyvius ir nepriklausomus sprendimus (t. y. spręsti savarankiškai). Interesų konfliktai gali turėti poveikio savarankiškumui.

Prižiūrimas subjektas turėtų turėti interesų konfliktų – įvykusių, galimų (t. y. pagrįstai numatomų) ar numanomų (t. y. visuomenės nuomone) – nustatymo, atskleidimo, mažinimo, valdymo ir prevencijos politiką. Laikoma, kad interesų konfliktas egzistuoja, jeigu patenkinus nario interesus gali būti pažeisti prižiūrimo subjekto interesai.

Tai, kad paskirtasis asmuo yra įsivėlęs į interesų konfliktą, nebūtinai reiškia, kad jis turi būti laikomas netinkamu eiti pareigas. Tokiu jis laikomas tik tuo atveju, jeigu interesų konfliktas kelia reikšmingą riziką ir jeigu, taikant prižiūrimo subjekto rašytinę politiką, interesų konflikto neįmanoma išvengti, tinkamai sumažinti arba suvaldyti.

Jeigu nacionalinėje materialinėje teisėje tam tikriems valdymo organų nariams („nepriklausomiems direktoriams“) nustatyta kitų konkrečių formalių nepriklausomumo kriterijų, jie taip pat turi būti vykdomi.

Galimybė skirti pakankamai laiko

Visi valdymo organų nariai turi skirti pakankamai laiko savo funkcijoms įstaigoje atlikti. Kiek laiko direktoriaus pareigas einantis asmuo gali skirti savo funkcijoms atlikti, gali priklausyti nuo keleto veiksnių, pavyzdžiui, kiek iš viso direktoriaus pareigų paskirtasis asmuo eina (kiekybinis vertinimas). Be to, reikia įvertinti ir kokybinius aspektus.

Pagal KRD vienas svarbios įstaigos valdymo organo narys vienu metu gali eiti ne daugiau kaip vienas vykdomojo direktoriaus ir dvi nevykdomojo direktoriaus pareigas arba ketverias nevykdomojo direktoriaus pareigas. Tačiau ši taisyklė turi dvi išlygas.

Kokybiniai veiksniai, pagal kuriuos nustatoma, kiek laiko direktoriaus pareigas einantis asmuo gali skirti savo funkcijoms atlikti: i) subjektų, kuriose jis taip pat eina direktoriaus pareigas, dydis, aplinkybės, veiklos pobūdis, apimtis ir sudėtingumas; ii) vieta ar šalis, kurioje tokie subjektai įsikūrę; iii) kiti darbiniai ar asmeniniai įsipareigojimai ir aplinkybės (pvz., paskirtasis asmuo dalyvauja teismo byloje). Vertindamas, ar paskirtasis asmuo galės skirti pakankamai laiko savo funkcijoms atlikti, prižiūrimas subjektas turėtų įvertinti ir poreikį skirti laiko nuolatiniam mokymuisi bei kvalifikacijos kėlimui ir numatyti laiko rezervą nenumatytoms aplinkybėms. Nenumatytos aplinkybės – tai ne tik su įstaiga susijusios kritinės situacijos, bet ir

kitos nenumatytos aplinkybės, galinčios turėti poveikio galimybei skirti pakankamai laiko (pvz., teismo bylos).

Kolektyvinis tinkamumas

Pirmiausia pats prižiūrimas subjektas privalo nustatyti kolektyvinio tinkamumo spragas. Tam jis pats įvertina savo valdymo organus, pavyzdžiui, pildydamas tinkamumo matricą. Apie nustatytas spragas prižiūrimas subjektas turėtų pranešti JPG ir su jomis jas aptarti, nes valdymo organo kolektyvinio tinkamumo priežiūra yra viena iš nuolatinės valdymo priežiūros dalių. Kaip paskirtasis asmuo prisidės prie kolektyvinio tinkamumo yra vienas iš kriterijų, vertinamų atliekant pirminį paskirtojo asmens kompetencijos ir tinkamumo vertinimą.

Vertinimo procesas

ECB priima sprendimus tik dėl svarbiose kredito įstaigose skiriamų valdymo organų narių, išskyrus atvejus, kai nariai skiriami vykdam banko veiklos leidimų suteikimo ar kvalifikuotųjų akcijų paketų įsigijimo tvirtinimo procedūras (abi procedūros ir svarbių, ir mažiau svarbių įstaigų atveju yra vienodos (bendros procedūros)).

Kredito įstaigos (arba išskirtiniais atvejais pats paskirtasis asmuo) apie skiriamus ar paskirtus naujus valdymo organo narius praneša NKI, tam naudojamos nacionalines pranešimo formas. Tada NKI apie tai informuoja ECB. NKI kartu su ECB surenka visą reikalingą informaciją, atlieka vertinimą ir parengia išsamų pasiūlymą dėl sprendimo.

Po kiekvieno kompetencijos ir tinkamumo įvertinimo ECB priima oficialų sprendimą per nacionalinės teisės aktuose nustatytą terminą, jeigu jis nustatytas. Paskirtasis asmuo pripažįstamas arba kompetentingu ir tinkamu, arba ne. Tačiau ECB turi teisę, net ir priimdama teigiamą sprendimą, jame pateikti rekomendacijų ir nustatyti sąlygų ar įpareigojimų. Jeigu manoma, kad tokiomis priemonėmis trūkumų nebus galima tinkamai pašalinti, turi būti priimtas neigiamas sprendimas. ECB turi teisę bet kuriuo metu iš svarbios kredito įstaigos valdymo organo pašalinti tinkamumo reikalavimų netenkinantį narį.

Prižiūrimas subjektas (arba išskirtiniais atvejais paskirtasis asmuo) informuojamas apie ECB priimtą sprendimą. Prižiūrimas subjektas ir paskirtasis asmuo privalo tenkinti ir kitus taikomus nacionalinės teisės reikalavimus, pavyzdžiui, būti įtrauktas į atitinkamą nacionalinį registrą.

Paskirtasis asmuo arba prižiūrimas subjektas gali reikalauti, kad sprendimą peržiūrėtų Administracinė peržiūros valdyba, arba gali sprendimą apskųsti tiesiogiai Europos Sąjungos Teisingumo Teismui.

4.5 Nuolatinės priežiūros vykdymas

Nuolatinę svarbių įstaigų priežiūrą vykdo JPG, padedamos ECB ir NKI horizontaliųjų skyrių. Vykdamą nuolatinę priežiūrą taikomos įprastinės ir *ad hoc* priemonės, vykdoma priežiūros analizės programa (žr. 4.1 skirsnį) ir atliekamas SREP (žr. 4.6 skirsnį). Be to, JPG užtikrina, kad veiksmai būtų koordinuojami su patikrinimų vietoje grupėmis, ir palaiko ryšius su nacionalinėmis priežiūros institucijomis.

JPG nuolat renka informaciją apie įstaigas ir palaiko nuolatinį priežiūrinį dialogą.

4.5.1 Informacijos rinkimas

BPM reglamento 10 ir 11 straipsniai

Vykdydamos nuolatinį įstaigos rizikos profilio vertinimą JPG naudoja įvairiais kiekybinės ir kokybinės informacijos šaltiniais. Visas komunikavimas su prižiūrimais subjektais ir kitomis BPM priežiūros institucijomis vyksta per JPG, kurios yra vienintelis kontaktinis centras. JPG koordinatorius rūpinasi, kad informacija būtų išplatinta visiems atitinkamiems dalyviams. Visa informacija yra saugoma centrinėje BPM duomenų bazėje arba informacijos valdymo sistemoje.

Tačiau dėl teisinių ir techninių priežasčių tokiame veiklos modeliui, t. y. vienintelio kontakto centro, taikomos ir išimtys. Didžioji dalis kiekybinės informacijos renkama pagal kitokią, specialią, tvarką. Pavyzdžiui, reguliarios ataskaitos (pvz., COREP ir FINREP) teikiamos naudojantis esamomis ataskaitų teikimo platformomis ir procedūromis (žr. 4.3 skirsnį).

Paprastai ECB gali reikalauti, kad prižiūrimi subjektai pateiktų dokumentus ir kad raštu arba žodžiu pakomentuotų pateiktą informaciją, pavyzdžiui, vidaus duomenis ir valdymo ataskaitas, tokias kaip rizikos ataskaitas, vidaus audito ataskaitas, strategijas arba verslo ir kapitalo planus. Specifinėms sritims ir rizikai stebėti ECB gali naudotis ir kitais vykdamą priežiūrą gautais duomenimis bei iš išorės subjektų gauta informacija.

4.5.2 Nuolatinis priežiūrinis dialogas

KRD 10, 97, 104 ir 105 straipsniai

Gairės dėl bendros priežiūrinio tikrinimo ir vertinimo proceso (SREP) tvarkos ir metodikos (EBA/GL/2014/13)

Vykdydamos kasdienę priežiūrą JPG rengia reguliarius ir *ad hoc* susitikimus su prižiūrimais subjektais, į kuriuos kviečiami įvairaus rango atstovai. Toks nuolatinis priežiūrinis dialogas labai svarbus, kad būtų galima anksti nustatyti rizikas ir laiku imtis taisomųjų priežiūros priemonių. Be to, priežiūrinis dialogas padeda užtikrinti, kad prižiūrimi subjektai ir priežiūros institucijos rastų sutarimą dėl priežiūros procedūrų (pvz., SREP ir priežiūrinio testavimo nepalankiausiomis sąlygomis) rezultatų svarbiausių elementų ir pagrindinių priežasčių.

Kiekvienais metais rengdama priežiūros analizės programą JPG kiekvienam prižiūrimam subjektui sudaro metinį svarbiausių susitikimų kalendorių. Vėliau ji galima bet kada pakoreguoti. Be to, priežiūros institucijos arba atitinkamo prižiūrimo subjekto prašymu gali būti rengiami *ad hoc* susitikimai. NKI ir įstaigų vadovų

susitikimai su BPM nesusijusiais priežiūros klausimais gali vykti nedalyvaujant JPG, tačiau ją būtina apie tai informuoti.

Reguliariai organizuojami susitikimai su įstaigų grupės vadovais ir su svarbių patronuojamųjų įstaigų vadovais. Paprastai bent kartą per metus organizuojamas susitikimas su prižiūrimo subjekto generaliniu direktoriumi, vyriausiuoju rizikos valdytoju ir vyriausiuoju finansininku, kartu su stebėtojų tarybos pirmininku ir vidaus audito padalinio vadovu visos grupės ir tam tikrų patronuojamųjų įmonių lygmeniu. Gali būti organizuojami susitikimai ir su pagrindinių verslo linijų vadovais bei atitikties užtikrinimo ir pagalbinės funkcijas vykdančių padalinių vadovais, taip pat organizuojant teminius susitikimus techniniais klausimais.

JPG koordinatorius paprastai organizuoja susitikimą su įstaigos valdymo organų atstovais, per kurį pristato [SREP](#) išvadas ir pagrindžia SREP sprendimo projektą. Šis susitikimas yra viena svarbiausių priežiūrinio dialogo dalių. Tokiu būdu įstaiga gali geriau suprasti, kaip ji buvo įvertinta ir kuriose srityse reikia pasitempti.

Retkarčiais ECB rengia susitikimus ir su sektoriaus atstovais, pavyzdžiui, generaliniams direktoriams organizuojami seminarai konkrečiomis temomis.

4.5.3 BPM teminės peržiūros

KRD 99 straipsnis

BPM reglamento 4 straipsnis,
6 straipsnio 1 dalis, 9 straipsnio
1 dalis ir 10 straipsnis

ECB temines peržiūras vykdo temomis, kurios paprastai aktualios skirtingo dydžio ir sudėtingumo bei pagal skirtingus verslo modelius dirbančių įstaigų grupėms iš kelių jurisdikcijų (pvz., [bendrojo vidaus valdymo ir polinkio rizikuoti teminė peržiūra](#)). Vykdamas temines peržiūras įstaigų imtis parenkama taip, kad būtų galima atlikti patikimą horizontaliąją analizę ir palyginimą ir užčiuopti vertingų įžvalgų apie dalyvaujančiose valstybėse narėse pastebėtus rizikos dėsninumus. Teminėmis peržiūromis siekiama surinkti nuodugnesnių žinių ir įsigilinti į konkrečią temą. Priklausomai nuo temos ir išvadų, teminių peržiūrų rezultatai gali būti naudojami rengiant BPM rekomendacinius dokumentus, nustatant geriausią praktiką ir (arba) skatinant ją taikyti, o kartais konkrečiai įstaigai netgi gali būti skiriamos kokybinės ir (arba) kiekybinės priemonės. Į teminių peržiūrų rezultatus atsižvelgiama vykdamas tų įstaigų, kurios buvo įtrauktos į teminės peržiūros imtį, metinį SREP.

Teminių peržiūrų temas nustato Priežiūros valdyba; ji tvirtina būsimų metų priežiūros prioritetus ir tokiu būdu įvardija temas, kurias reikia nuodugniau įvertinti. Galimų teminių peržiūrų temų parinkimą koordinuoja Priežiūros analizės programų planavimo ir koordinavimo skyrius kartu su kitais BPM dalyviais, pavyzdžiui, generaliniais direktoratais, JPG ar kitų ECB veiklos sričių padaliniais, NKI horizontaliaisiais skyriais ir tarptautinėmis institucijomis (pvz., EBI ir BBPK).

Apie peržiūrų metu surinktas žinias ir padarytas išvadas arba tobulintinas sritis JPG informuoja specialiais raštais dėl tolesnių veiksmų ar priežiūros sprendimų. Atsižvelgiant į nustatytą trūkumų rimtumą, gali būti reikalaujama parengti veiksmų planą ar imtis konkrečių taisomųjų priemonių. Apie suvestinius teminių peržiūrų rezultatus gali būti informuojamas visas bankų sektorius, parengiant jam BPM lūkesčių aprašą.

4.5.4 Periodinės reguliavimo peržiūros

Priežiūros institucijos privalo periodiškai tikrinti, kaip laikomasi KRR, KRD ir BGPD reikalavimų (vykdyti periodines reguliavimo peržiūras). Pavyzdžiui, reguliariai vertinami įstaigų gaivinimo planai ir [atlyginimų politika](#), informacijos atskleidimo reikalavimų (3-iojo ramsčio) laikymasis ar dividendų paskirstymo politika.

Pavyzdžiui, kiekviena JPG renka informaciją apie prižiūrimos įstaigos atlyginimų politiką ir praktiką ir atlieka prasmingą analizę, kad įvertintų, ar laikomasi atitinkamų KRD reikalavimų. Toks vertinimas reikalingas priimant SREP sprendimus (žr. 4.7 skirsnį).

Tinkamos atlyginimų politikos klausimu JPG vertina iš prižiūrimų įstaigų gautus prašymus suteikti išankstinį leidimą atitinkamiems darbuotojams netaikyti prezumpcijos, jog jie daro reikšmingą poveikį įstaigos rizikos profiliui (vadinamieji „nustatyti darbuotojai“), arba prašymus leisti padidinti kintamosios ir fiksuotosios atlyginimo dalių santykį. Pirmuoju atveju Valdančioji taryba Priežiūros valdybos teikimu priima ECB sprendimą (pagal ECB sprendimų priėmimo tvarką). Antruoju atveju, jeigu manoma, kad dėl santykio padidinimo kapitalo bazė nenukentės, kompetentingos institucijos sprendimas nėra būtinas.

Kitas pavyzdys – JPG vertina, kaip prižiūrima įstaiga laikosi 3-iojo ramsčio informacijos atskleidimo reikalavimų, taikomų pagal KRD, KRR, EBI gaires ir nacionalinę teisę. Vykdydamos šią funkciją JPG vertina ne tik viešai paskelbtus dokumentus, bet ir įstaigos vidaus procedūras ir praktiką, pagal kurią įstaiga priima sprendimus dėl informacijos atskleidimo ir vykdo su tuo susijusią veiklą. Į šio vertinimo rezultatus taip pat gali būti atsižvelgiama priimant SREP sprendimus.

4.6 SREP atlikimas

4.6.1 SREP sistema

KRD 97, 98, 104, 105 ir 110 straipsniai

BPM reglamento 4 ir 16 straipsniai

Komisijos įgyvendinimo reglamentas dėl bendrų sprendimų (ES/710/2014)

Komisijos deleguotasis reglamentas dėl priežiūros institucijų kolegijų veiklos (ES/2016/98)

TJS dėl priežiūros institucijų kolegijų veiklos (ES/2016/99)

Gairės dėl bendros priežiūrinio tikrinimo ir vertinimo proceso (SREP) tvarkos ir metodikos (EBA/GL/2014/13)

EBI nuomonė dėl 1 ramsčio, 2 ramsčio ir jungtinių rezervų

EBI išaiškinimas dėl visoje ES vykdyto testavimo nepalankiausiomis sąlygomis rezultatų panaudojimo SREP procese

Rekomendacinis dokumentas bankams apie neveiksnius paskolas

Pagal KRD JPG privalo bent kartą per metus peržiūrėti savo priežiūrinių įstaigų taikomą tvarką, strategijas, procesus ir mechanizmus, t. y. vykdyti [SREP](#). Horizontaliąsias funkcijas vykdančios padaliniai parengia taikytiną metodiką, atlieka horizontaliąsias analizes ir koordinuoja visą procesą. SREP vykdomas nuolat. Remiantis jo rezultatais priimamas sprendimas dėl kapitalo ir likvidumo pakankamumo ir taikomos papildomos priežiūros priemonės. Sprendimas priimamas ne rečiau kaip kasmet ir koreguojamas pagal poreikį.

BPM SREP tvarka ir metodika pagrįstos EBI SREP gairėmis ir yra atnaujinamos pagal jas bei atsižvelgiant į naujus teisės aktus. Be to, siekiant neatsilikti nuo besikeičiančios praktikos, vykdam SREP atsižvelgiama į BPM šalyse užfiksuotą geriausią praktiką ir tarptautinių institucijų rekomendacijas – taip užtikrinamas nuolatinis tobulėjimas.

Nuolatinis, perspektyvinis ir proporcingas vertinimas

Per visą SREP taikomas proporcingumo principas: SREP dažnis, apimtis ir gylis atitinka priežiūros intensyvumo lygį (nustatomą priežiūros analizės programoje, žr. 4.1.3 skirsnį), kuris laikomas tinkamu konkrečiai įstaigai pagal jos rizikos profilį.

Atsižvelgiant į SREP rezultatus imamasi priežiūros veiksmų, pavyzdžiui, skiriamos su kapitalu ir (arba) likvidumu susijusios priemonės arba kitokios priežiūros priemonės. Svarbių įstaigų atžvilgiu BPM taikoma SREP metodika atitinka EBI SREP gaires ir yra grindžiama geriausia BPM praktika bei kitų tarptautinių institucijų pateiktomis rekomendacijomis. SREP vykdo patyrę priežiūros specialistai iš ECB ir NKI, jiems padeda ir 19 valstybių narių 26 nacionalinės institucijos. Vykdam SREP naudojamosi bendra integruota IT sistema, užtikrinami saugūs informacijos mainai tarp visų priežiūros institucijų. Be to, maksimaliai naudojamosi visa NKI ir ECB ekspertų patirtimi. Pavyzdžiui, duomenų kokybę tikrina ir NKI, ir ECB.

SREP yra vienas svarbiausių projektų. Jį administruoja ir koordinuoja MP IV GD. SREP vykdomas pagal bendrą tvarkaraštį ir visapusiškai panaudojant ECB ir NKI ekspertų žinias – ypač kuriant metodiką – per specialiai tam sudarytą ekspertų tinklą, teminius seminarus ir MP IV GD rengiamas klausimų ir atsakymų sesijas. Be to, užtikrinamas visų per SREP atliekamų vertinimų nuoseklumas – specializuoti MP IV GD horizontaliąsias funkcijas vykdančios padaliniai per SREP atlieka keletą horizontaliųjų analizių.

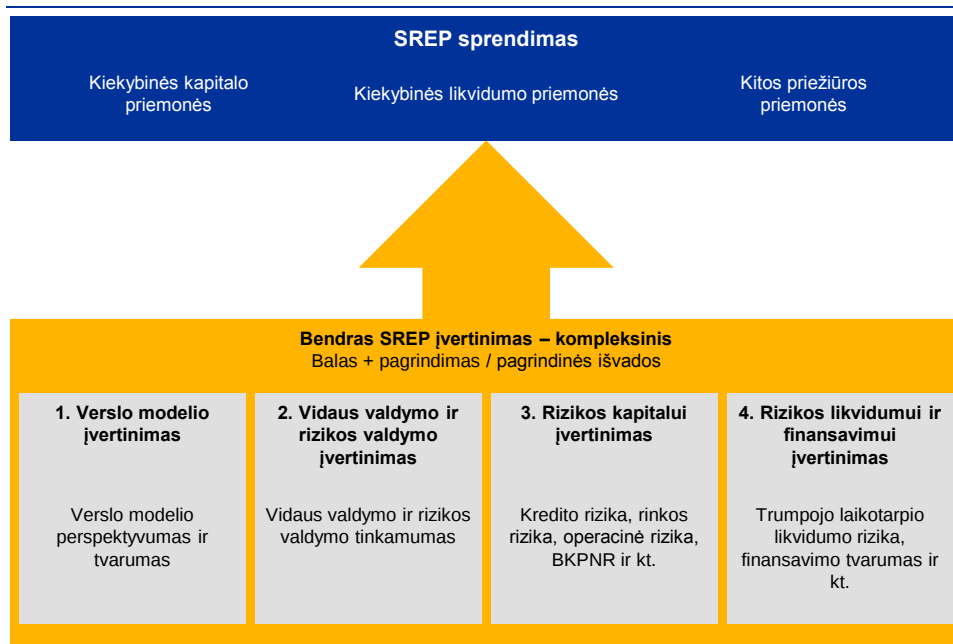
JPG vykdo SREP visus metus, laikydamosi BPM SREP metodikos ir priežiūros analizės programos. Siekiant užtikrinti atsekamumą ir atskaitomybę, vertinimų analizė ir rezultatai, pradžiniai veiksmai, kurių buvo imtasi, taikytos priemonės ir jų rezultatai fiksuojami priežiūros IT sistemoje.

Kompleksiškumas

Vykdam SREP siekiama susidaryti kuo visapusiškesnį vaizdą apie įstaigos rizikos profilį, įvertinus visas rizikas ir jas mažinančius veiksnius. Įstaigos rizikos profilis visada yra įvairialypis, daug rizikos veiksnių yra tarpusavyje susiję. Į visa tai atsižvelgiama priimant sprendimą dėl reikalingų priežiūros veiksmų. Todėl rengiant bendrą SREP įvertinimą ir SREP sprendimą, būtina įvertinti visus keturis pagrindinius BPM SREP elementus kartu (žr. **14 paveikslą**).

14 paveikslas

SREP apžvalga

Šaltinis: ECB bankų priežiūra.

Keturi pagrindiniai BPM SREP elementai yra šie:

- (i) verslo modelio ir pelningumo įvertinimas (1 elementas): nagrinėjamas įstaigos verslo modelis ir jo galimas neigiamas poveikis įstaigos gebėjimui uždirbti pelno ir augti;
- (ii) vidaus valdymo ir rizikos valdymo įvertinimas (2 elementas): vertinama įstaigos vidaus organizacinė struktūra ir kaip įstaiga vykdo savo veiklą ir valdo riziką;
- (iii) rizikos kapitalui (kredito rizikos, rinkos rizikos, operacinės rizikos ir bankinės knygos palūkanų normos rizikos) įvertinimas pagal konkretų rizikos tipą įprastinėmis ir nepalankiomis sąlygomis (3 elementas): į šio vertinimo rezultatus atsižvelgiama preliminariai apskaičiuojant rizikai padengti reikalingą kapitalą ir įvertinant kapitalo pakankamumą;
- (iv) rizikos likvidumui ir finansavimui (trumpojo ir ilgojo laikotarpio) įvertinimas pagal konkretų rizikos tipą įprastinėmis ir nepalankiomis sąlygomis (4 elementas): į šio vertinimo rezultatus atsižvelgiama preliminariai apskaičiuojant rizikai padengti reikalingą likvidumą ir įvertinant likvidumo pakankamumą.

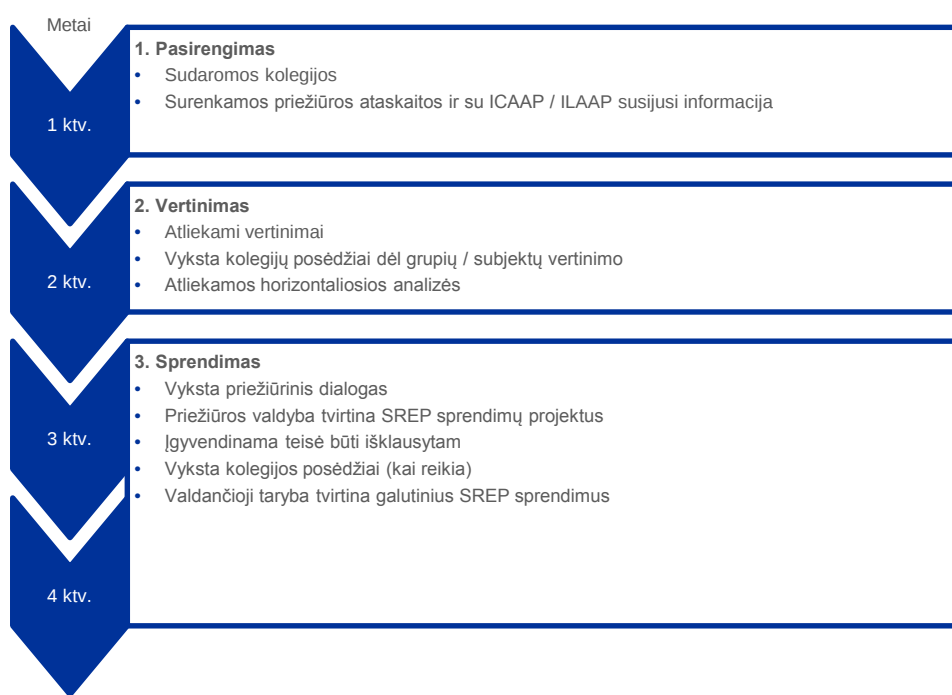
Kiekviena JPG vykdo savo prižiūrimų subjektų SREP, kad, perėjusi per visus SREP etapus, susidarytų tikrą vaizdą apie subjekto padėtį. SREP etapai išdėstyti BPM SREP bendrame tvarkaraštyje, kuris kasmet, prieš prasidedant vertinimo etapui ir kai tik jį patvirtina Prižiūros valdyba, pateikiamas JPG (žr. **15 paveikslą**).

Viso šio proceso pagrindinių etapų suskirstymas į smulkesnius etapus gali skirtis priklausomai nuo to, ar svarbi grupė turi patronuojamų įmonių arba svarbių filialų BPM nedalyvaujančiose šalyse. Tokiu atveju reikia sudaryti priežiūros institucijų kolegiją (žr. 1.4.3 skirsnį). Glaudus priežiūros institucijų bendradarbiavimas ES ir pasaulio lygmenimis yra labai svarbus siekiant sustiprinti tarptautinių bankų grupių priežiūrą. Kolegijos yra nuolatinės, bet lanksčios koordinavimo struktūros, į kurias suburiamos konkrečios bankų grupės priežiūrą vykdančios reguliavimo institucijos. Praktikoje kolegijos veikia kaip struktūros, kuriose buveinės ir priimančiosios šalies institucijos keičiasi informacija, nes tai leidžia koordinuotai ir kartu planuoti ir įgyvendinti pagrindinius priežiūros uždavinius, įskaitant tam tikrus nuolatinės priežiūros veiksmus. Be to, kolegijos padeda pasirengti kritinėms situacijoms ir jas suvaldyti. Vienas iš svarbiausių priežiūros institucijų, kaip kolegijų narių, uždavinių yra suderinti sprendimus dėl tarptautinių bankų grupių ir EEE šalyse veikiančių jų patronuojamųjų įstaigų pagal riziką įvertinto kapitalo pakankamumo.

Toliau pateikiamas SREP kalendoriaus ir viso proceso pavyzdys, kai ECB veikia kaip konsoliduotos priežiūros institucija (t. y. buveinės šalies priežiūros institucija). Kai ECB veikia kaip priimančiosios šalies priežiūros institucija, gali būti taikomas kitoks tvarkaraštis ir procedūros.

15 paveikslas

Glaustas SREP kalendorius iki SREP sprendimo priėmimo imtinai

Šaltinis: ECB bankų priežiūra.

Trijų etapų procesas

SREP elementai „rizika kapitalui“ ir „rizika likvidumui“ vertinami trimis etapais ir analizuojant tiek rizikos lygį, tiek jos kontrolės priemones. Vertinant SREP elementą „verslo modelis ir pelningumas“ dėmesys telkiamas tik į rizikos lygį, o vertinant SREP elementą „vidaus valdymas ir rizikos valdymas“ gali būti analizuojamos tik rizikos kontrolės priemonės.

Visą procesą sudaro šie trys etapai:

- (i) **1 etapas:** informacijos ir duomenų rinkimas; pagrindinis informacijos šaltinis yra reguliavimo ataskaitos, tačiau naudojama ir kita informacija, pavyzdžiui, gauta vykdant temines peržiūras, atliekant nuodugnius analizes ir per susitikimus su įstaigos vadovais (žr. 4.5.3 skirsnį);
- (ii) **2 etapas:** skaičiuojamas preliminarus balas (apskaičiuojamas automatizuotai) už rizikos lygį ir atliekamas formalus atitikties rizikos kontrolės reikalavimams tikrinimas;
- (iii) **3 etapas:** rengiama suvaržytoji priežiūrinė nuomonė, kuri grindžiama papildomais veiksniais ir kurioje atsižvelgiama į įstaigos specifiką ir sudėtingumą.

Grupės rizikos vertinimo ataskaitas ir grupės likvidumo rizikos vertinimo ataskaitas JPG rengia remdamosi visa turima informacija ir laikydamosi BPM SREP kalendoriaus, taip pat atsižvelgdamos į kitą aktualią informaciją, gautą po atitinkamos ataskaitinės dienos. Jeigu yra sudaryta kolegija, JPG turi atsižvelgti ir į priimančiųjų šalių priežiūros institucijų pateiktus atskirus duomenis, kaip nustatyta KRD.

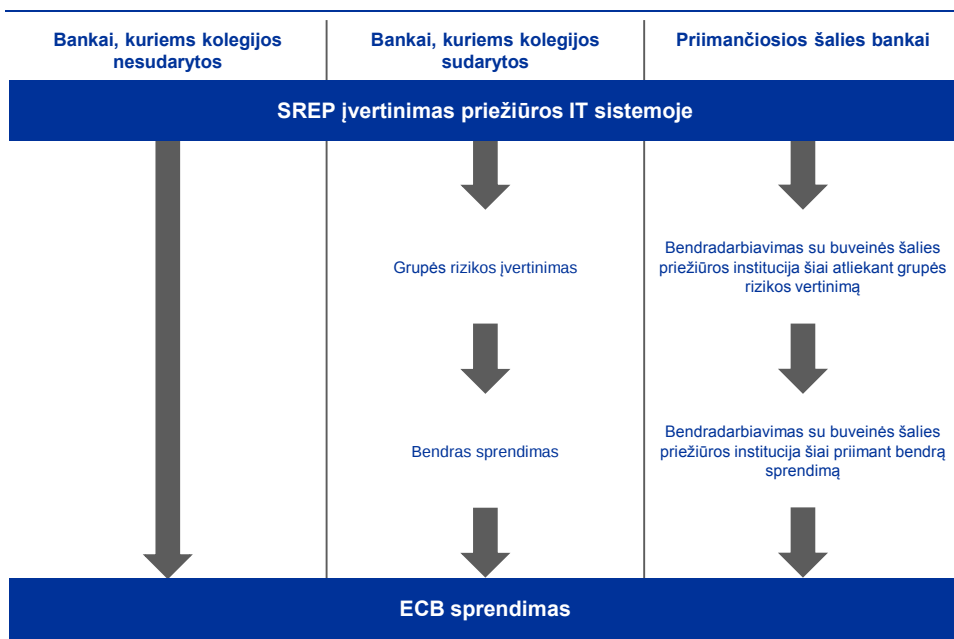

EBI gairės dėl ankstyvosios intervencijos priemonių taikymo rodiklių (EBA/GL/2015/03)

JPG parengia preliminarą nuomonę apie kapitalo, likvidumo ir kokybines priemones. Pagal EBI gaires dėl ankstyvosios intervencijos priemonių taikymo rodiklių, JPG turi apsvarstyti būtinybę imtis ankstyvosios intervencijos priemonių, jeigu jų priežiūrimų įstaigų rezultatai prasti, o rizika – didelė.

16 paveikslas

SREP proceso ryšys su sprendimais

Šaltinis: ECB Bankų priežiūra.

Pastaba. Priimančiosios šalies bankų atžvilgiu ECB sprendimu įgyvendinama tik ta dalis bendro grupės sprendimo, kuri taikoma BPM subjektui.

4.6.2

Bendras SREP įvertinimas ir sprendimas

BPM reglamento 16 ir 22 straipsniai

Remdamosi bendru SREP įvertinimu, JPG priima sprendimą dėl tinkamiausių priežiūros priemonių įstaigoje nustatytiems trūkumams pašalinti. Įprastinėmis aplinkybėmis šio proceso tvarkaraštis atitinka SREP kalendorių. Tačiau gali būti, kad išvados, padarytos vykdant, pavyzdžiui, nuolatinę stebėseną ar bet kokią kitą priežiūros veiklą (pvz., teminę peržiūrą), turi būti užfiksuotos SREP įvertinime, kuris savo ruožtu turi įtakos SREP sprendimui. Tokiu atveju JPG turi kiek įmanoma greičiau atnaujinti SREP įvertinimą ir pateikti siūlymą priimti naują SREP sprendimą.

Visos grupės vertinimai atliekami konsoliduotu, iš dalies konsoliduotu ar atskiro subjekto lygmeniu, deramai atsižvelgiant į grupės ir patronuojamųjų įstaigų aspektus. Į šiuos vertinimus atsižvelgiama priimančiam SREP sprendimus.

SREP įvertinimo rezultatai patikrinami dviem etapais. Pirmasis kontrolės lygmuo – kai koordinuojančioji arba visos sudėties JPG reguliariai aptaria ir kritiškai įvertina rizikos vertinimo rezultatus. Jeigu jie koreguojami, pakeitimai ir patvirtinantys pagrindimai užfiksuojami priežiūros IT sistemoje. Antrasis kontrolės lygmuo – kai ECB tarpinės struktūros reguliariai gauna naujausią informaciją apie vertinimo rezultatus ir gali juos užginčyti. Metinio SREP ciklo metu Metodikos ir standartų rengimo skyrius atlieka keletą horizontaliųjų analizių, leidžiančių palyginti įstaigas ir priimti atitinkamus sprendimus (žr. 17 paveikslą).

17 paveikslas

SREP horizontalioji analizė: daugiamatės analizės

SREP horizontalioji analizė: daugiamatės analizės	
Įvertinimai	Balai pagal rizikos kategoriją
1 blokas Rizikos lygis Rizikos kontrolė Sudėtinis vertinimas (rizikos lygio ir rizikos kontrolės*) 2 blokas 3 blokas	1 elementas: verslo modelio įvertinimas 2 elementas: vidaus valdymo ir rizikos valdymo įvertinimas 3 elementas: rizikos kapitalui (kredito rizikos, rinkos rizikos, operacinės rizikos, bankinės knygos palūkanų normos rizikos) įvertinimas 4 elementas: rizikos likvidumui ir finansavimui įvertinimas
	Bendras balas

Horizontaliosios analizės
Teminės analizės (pvz., pelningumo, duomenų kokybės, neveiksnių paskolų, kredito maržos rizikos, nuostolio dėl operacinės rizikos, ICAAP / ILAAP ir kt.) Panašių įstaigų analizės (pvz., pasaulinės sisteminės svarbos bankų, mažmeninių skolintojų, pasaulios paslaugų teikėjų ir kt.) Palyginimas su praėjusių metų, kitų kitoms jurisdikcijoms priklausančių bankų, reitingų agentūrų ir kt. SREP rezultatais Nauja metodika dėl kapitalo poreikio nustatymo pagal P2R ir P2G, testavimo nepalankiausiomis sąlygomis rezultatų integravimo SREP sprendimai (kapitalo priemonės, likvidumo priemonės ir kitos priežiūros priemonės)

* kai taikoma

Šaltinis: ECB Bankų priežiūra.

Vykdamt nuolatinį SREP gali paaiškėti, kad reikia nedelsiant taikyti priežiūros priemonės, kad būtų pašalinti kredito įstaigoje nustatyti trūkumai. Tokios išvados apibendrinamos tarpinėse ataskaitose ir apie jas operatyviai informuojamos ECB tarpinės struktūros. Priklausomai nuo jų pobūdžio, šios ataskaitos arba siunčiamos kredito įstaigai kaip veiklos dokumentas, arba Priežiūros valdyba ar Valdančioji taryba patvirtina jas kaip priežiūros sprendimus, pavyzdžiui, kaip atnaujintą SREP sprendimą arba kaip sprendimus, kuriais skiriamos sankcijos ar vykdymo užtikrinimo priemonės (pastaruoju atveju JPG bendradarbiauja su Vykdomo užtikrinimo ir sankcijų skyriumi). Į šio proceso rezultatus taip pat atsižvelgiama vykdant nuolatinį SREP.

Paskutiniaais SREP ciklo etapais JPG organizuoja neoficialų dialogą su priežiūros patronuojančiosios įstaigos ir atitinkamų patronuojamųjų įstaigų valdymo organų atstovais, kad pristatytų jiems SREP išvadas.

Tada JPG parengia SREP sprendimą. Jeigu yra sudarytos priežiūros institucijų kolegijos, JPG taip pat turi atsižvelgti į priimančiųjų šalių priežiūros institucijų pateiktas pastabas ir, vadovaudamasi teisiniais reikalavimais, pasiekti su jomis bendrą susitarimą.

Paskui SREP sprendimų projektai patikrinami teisiniu ir kokybės aspektais ir teikiami Priežiūros valdybai tvirtinti. Patvirtinti SREP sprendimų projektai siunčiami priežiūrimiesiems subjektams, kad šie galėtų pateikti pastabų. Tada pradedamas skaičiuoti dviejų savaičių teisės būti išklaustam įgyvendinimo laikotarpis, kaip

numatyta BPM pagrindų reglamente (žr. 1.3.3 skirsnį). Jeigu taip susitarta, sprendimų projektai prižiūrimiems subjektams pateikiami originalo kalba. Laikomasi nustatytos kalbų vartojimo tvarkos ir koordinuojamas dokumento vertimas į reikiamas kalbas.

Pasibaigus teisės būti išklausytam įgyvendinimo laikotarpiui ir įvertinus prižiūrimų subjektų pateiktas pastabas, sprendimų projektai, jeigu reikia, pakoreguoti, teikiami Priežiūros valdybai antrą kartą. Jeigu svarbią grupę kartu su JPG prižiūri ir kolegijos, Priežiūros valdybos patvirtintus galutinius SREP sprendimus JPG siunčia kolegijos nariams, kad gautų priimančiosios šalies priežiūros institucijos atstovo, kuriam suteikti įgaliojimai patvirtinti SREP sprendimus arba jiems pritarti, pritarimą.

Tada galutinis SREP sprendimas atitinkama kalba, kurį neprieštaravimo tvarka patvirtino Valdančioji taryba, persiunčiamas atitinkamai svarbiai įstaigai ir kolegijos nariams. Priėmus sprendimą jo adresatas gali reikalauti, kad sprendimą peržiūrėtų Administracinė peržiūros valdyba, arba gali sprendimą apskųsti tiesiogiai Europos Sąjungos Teisingumo Teismui (žr. 1.3.4 skirsnį).

SREP sprendimuose gali būti nurodomi:

Nuosavų lėšų reikalavimai

- visas SREP kapitalo reikalavimas; jis susideda iš minimalaus nuosavų lėšų reikalavimo (8 %, bent 56,25 % turi sudaryti bendras 1 lygio nuosavo kapitalas (angl. *Common Equity Tier 1*, CET 1)) ir papildomo nuosavų lėšų reikalavimo (privalomo 2 ramsčio kapitalo (angl. *Pillar 2 Requirement*, P2R), tik CET 1);
- jungtinio rezervo reikalavimas (tik CET 1);

Konkrečiai įstaigai nustatyti kiekybiniai likvidumo reikalavimai

Kitos kokybinės priežiūros priemonės

- bet kokios papildomos priežiūros priemonės pagal BPM reglamentą ar kitą taikomą teisės aktą, pavyzdžiui, verslo apribojimas, reikalavimas sumažinti riziką, apribojimas paskirstyti dividendus ir kitos taisomosios priežiūros priemonės;
- tolesni veiksmai po patikrinimų vietoje.

Įstaigai gali būti taikomos ir ankstyvosios intervencijos priemonės. Daugiau informacijos apie ankstyvosios intervencijos priemones pateikta 4.9 skirsnyje.

SREP sprendime [rekomenduojamas 2 ramsčio kapitalas](#) (angl. *Pillar 2 Guidance*, P2G) nurodomas kaip rekomendacija. Remiantis [EBI atnaujinta informacija apie 2016 m. ES masto testavimą nepalankiausiomis sąlygomis](#), P2G nustatomas kaip

BPM reglamento 16, 22 ir 24 straipsniai

CET 1 koeficiento priedas, t. y. nustatomas papildomai prie privalomų kapitalo reikalavimų.

Įgyvendindamos SREP JPG palaiko nuolatinį dialogą ne tik su prižiūrimais subjektais, bet ir su kitais sektoriaus atstovais. Todėl įstaigos turi galimybę suprasti metodikas bei rizikos vertinimus ir turi kapitalui planuoti būtinos informacijos.

Pasibaigus SREP ciklui, suvestiniai rezultatai skelbiami bankų priežiūrai skirtoje ECB interneto svetainėje.

4.6.3 ECB kaip priimančiosios šalies priežiūros institucija

Kai ECB vykdo priimančiosios šalies priežiūros institucijos funkciją, JPG laikosi buveinės šalies priežiūros institucijos nustatyto ir su ja suderinto tvarkaraščio ir naudoja jų pateiktas ir su jomis suderintas formas. Konsoliduotos priežiūros institucija pirmininkauja per kolegijos posėdžius ir informuoja visus kolegijos narius apie organizuojamus posėdžius, kokie svarbiausi klausimai bus svarstomi ir kokia veikla aptariama.

JPG, remdamasi visa turima informacija, mažų mažiausiai turi parengti prižiūrimos kredito įstaigos rizikos vertinimo ir likvidumo rizikos vertinimo ataskaitas. Tuomet šios ataskaitos pateikiamos buveinės šalies priežiūros institucijai. Šių ataskaitų projektų pagrindu JPG parengia preliminaras nuomones dėl kapitalo apskaičiavimo, likvidumo apskaičiavimo ir kokybinių priemonių, kurios vėliau aptariamose per kolegijos posėdžius.

Tada JPG iš buveinės šalies priežiūros institucijos gauna galutinę grupės rizikos vertinimo ataskaitą ir galutinę grupės likvidumo rizikos vertinimo ataskaitą. Šių dviejų galutinių ataskaitų pagrindu JPG rengia BPM pasiūlymą dėl bendro sprendimo ir pateikia jį buveinės šalies priežiūros institucijai. Buveinės šalies priežiūros institucijai jį įvertinus, JPG pateikiamas bendro sprendimo projektas.

Teisiniu ir kokybės aspektais patikrintą bendro sprendimo projektą kartu su ECB įgyvendinimo sprendimo projektu JPG teikia Priežiūros valdybai tvirtinti. Patvirtintas ECB įgyvendinimo sprendimo projektas siunčiamas prižiūrimai kredito įstaigai ir prasideda teisės būti išklaustyta įgyvendinimo laikotarpis. Jeigu taip sutarta, sprendimų projektai prižiūrimam subjektui pateikiami jo kalba. JPG įvertina gautas pastabas ir suderina pastabų įvertinimą ir bendro sprendimo projekto pataisas su buveinės šalies priežiūros institucija. Dėl to ji dalyvauja buveinės šalies priežiūros institucijos rengiamuose kolegijos posėdžiuose.

Suderintą galutinį bendrą sprendimą JPG teikia Priežiūros valdybai tvirtinti, o po to – Valdančiajai tarybai galutiniam priėmimui pagal neprieštaravimo tvarką. Sprendimą priėmus, ECB apie galutinį ECB įgyvendinimo sprendimą praneša kredito įstaigai, o buveinės šalies priežiūros institucija informuojama, kad ECB pritarė bendram sprendimui. Buveinės šalies priežiūros institucija apie bendrą sprendimą praneša patronuojančiajai įstaigai.

4.7

Nuolatinė vidaus modelių stebėsena

KRD 101 straipsnis
BPM reglamento 16 straipsnis

Patikrinimų vietoje ir vidaus
modelių tyrimų vadovas

Vykdamt nuolatinę modelių stebėseną siekiama patikrinti, ar kredito įstaiga laikosi teisės aktų reikalavimų, taikomų vidaus modeliams, pagal kuriuos apskaičiuojami minimalūs kapitalo reikalavimai pagal KRR, pavyzdžiui, reikalavimų dėl modelio jautrumo rizikai, modelio patvirtinimo, su modeliu susijusios rizikos valdymo, modelio koregavimų, su modeliais susijusių procedūrų ir modelių lyginamosios analizės. ECB turėtų reguliariai įvertinti, ar kredito įstaiga taiko tinkamą ir nepasenusią vidaus modelių metodiką. Vykdamt nuolatinį įstaigos vertinimą atsižvelgiama į informaciją, surinktą vykdamt nuolatinę modelių stebėseną. Ši informacija yra ir vienas svarbiausių elementų rengiant SREP sprendimą.

Nuolatinė modelių stebėsena padeda įgyvendinti KRD 101 straipsnyje nustatytus reikalavimus, pagal kuriuos kompetentingos institucijos turi reguliariai ir ne rečiau kaip kas treji metai peržiūrėti, kaip įstaigos laikosi su vidaus modeliais susijusių reikalavimų. Šis reikalavimas įgyvendinamas vykdamt:

- nuolatinę modelių stebėseną; ji grindžiama, visų pirma, dokumentine peržiūra, įskaitant specialiai tam skirtus susitikimus su prižiūrimo subjekto atstovais; ir
- vidaus modelių patikrinimus; dažniausiai tai yra patikrinimai vietoje.

Jeigu vykdamt nuolatinę modelio stebėseną iškyla klausimų, gali reikėti atlikti išsamesnį vidaus modelio patikrinimą ir surinkti pakankamai įrodymų, pateisinančių priežiūros priemonės skyrimą (kaip numatyta BPM reglamento 16 straipsnyje). Atitinkamuose teisės aktuose numatytais atvejais, jeigu nėra kitos išeities, galima pasinaudoti sankcijų taikymo ir vykdymo užtikrinimo įgaliojimais.

Nuolatinės modelių stebėsenos vertinimai turi būti atliekami ne žemesniu negu aukščiausiu į BPM aprėptį patenkančios grupės konsolidavimo lygmeniu. Jeigu patvirtintą modelį taikančią subjektų grupę prižiūrinčios buveinės šalies priežiūros institucija yra ne Europos Sąjungoje, siekiant pagerinti nuolatinę modelio stebėseną, su buveinės šalies priežiūros institucija užmezgamas dialogas.

Teisinis reikalavimas (pagal KRD 101 straipsnį) vykdyti nuolatinę modelių stebėseną yra pastovus, t. y. nėra nustatyta jokių kriterijų, kada turi būti inicijuojami modelių patikrinimai – jie vykdomi nuolat.

Nuolatinę modelių stebėseną sudaro daug etapų. Kiekvienas atliekamas konkrečiai jam tinkamu dažnumu.

Vykdamt nuolatinę modelių stebėseną, bent kartą per metus turi būti:

- įvertinta, kaip kredito įstaiga laikosi teisinių reikalavimų, ECB sprendimuose dėl modelio patvirtinimo nustatytų sąlygų, apribojimų ar įpareigojimų (pvz., taisomųjų priemonių) ir kaip įstaiga vykdo įgyvendinimo planus ir visas kitas jai skirtas su modeliu susijusias priežiūros priemones;
- kai tikslinga, atliekama įstaigų, kurioms buvo duotas leidimas taikyti vidaus modelius apskaičiuojant nuosavų lėšų reikalavimus rinkos rizikai padengti,

grįžtamųjų patikrinimų rezultatų analizė ir laiko eilučių analizė (KRR 368 straipsnio 1 dalies f punktas ir 369 straipsnis);

- atliekama kredito įstaigų modelių patikrinimų analizė;
- kai tikslinga, įvertinti kasmetinės lyginamosios analizės rezultatai (KRD 78 straipsnis);
- įvertinti nereikšmingi modelių pakeitimai ir išplėtimai;
- kai tikslinga, įvertintos kitos įstaigos vidaus ataskaitos apie vidaus modelius.

Per metus surengiamas bent vienas apsilankymas įstaigoje ar priežiūros institucijos susitikimas su įstaigos atstovais. Per tokius susitikimus galima aptarti jau taikomų vidaus modelių tolesnį tinkamumą atsižvelgiant į įstaigos naujausią verslo strategiją, modelio pakeitimų ateityje planus ir kitus įstaigoje vykdomus projektus, susijusius su įvairių rizikos kategorijų vidiniu modeliavimu.

4.8

Patikrinimai vietoje

Patikrinimų vietoje ir vidaus modelių tyrimų vadovas

Žr. [Patikrinimų vietoje ir vidaus modelių tyrimų vadovą](#).

4.9

Ad hoc prašymų, pranešimų ir paraiškų vertinimas

Šiame skirsnyje aprašyta tvarka, pagal kurią priežiūros institucija kredito įstaigos prašymu gali jai suteikti tam tikrus leidimus. Kredito įstaigos turi pateikti visą tam reikalingą informaciją. Teikiami prašymai turi atitikti atitinkamuose teisės aktuose (t. y. ES teisės aktuose ar juos į nacionalinę teisę perkeliančiuose nacionalinės teisės aktuose) nustatytus priežiūros reikalavimus.

4.9.1

Kapitalo priemonės

KRR 26 straipsnio 3 dalis ir 27–29 straipsniai

TRS dėl įstaigų nuosavų lėšų reikalavimų (ES/241/2014)

Bendro 1 lygio nuosavo kapitalo (CET 1) priemonių emisija

Priežiūrimi subjektai gali kapitalo priemones priskirti prie CET 1 priemonių tik gavę kompetentingos institucijos leidimą. Svarbiai įstaigai pateikus prašymą, priimamas atskiras ECB priežiūros sprendimas, kuriuo (su tam tikromis sąlygomis) leidimas suteikiamas arba prašymas atmetamas.

Svarbiai įstaigai pateikus visus reikalingus dokumentus, JPG patikrina, ar pateikta informacija atitinka taikomą reglamentą. Jeigu visa reikalinga informacija buvo gauta, JPG siunčia patvirtinimą svarbiai įstaigai, kad pateikti visi dokumentai. Prireikus prašoma pateikti daugiau informacijos. Tada JPG vertina, ar laikomasi taikomų reglamentų, ir nustato, ar kapitalo priemonė yra įtraukta į EBI skelbiamą CET 1 priemonių sąrašą. Jeigu priemonė į EBI skelbiamą sąrašą neįtraukta, prieš teikdama

sprendimą Priežiūros valdybai, JPG informuoja apie tai Priežiūros politikos skyrių, o Priežiūros politikos skyrius gali šiuo klausimu konsultuotis su EBI.

Sprendimas priimamas remiantis JPG pasiūlymu.

Tarpinio ir metų pabaigos pelno įtraukimas į CET 1 kapitalą

KRR 26 straipsnio 2 dalis

TRS dėl įstaigų nuosavų lėšų reikalavimų (ES/241/2014)

ECB sprendimas dėl sąlygų, kurioms esant kredito įstaigoms leidžiama įtraukti tarpinį arba metų pabaigos pelną į bendrą 1 lygio nuosavą kapitalą (ECB/2015/4)

ECB gali suteikti leidimą įtraukti tarpinį arba metų pabaigos pelną į CET 1 kapitalą, kol prižiūrimas subjektas dar nėra priėmęs oficialaus sprendimo, kuriuo patvirtinamas galutinis subjekto metinis pelnas arba nuostolis. Tuo tikslu prižiūrimas subjektas pateikia oficialų atitinkamos formos prašymą ir jame išdėsto ECB sprendimo dėl sąlygų, kurioms esant kredito įstaigoms leidžiama įtraukti tarpinį arba metų pabaigos pelną į CET 1, priede nurodytą informaciją. JPG įvertina atitiktį ECB sprendimui. Jeigu šį sprendimą taikyti galima, JPG siunčia įstaigai pranešimą, patvirtinantį sprendimo taikymą.

Jeigu ECB sprendimo taikymo sąlygos neįvykdytos arba jeigu įstaiga pateikia prašymą dėl atvejo, kuris nepatenka į ECB sprendimo taikymo sritį, prašymą leisti įtraukti tarpinį arba metų pabaigos pelną į CET 1 JPG įvertina atskirai, įprastine sprendimų priėmimo tvarka.

Nuosavų lėšų priemonių sumažinimas

KRR 77 ir 78 straipsniai

TRS dėl įstaigų nuosavų lėšų reikalavimų (ES/241/2014) 27–32 straipsniai

Prižiūrimam subjektui paprašius, ECB gali leisti sumažinti nuosavas lėšas. JPG pirmiausia nustato, ar įstaiga pateikė visus reikalingus Komisijos deleguotajame reglamente (ES) Nr. 241/2014 nurodytus dokumentus. Jeigu JPG jau turi informaciją, kuri yra reikalinga prašymui įvertinti, kai kurių iš tų dokumentų galima neteikti. ECB priima teigiamą arba neigiamą sprendimą dėl prašymo leisti sumažinti nuosavas lėšas ir pateikia jį įstaigai.

Jeigu prašymas patenkinamas, gavusi pirmąsias priežiūros ataskaitas, JPG patikrina, ar visa nuosavų lėšų suma, dėl kurios suteiktas leidimas, buvo atimta iš ataskaitose (COREP) nurodytų atitinkamos kategorijos nuosavų lėšų.

AT 1 ir T 2 priemonių *ex post* įvertinimas

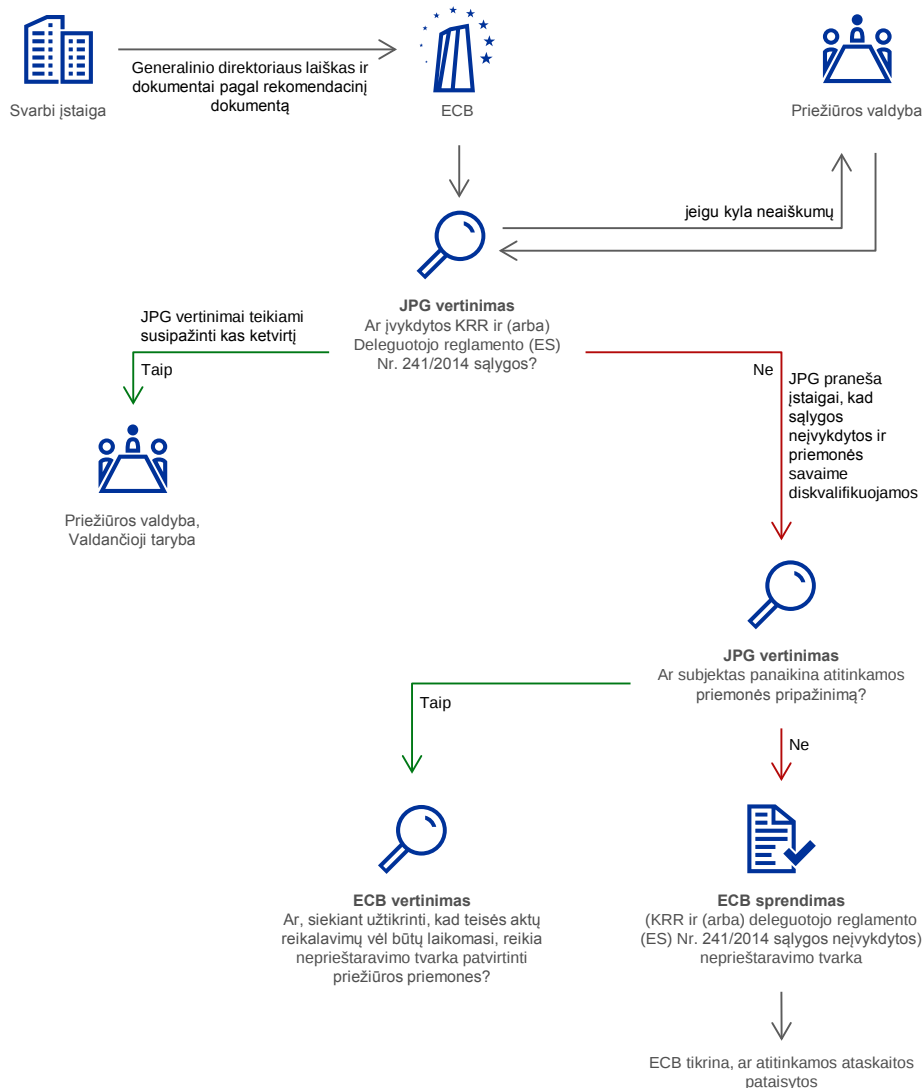
KRR 75 konstatuojamoji dalis, 52–55, 63 ir 65 straipsniai

TRS dėl įstaigų nuosavų lėšų reikalavimų (ES/241/2014)

KRR nenumatyta, kad privaloma iš anksto patvirtinti papildomas 1 lygio (angl. *Additional Tier 1*, AT1) ir 2 lygio (angl. *Tier 2*, T2) priemonės. Tačiau tai neatleidžia nuo jokių pagal nacionalinę teisę taikomų reikalavimų dėl kapitalo priemonių pripažinimo AT 1 arba T 2 priemonėmis. Jeigu pagal nacionalinės teisės aktus išankstinis patvirtinimas privalomas, ECB gali prižiūrimiems subjektams tokį išankstinį patvirtinimą suteikti. ECB yra atlikęs AT 1 ir T 2 priemonių *ex post* peržiūrą, o jos duomenis įtraukė į [Rekomendacinį dokumentą dėl kapitalo priemonių priskyrimo prie papildomų 1 lygio kapitalo ir 2 lygio kapitalo priemonių peržiūros](#).

18 paveikslas

Sprendimų priėmimas atliekant AT 1 ir T 2 priemonių *ex post* vertinimą

Šaltinis: ECB bankų priežiūra.

Kai kapitalo priemonė įtraukiama į įstaigos AT 1 arba T 2 kapitalą individualiu, iš dalies konsoliduotu arba konsoliduotu lygmeniu, svarbi įstaiga turėtų atsiųsti ECB laišką. Laiške reikėtų pateikti visą reikalingą informaciją, įskaitant įsivertinimą pagal atitinkamas KRR ir Komisijos deleguotojo reglamento (ES) Nr. 241/2014 sąlygas; prie laiško reikėtų pridėti patvirtinamuosius dokumentus. Gavusi visą reikalingą informaciją, JPG per šešis mėnesius įvertina, ar į subjekto AT 1 arba T 2 kapitalą įtraukta kapitalo priemonė atitinka reglamento nuostatas, o jeigu priemonė išleista rinkoje, JPG šį įvertinimą ir atitinkamus dokumentus pateikia EBI papildomam vertinimui atlikti. JPG gali prašyti pateikti bet kurią kitą informaciją, kuri, jos manymu, yra reikalinga AT 1 arba T 2 priemonių *ex post* vertinimui atlikti.

Kaip parodyta **18 paveiksle**, jeigu sąlygos įvykdytos, JPG įtraukia kai kuriuos svarbius duomenis apie priemonę į sąrašą, kurį kas ketvirtį teikia Priežiūros valdybai

ir Valdančiajai tarybai susipažinti. Jeigu sąlygos neįvykdytos, JPG praneša apie tai įstaigai, o priemonė savaime diskvalifikuojama. Tokiu atveju priežiūros sprendimo priimti nereikia. Jeigu bankas nenori keisti COREP, reikalingas ECB sprendimas. Jeigu po priežiūrinio dialogo įstaiga nepašalina diskvalifikavimo priežasčių, JPG parengia sprendimo projektą, kuriame išdėsto galimas tolesnės neatitikties pasekmes.

Jeigu JPG įvertinime nepadaryta aiški išvada, ar KRR ir deleguotajame reglamente nustatytos sąlygos įvykdytos, klausimas kartu su EBI nuomone perduodamas svarstyti Priežiūros valdybai, o po to gali prireikti priimti priežiūros sprendimą.

4.9.2

Leidimas netaikyti kapitalo ir likvidumo reikalavimų

KRR 7 ir 8 straipsniai

ECB reglamentas dėl naudojimosi Sąjungos teisės aktuose numatytais pasirinkimo galimybėmis ir teise veikti savo nuožiūra (ECB/2016/4)

ECB gali leisti netaikyti KRR antroje–penktoje ir aštuntoje dalyse nustatytų prudencinių reikalavimų. ECB taip pat turi teisę leisti įstaigai ir visoms arba kai kurioms jos patronuojamosioms įmonėms netaikyti KRR šeštoje dalyje nustatytų likvidumo reikalavimų ir prižiūrėti jas kaip vieną likvidumo pogrupį, jeigu yra įvykdytos teisės aktuose nustatytos sąlygos. Svarbiai įstaigai pateikus prašymą dėl reikalavimų netaikymo, priimamas atskiras ECB priežiūros sprendimas, kuriuo prašymas patenkinamas arba atmetamas.

Kad jam būtų leista netaikyti tam tikrų reikalavimų, prižiūrimas subjektas turi pateikti oficialų prašymą pagal nustatytą formą ir pateikti visus patvirtinamuosius dokumentus, kaip nurodyta [ECB vadove dėl naudojimosi Sąjungos teisės aktuose numatytais pasirinkimo galimybėmis ir teise veikti savo nuožiūra](#). Pirma, JPG patikrina, ar prašymas leisti netaikyti reikalavimų yra pateiktas dėl reikiamo teisės akto ir ar jame pateikta visa reikalinga informacija ir patvirtinamieji dokumentai taip, kaip nurodyta ECB vadove. Jeigu JPG gavo visą reikalingą informaciją, ji siunčia patvirtinimą prižiūrimam subjektui, kad pateiktų dokumentų pakanka. Prireikus prašoma pateikti daugiau informacijos.

Tada JPG įvertina, ar tenkinami atitinkami KRR nustatyti ir (privalomosios galios neturinčiam) ECB vadove patikslinti kriterijai. Sudėtingais atvejais pagalbą suteikia ECB horizontalieji ir specializuotieji padaliniai. Galutiniame sprendime gali būti nustatytos papildomos leidimo netaikyti reikalavimų sąlygos.

4.9.3

Grupės subjektų tarpusavio finansinė parama

BGPD 19, 20 straipsniai ir 22–25 straipsniai

EBI TRS projektas dėl grupės finansinės paramos (EBA/RTS/2015/08)

EBI gairės dėl grupės finansinės paramos (EBA/GL/2015/17)

Prieš sudarydama numatomą grupės subjektų tarpusavio finansinės paramos susitarimą svarbi įstaiga privalo kreiptis į ECB dėl leidimo. ECB leidžia arba uždraudžia sudaryti numatomą susitarimą, priklausomai nuo to, ar jis atitinka BGPD nustatytas sąlygas, kaip išsamiau paaiškina EBI techniniuose reguliavimo standartuose (TRS) ir EBI gairėse.

Prieš pradėdant teikti paramą pagal grupės subjektų tarpusavio finansinės paramos susitarimą grupės subjekto, kuris ketina teikti finansinę paramą, valdymo organas privalo pateikti ECB ir EBI pagrįstą sprendimą ir duomenis apie siūlomą finansinę

paramą, taip pat to susitarimo projekto kopiją. JPG vertina atitiktį pirmiau paminėtiems reglamentams. Pirmiausia JPG įvertina, ar finansinės paramos tikslas yra išsaugoti arba atkurti grupės finansinį stabilumą. JPG perduoda prašymą kiekvienos BPM nedalyvaujančioje šalyje įsteigtos patronuojamosios įmonės, kuri turėtų tapti susitarimo šalimi, kompetentingoms institucijoms, kad būtų priimtas bendras sprendimas. JPG taip pat perduoda grupės finansinius susitarimus, kuriuos jau leista sudaryti, ir visus jų pakeitimus Bendrai pertvarkymo valdybai, kad ji galėtų įvertinti poveikį grupės pertvarkymo galimybėms.

Tada priimamas galutinis sprendimas.

4.9.4 Rizikos perleidimo vykdant pakeitimo vertybiniais popieriais sandorius stebėseną

KRR 243, 244, 245 ir 248 straipsniai

KRD 98 straipsnio 3 dalis

EBI gairės dėl reikšmingos kredito rizikos perleidimo (EBA/GL/2014/05)

EBI gairės dėl netiesioginės paramos pakeitimo vertybiniais popieriais sandoriams (EBA/GL/2016/08)

KRR yra nustatytos sąlygos, pagal kurias gali būti pripažįstama, kad įstaiga iniciatorė perleido reikšmingą riziką. Pripažinimo procesas detaliau aprašytas EBI gairėse dėl reikšmingos kredito rizikos perleidimo.

Įstaiga iniciatorė, pradėjusi ar ketinanti pradėti pakeitimo vertybiniais popieriais sandorį, dėl kurio ji ketina:

- pripažinti reikšmingos rizikos perleidimą pagal KRR 243 straipsnio 2 dalį arba 244 straipsnio 2 dalį arba
- prašyti leidimo, kaip nustatyta KRR 243 straipsnio 4 dalyje arba 244 straipsnio 4 dalyje,

turėtų apie tai pranešti ECB ne vėliau kaip prieš tris mėnesius iki numatomos atsiskaitymo dienos, kaip tai numatyta [ECB rekomendaciniame dokumente dėl reikšmingos kredito rizikos perleidimo pripažinimo](#). Be to, ne vėliau kaip per 15 dienų nuo atsiskaitymo įvykdymo, įstaiga iniciatorė turėtų pateikti ir galutinius dokumentus.

Remdamasi įstaigos pateiktais dokumentais, JPG įvertina sandorį ir kredito riziką, kuri buvo perleista trečiosioms šalims. JPG gali paprašyti įstaigos pateikti ir kitą informaciją, reikalingą sandoriui įvertinti, pavyzdžiui, apie konkretaus sandorio ypatybes.

Reikšmingam rizikos perleidimui nustatytos sąlygos turi būti tenkinamos visą pakeitimo vertybiniais popieriais sandorio galiojimo laiką, todėl ECB nuolat peržiūri tuos pakeitimo vertybiniais popieriais sandorius, kuriuos įvykdžiusios įstaigos iniciatorės teigia perleidusios reikšmingą riziką ir atsižvelgia į tai apskaičiuodamos savo kapitalo reikalavimus. Tais atvejais, kai įstaigos iniciatorės remiasi KRR 243 straipsnio 2 dalyje arba 244 straipsnio 2 dalyje išdėstytais kiekybiniais kriterijais reikšmingos rizikos perleidimui įrodyti, ECB turi priimti individualų sprendimą tik tada, kada pakeitimas vertybiniais popieriais nebetenkina reikšmingos rizikos perleidimui keliamų sąlygų. Įstaigai iniciatorei pateikus prašymą pagal KRR 243 straipsnio 4 dalį arba 244 straipsnio 4 dalį, reikšmingos rizikos perleidimas pripažįstamas tik ECB dėl jo priėmus individualų sprendimą.

KRR 248 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad įstaiga rėmėja arba įstaiga iniciatorė, kuri pakeitimui vertybiniais popieriais taiko 245 straipsnio 1 ir 2 dalis arba yra pardavusi savo prekybos knygos priemones ir todėl nebeprivalo turėti nuosavų lėšų su tomis priemonėmis susijusiai rizikai padengti, negali teikti paramos pakeitimui vertybiniais popieriais ir remti įstaigas.

EBI gairėse dėl netiesioginės paramos pakeitimo vertybiniais popieriais sandoriams išsamiai apibūdinama, kas yra sandoriai, vykdomi ne pagal įstaigos rėmėjos arba įstaigos iniciatorės sutartines prievoles. Apie tokius sandorius svarbios įstaigos privalo informuoti ECB, kaip tai nustatyta viešai skelbiamame ECB rekomendaciniame dokumente dėl informavimo apie sandorius, vykdomus ne pagal įstaigos rėmėjos arba įstaigos iniciatorės sutartines prievoles, kaip nurodyta [Reglamento \(ES\) Nr. 575/2013](#) 248 straipsnio 1 dalyje.

Remdamasi iš svarbių įstaigų gautais pranešimais,

- JPG patikrina, ar įstaiga, kuri informavo apie netiesioginę paramą, turi bent tiek nuosavų lėšų, kiek reikėtų visoms vertybiniais popieriais pakeistoms pozicijoms padengti, jeigu jos nebūtų pakeistos vertybiniais popieriais (KRR 248 straipsnio 3 dalis);
- jeigu įstaiga deklaruoja, kad netiesioginės paramos nėra, JPG patikrina įstaigos vertinimą ir nesutarimo atveju parengia priežiūros sprendimo projektą.

Jeigu įstaiga netiesioginę paramą suteikė daugiau negu vieną kartą, ECB gali taikyti papildomas, KRD 98 straipsnio 3 dalyje numatytas priemones, pavyzdžiui, drausti perleisti reikšmingą riziką ateityje.

4.9.5

Kiti oficialūs prašymai dėl leidimų ir pranešimai

BPM reglamentas
KRD

Be pirmiau minėtų oficialių prašymų dėl leidimų ir pranešimų, KRR ir KRD numatyti įvairūs atvejai, kai, kredito įstaigai pateikus prašymą ar pranešimą, ECB turi priimti sprendimą arba kitaip į jį reaguoti. Be to, gali būti, kad kai kurie oficialūs prašymai dėl leidimų ir pranešimai yra numatyti tik nacionalinės teisės aktuose. Į tokius prašymus ir pranešimus ECB turi reaguoti arba dėl jų priimti sprendimą tik tuo atveju, jeigu jie patenka į ECB kompetenciją ir sudaro pagrindą priežiūros funkcijai pagal ES teisę. Paprastai už viso proceso įgyvendinimą yra atsakingos JPG.

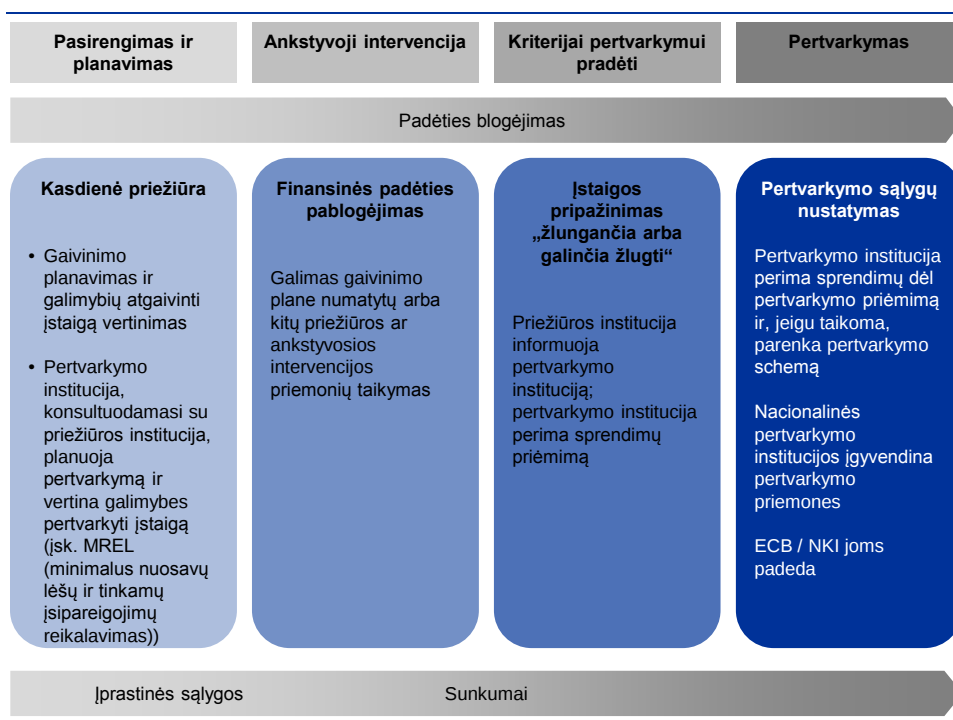
Iš svarbios įstaigos gavusi prašymą dėl leidimo, JPG įvertina, ar jis pateiktas pagal atitinkamą teisės aktą ir ar jame pateikta visa reikalinga informacija. Prireikus įstaigos prašoma pateikti papildomą informaciją. Tuomet JPG įvertina, ar tenkinami KRR, BPM reglamente, BPM pagrindų reglamente ir nacionalinės teisės aktuose nustatyti atitinkami kriterijai. Sudėtingais atvejais pagalbą teikia ECB horizontaliąsias ir specializuotas funkcijas vykdančys padaliniai. Galutiniam sprendime dėl leidimo suteikimo gali būti iškeltos sąlygos ir (arba) nustatyti įpareigojimai.

4.10 Krizių prevencija ir valdymas

ECB krizių prevencijos ir valdymo sistema leidžia laiku ir efektyviai imtis atsakomųjų veiksmų ir užtikrina tinkamus informacijos srautus tiek prieš krizę, tiek krizės metu. Be to, ji užtikrina, kad krizių metu ir galimo bankų grupės gaivinimo atveju būtų priimami tinkami sprendimai. Krizių valdymo sistema susideda iš kelių etapų, inicijuojamų priklausomai nuo to, į kokią konkrečiai padėtį kredito įstaiga pateko. Sistemos aprėptis plati – nuo tvirto pasirengimo krizei užtikrinimo vykdant nuolatinę priežiūrą iki dalyvavimo priimant sprendimus dėl žlungančių bankų. ECB vaidmuo valdant mažiau svarbių įstaigų krizes aprašytas 5.4 skirsnyje.

19 paveikslas

Krizių prevencijos ir valdymo sistema

Šaltinis: ECB bankų priežiūra.

4.10.1 JPG funkcijos

JPG yra atsakingos už krizių prevenciją ir valdymą įvairiuose etapuose. Šią funkciją jos vykdo glaudžiai bendradarbiaudamos su Krizių valdymo skyriumi. Krizių valdymo skyriaus dalyvavimo mastas priklauso nuo kredito įstaigos padėties.

Viso proceso metu Krizių valdymo skyrius teikia ekspertinę paramą JPG ir dalijasi savo patirtimi tokiais klausimais kaip, pavyzdžiui, taikomuose teisės aktuose nustatyti procesai, gaivinimo planų vertinimas ir įgyvendinimas, konsultacijos gaivinimo klausimais. Tolesniuose skirsniuose aprašyta krizių prevencija ir valdymas įvairiuose etapuose.

4.10.2 Pasirengimas gaivinimui ir pertvarkymui

BPM reglamento 3–5, 9, 13, 16, 18 ir 30 straipsniai

BGPD 5–9, 10–18, 27–30 ir 32 straipsniai

KRD 74 ir 104 straipsniai

EBI gairės dėl ankstyvosios intervencijos priemonių taikymo rodiklių (EBA/GL/2015/03)

EBI gairės dėl grupės finansinės paramos sąlygų patikslinimo (EBA/GL/2015/17)

BPV ir ECB susitarimo memorandumas dėl bendradarbiavimo ir keitimosi informacija

Gaivinimo plano rengimas

Dirbant įprastinėmis sąlygomis, vienas iš ECB uždavinių, kurį krizių valdymo srityje įgyvendina JPG, yra užtikrinti, kad svarbios įstaigos parengtų išsamius gaivinimo planus ir bent kartą per metus juos atnaujintų ir pateiktų analizei bei peržiūrai, ypač įvairių gaivinimo galimybių patikimumo ir įgyvendinamumo požiūriu. Jeigu, parengus gaivinimo planą, buvo nustatyta reikšmingų trūkumų ar kliūčių jį įgyvendinti, ECB turi teisę pareikalauti, kad prižiūrima įstaiga ne vėliau kaip per tris mėnesius pateiktų patikslintą gaivinimo planą. Jeigu ir patikslintame plane neatsižvelgiama į anksčiau nustatytus reikšmingus trūkumus ar kliūtis, ECB gali pareikalauti, kad įstaiga gaivinimo plane atliktų konkrečius pakeitimus. Jeigu padarius minėtus pakeitimus trūkumai ar kliūtys vis tiek nėra tinkamai pašalinami, ECB gali prašyti, kad įstaiga nurodytų, kaip ji galėtų pakoreguoti savo veiklą, kad padidėtų jos gebėjimas atsigauti po krizės.

Vykdydamos nuolatinę priežiūrą JPG, laikydamosi proporcingumo principo, nuolat stebi, ar reikšmingai neblogėja prižiūrimų įstaigų finansinė padėtis, kai nuo įprastinės padėties pereinama prie kritinės. Krizių valdymo skyrius teikia ekspertinę paramą JPG gaivinimo planų vertinimo ir tolesnių veiksmų klausimais, pavyzdžiui, rengia gaires horizontaliosiomis temomis, užtikrina nuoseklų grįžtamąjį ryšį su įstaigomis ir atlieka lyginamąsias analizes.

Konsultacijos pertvarkymo klausimais

Pertvarkymo planų ir sėkmingo pertvarkymo galimybių vertinimo klausimais, už kuriuos atsakinga Bendra pertvarkymo valdyba (BPV), JPG, glaudžiai bendradarbiaudamos su Krizių valdymo skyriumi, atlieka konsultacinį vaidmenį. BPV oficialiai konsultuojasi su ECB dėl pertvarkymo planų projektų, o JPG padeda BPV suteikdamos informacijos, kuri jai reikalinga pertvarkymo planams ir sėkmingo pertvarkymo galimybėms įvertinti. ECB ir BPV bendrauja ir neoficialiai, pavyzdžiui, pertvarkymo institucijų kolegijose (ECB irgi yra jų narys). Be to, JPG atliktu vertinimu pagrįstas ECB atsakymas BPV dėl jos surengtų konsultacijų dėl *ex ante* įmokų, kurias svarbios įstaigos turėtų kasmet pervesti į bendrą pertvarkymo fondą (BPF).

4.10.3 Blogėjančios finansinės padėties nustatymas

Finansinės padėties blogėjimas

Nustačiusi, kad blogėja prižiūrimos įstaigos finansinė padėtis, JPG imasi spręsti, kokie priežiūros veiksmai būtų tinkami, ir intensyvina tos įstaigos priežiūrą (pvz., atlieka daugiau analizių konkrečiais klausimais, inicijuoja patikrinimus vietoje, pateikia daugiau užklausų dėl informacijos ir duomenų ir pan.). Visų pirma, jeigu JPG

BGPD 15 straipsnis

mato, kad prižiūrimo subjekto finansinė padėtis per trumpą laiką pablogėjo reikšmingai arba blogėja pamažu, tačiau tendencingai, intensyvinamas JPG bendradarbiavimas ir informacijos mainai su Krizių valdymo skyriumi. Per JPG į šį procesą įsijungia ir NKI.

Vadovaudamasis taikomais įstatymais ir tarpinstituciniais susitarimais, pavyzdžiui, ECB ir BPV susitarimo memorandumu, Krizių valdymo skyrius kartu su JPG apie reikšmingai pablogėjusią prižiūrimo subjekto ar grupės finansinę padėtį informuoja BPV ir keičiasi nuomonėmis bei žiniomis su BPeM.

Būtiniausius duomenis apie likvidumą, kuriuos svarbu turėti susidarius kritinei padėčiai, galima surinkti pildant specialią likvidumo stebėsenos formą. Ji įstaigose pildoma kartą per metus ir yra pateikiama ir Bendrai pertvarkymo valdybai.

Ankstyvosios intervencijos poreikis

Jeigu JPG mato, kad finansinė padėtis toliau blogėja ir reikia imtis ankstyvosios intervencijos priemonių, intensyvinamas JPG ir Krizių valdymo skyriaus bendradarbiavimas ir informacijos mainai. Intensyvinamas ir bendradarbiavimas su BPV pagal Susitarimo memorandumą. Glaudžiai bendradarbiaudamos su Krizių valdymo skyriumi, JPG pateikia Vidaus pertvarkymo grupei visą jos prašomą turimą informaciją, kad būtų galima atnaujinti pertvarkymo planą ir pasirengti galimam įstaigos pertvarkymui. Jeigu prižiūrima įstaiga veiklą vykdo ir euro zonai nepriklausančiose valstybėse narėse ar trečiosiose šalyse, užtikrinama, kad būtų palaikomi ryšiai su priežiūros institucijų kolegijomis ar kitomis panašiomis struktūromis.

Įstaigos paskelbimas žlungančia arba galinčia žlugti

Jeigu JPG mano, kad įstaiga žlunga arba gali žlugti, JPG ir Krizių valdymo skyrius siūlo sudaryti tai įstaigai skirtą Krizių valdymo grupę, kuriai pavedama koordinavimo funkcija. Grupę sušaukia ECB Priežiūros valdybos pirmininkas ir pirmininko pavaduotojas.

Jeigu ECB mano, kad įstaigą būtina skelbti žlungančia arba galinčia žlugti, jis pirmiausia apie tai pasitaria su BPV.

Suburiama aukšto lygio stebėsenos grupė, kuri įpareigojama stebėti ir nustatyti, ar tuo pačiu metu likvidumo ir mokumo sunkumų neįvyksta kelioms svarbioms įstaigoms ir mažiau svarbioms įstaigoms (tai būtų sisteminės krizės požymis).

Veiksmai derinami su priimančiosios šalies priežiūros institucijomis – per priežiūros institucijų kolegijas ar kitas panašias struktūras. Apie įstaigos paskelbimą žlungančia arba galinčia žlugti pranešama BPV ir, nepagrįstai nedelsiant bei vadovaujantis teisės aktų nuostatomis, atitinkamoms priimančiosios šalies kompetentingoms ir pertvarkymo institucijoms, kompetentingoms ministerijoms, centriniais bankams ir indėlių garantijų sistemai (-oms).

Pertvarkymas

Pagrindinės sprendimus dėl įstaigos pertvarkymo priimančios institucijos yra pertvarkymo institucijos, t. y. BPV ir nacionalinės pertvarkymo institucijos. ECB (t. y. JPG ir Krizių valdymo skyrius) atlieka daugiausia patariamąjį vaidmenį. Įstaigą paskelbus žlungančia arba galinčia žlugti, Krizių valdymo grupė BPM viduje koordinuoja konsultacijų teikimą BPV ir nacionalinėms pertvarkymo institucijoms pertvarkymo etape ir tariausi dėl būtinų tolesnių priemonių, pavyzdžiui, suteikti veiklos leidimą laikinam bankui ir, jeigu reikia, panaikinti pirminės įstaigos veiklos leidimą. JPG gali papildomai konsultuoti ir dėl galimo įvairių pertvarkymo galimybių poveikio verslo modeliui. Krizių valdymo skyrius koordinuoja bendravimą su BPV ir nacionalinėmis pertvarkymo institucijomis.

4.11 Priemonės įgaliojimai, vykdymo užtikrinimo priemonės ir sankcijos

BPM pagrindų reglamento
124 straipsnis

Vykdydamas BPM reglamentu jam pavestus uždavinius, ECB gali nuspręsti imtis vienos ar kelių iš toliau nurodytų priemonių iškilusiems klausimams spręsti:

1. pasinaudoti priežiūros įgaliojimais;
2. skirti vykdymo užtikrinimo priemones priežiūrimiems subjektams tiesiogiai arba reikalauti, kad nacionalinės kompetentingos įstaigos pasinaudotų savo nacionaliniais vykdymo užtikrinimo įgaliojimais;
3. skirti administracines sankcijas arba reikalauti, kad NKI pradėtų sankcijų skyrimo procedūrą.

4.11.1 Priežiūros įgaliojimai

BPM reglamento 9 straipsnio
1 dalis ir 16 straipsnis
KRD 64 straipsnis

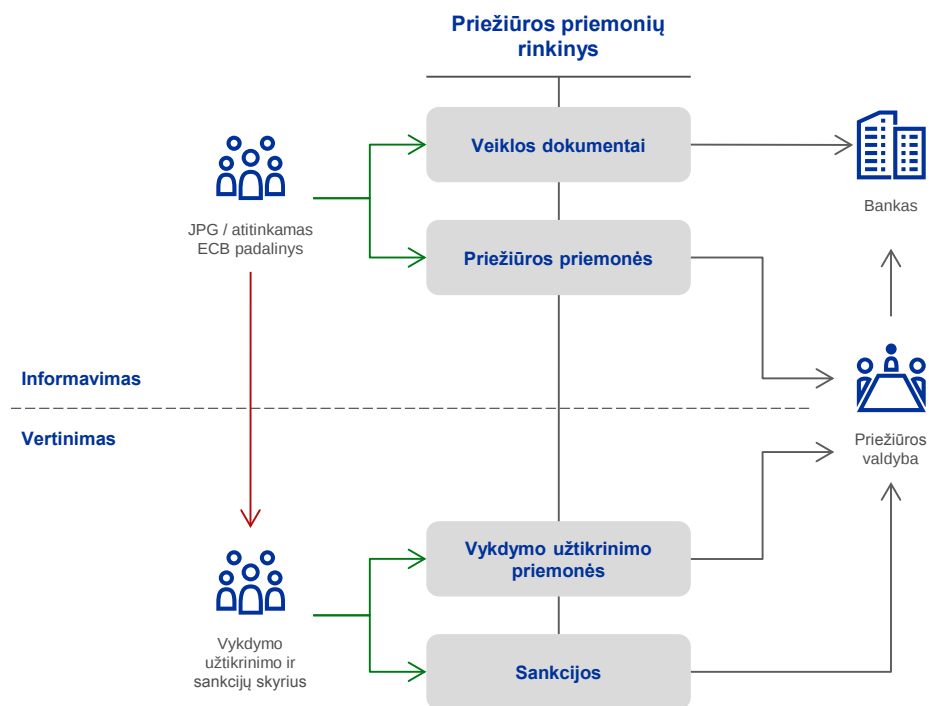
ECB turi teisę reikalauti (kiti jam suteikti įgaliojimai dėl to nesumažėja), kad dalyvaujančiose valstybėse narėse įsteigtos svarbios įstaigos, finansų kontroliuojančiosios bendrovės ar mišrią veiklą vykdančios finansų kontroliuojančiosios bendrovės ir nedalyvaujančiose šalyse įsteigtų įstaigų svarbūs filialai anksti imtųsi reikalingų priemonių, jeigu: i) buvo pažeisti priežiūros reikalavimai, ii) ECB turi įrodymų, kad toks pažeidimas bus įvykdytas per kitus 12 mėnesių, iii) tvarka, strategijos, valdymas, kultūra, procesai ir mechanizmai, kuriuos taiko įstaiga, ir jos turimos nuosavos lėšos bei likvidumas neužtikrina patikimo valdymo ir nėra pakankami įstaigos rizikai padengti.

Priežiūros priemonėmis siekiama spręsti visus svarbius su priežiūra įstaiga susijusius klausimus. JPG nustato, kokių priežiūros priemonių reikia imtis, ir teikia siūlymą jas priimti pagal sprendimų priėmimo tvarką. JPG įvertina galimų priežiūros priemonių veiksmingumą (atsižvelgdamos į valdymo organų narių ir kitų atitinkamų darbuotojų kompetencijos lygį, pajėgumus ir patikimumą), intervencijos lygį ir

proporcingumą ir parenka priemonę, kuri per priimtina laiką geriausiai užtikrintų prižiūrimos įstaigos saugumą ir patikimumą.

20 paveikslas

Uždavinių pasiskirstymas tarp Vykdyto užtikrinimo ir sankcijų skyriaus ir JPG / kitų ECB veiklos sričių padalinių

Šaltinis: ECB Bankų priežiūra.

BPM reglamente išvardyta, kokių priežiūros priemonių gali imtis JPG (sąrašas nebaigtinis). Naudodamasis nacionalinės teisės aktuose ir kituose tiesiogiai taikomuose ES teisės aktuose, ypač ES reglamentuose, jam suteiktais įgaliojimais ECB gali taikyti ir kitas priemones.

Tais atvejais, kai nustatyti faktai rodo, kad reikia pasinaudoti vykdyto užtikrinimo ir (arba) sankcijų skyrimo įgaliojimais, atitinkama procedūra gali būti inicijuojama paraleliai. Išimtiniais atvejais, pavyzdžiui, galimos krizės atveju, nedelsiant informuojamas ir į procesą įtraukiamas Krizių valdymo skyrius.

Priežiūros priemonių vykdymo stebėseną

BPM reglamento 9 straipsnio
1 dalis ir 16 straipsnis

JPG atsakingos už tai, kad laiku įvertintų, ar prižiūrimas subjektas įgyvendina ECB paskirtas priežiūros priemones, rekomendacijas, sprendimus ar kitus veiksmus (pvz., veiklos dokumentus), o jeigu tos priemonės nevykdomos – kad laiku imtųsi veiksmų.

Stebėseną vykdoma, pavyzdžiui, po patikrinimų vietoje, išsiuntus raštus dėl tolesnių veiksmų, priėmus ECB sprendimus ir ECB rekomendacijas. Taigi, stebėseną apima ir formalios priemonės, ir kasdienės priežiūros veiksmus, kuriais įgyvendinami JPG priežiūriniai lūkesčiai. Priežiūros veiksmų vykdymo stebėseną užtikrinama, kad

BPM reglamento 9 straipsnis
BPM pagrindų reglamento 25–
35 straipsniai ir 129 straipsnis
Tarybos reglamentas dėl ECB
teisių taikyti sankcijas
(EB/2532/98)

prižiūrima įstaiga pradėtų laikytis teisės aktų reikalavimų ir vykdytų paskirtas priežiūros priemones, ir tokiu būdu būtų sumažinta įstaigos žlugimo rizika.

Jeigu prižiūrima įstaiga jai skirtų priemonių nevykdo, imamasi papildomų veiksmų. Galimų papildomų veiksmų įvairovė yra didelė – nuo neoficialaus bendravimo su prižiūrima įstaiga ar kitų priežiūros įgaliojimų taikymo iki vykdymo užtikrinimo priemonių ar sankcijų skyrimo.

4.11.2 Vykdyto užtikrinimo priemonės

Vykdyto užtikrinimo priemonės – tai priemonės, kuriomis kompetentinga institucija siekia priversti atitinkamą prižiūrimą subjektą ar asmenį laikytis reglamento, nacionalinės teisės akto, kuriuo įgyvendinama direktyva, ar sprendimo, ir tokiu būdu užtikrinti, kad būtų laikomasi teisės aktų ar priežiūros institucijų reikalavimų. Vykdyto užtikrinimo priemonės skiriasi nuo tų priežiūros įgaliojimų, kuriais siekiama užtikrinti, kad institucijos iš anksto imtųsi reikiamų veiksmų ir spręstų problemas, susijusias su atitinkamuose ES teisės aktuose nustatytais prudenciniais reikalavimais.

Vykdyto užtikrinimo priemonės ECB gali priimti ir svarbioms įstaigoms skirti, jeigu jos pakartotinai nevykdo įpareigojimų, nustatytų ES teisės aktuose, taip pat ECB priežiūros sprendimuose ar reglamentuose, o mažiau svarbioms įstaigoms – jeigu pažeidžiami ECB reglamentai ar sprendimai, kuriais joms nustatyti įpareigojimai ECB atžvilgiu. Už vykdyto užtikrinimo priemonės yra atsakingas Vykdyto užtikrinimo ir sankcijų skyrius. Jis rengia galutinių sprendimų projektus priėmimui (žr. 1.3 skirsnį).

Vykdyto užtikrinimo priemonės, kurias ECB gali taikyti tiesiogiai

Periodiškai mokamos baudos

Be kitų BPM reglamentu ECB suteiktų įgaliojimų, ECB kaip vykdyto užtikrinimo priemonę gali skirti periodiškai mokamas baudas. Periodiškai mokamos baudos skiriamos ne tam, kad subjektas ar asmuo būtų nubaustas, ir ne kaip atgrasomoji priemonė. Jos skiriamos tada, kai subjektas ar asmuo pakartotinai nevykdo įpareigojimų; jomis siekiama priversti jį įpareigojimus vykdyti.

Periodiškai mokamos baudos gali būti skiriamos svarbioms įstaigoms, jeigu jos nesilaiko ECB reglamentų arba sprendimų, ir mažiau svarbioms įstaigoms, jeigu jos nesilaiko ECB reglamentų arba sprendimų, kuriais joms nustatyti įpareigojimai ECB atžvilgiu. Baudos turi būti veiksmingos ir proporcingos. Didžiausias galimas periodiškai mokamos baudos dydis yra 5 % vidutinės dienos apyvartos už kiekvieną pažeidimo dieną; baudos skiriamos ne ilgesniam negu šešių mėnesių laikotarpiui.

Sprendimus, kuriais skiriamos periodiškai mokamos baudos, ir sprendimus, kuriuose priežiūros institucija išdėsto savo reikalavimus ir skiria tokią baudą, ECB priima

nustatyta įprastine sprendimų dėl priežiūros priemonių skyrimo priėmimo tvarka, todėl prižiūrimai įstaigai suteikiama teisė būti išklausyti.

Kitos priemonės, kurias ECB gali taikyti tiesiogiai

Pagal taikomus teisės aktus ECB turi tokius pačius įgaliojimus ir pareigas, kokius pagal atitinkamus ES teisės aktus turi NKI, ir gali tais įgaliojimais naudotis ir tas pareigas vykdyti, kai tai būtina išimtinai jo uždaviniams vykdyti. Pavyzdžiui, jeigu atitinkamas ES teisės aktas yra nuolat pažeidžiamas, ECB gali tiesiogiai taikyti priemones, kurias pagal atitinkamus ES teisės aktus gali taikyti NKI ir kurios pagal nacionalinės teisės aktus, kuriais atitinkamos direktyvos perkeltos į nacionalinę teisę, laikomos vykdymo užtikrinimo priemonėmis. Vienas iš pagrindinių atitinkamuose ES teisės aktuose numatytų vykdymo užtikrinimo priemonių šaltinių yra KRD. Pavyzdžiui, priklausomai nuo to, kaip į nacionalinę teisę perkelta KRD, į šią kategoriją gali būti įtraukiamas ir draudimas tęsti atitinkamą veiklą.

Vykdymo užtikrinimo priemonės, kurias ECB gali taikyti netiesiogiai

Jeigu BPM reglamentu ECB reikalingi įgaliojimai nesuteikti, ECB gali reikalauti (pateikdamas nurodymus), kad NKI nacionalinės teisės nustatyta tvarka ir sąlygomis pasinaudotų savo vykdymo užtikrinimo įgaliojimais, kurie joms suteikti kitais nacionaliniais įstatymais, nei tie, kuriais įgyvendinamos atitinkamos ES direktyvos.

4.11.3

Sankcijos

BPM reglamento 9 ir 18 straipsniai

BPM pagrindų reglamento 120–137 straipsniai

Tarybos reglamentas dėl ECB teisių taikyti sankcijas (EB/2532/98)

Sankcija – priemonė, kuria prižiūrima įstaiga baudžiama už prudencinių reikalavimų nesilaikymą. Tai ir atgrasomoji priemonė, nes (piniginės) nuobaudos grėsmė ir faktinis jos skyrimas gali paskatinti prižiūrimas įstaigas ir jų vadovus ateityje nepažeidinėti prudencinių reikalavimų. Teisė taikyti administracines sankcijas ECB suteikta BPM reglamento 18 straipsniu.

Teisės taikyti sankcijas pasidalijimas tarp ECB ir NKI

ECB gali skirti pinigines sankcijas svarbioms įstaigoms, pažeidusioms tiesiogiai taikomus ES teisės aktus, įskaitant ECB sprendimus ar reglamentus. ECB gali skirti sankcijas ir mažiau svarbioms įstaigoms už ECB reglamentų arba sprendimų, kuriuose joms nustatyti įpareigojimai ECB atžvilgiu, pažeidimus.

Kalbant apie svarbių įstaigų padarytus pažeidimus, jeigu pažeidžiami nacionalinės teisės aktai, kuriais įgyvendinamos ES direktyvos, jeigu pažeidimus padaro fiziniai asmenys arba už pažeidimą turi būti skiriama nepiniginė bauda, ECB gali kreiptis į atitinkamą NKI, kad atitinkamas procedūras pradėtų ji. NKI vykdo tokias procedūras ir nusprendžia, kokia bauda turi būti paskirta pagal atitinkamus nacionalinės teisės aktus.

Nepriklausomas tyrimų skyrius

Siekdamas užtikrinti, kad būtų laikomasi prudencinių taisyklių ir jomis remiantis priimtų sprendimų, Vykdyto užtikrinimo ir sankcijų skyriuje ECB įsteigė atskirą tyrimų skyrių.

Jis tiria įtariamus svarbių įstaigų padarytus tiesiogiai taikomų ES teisės aktų, taip pat ECB reglamentų ir priežiūros sprendimų, pažeidimus.

Tyrimų skyrius vykdo oficialius tyrimus, įgyvendina svarbių įstaigų teisę būti išklaustyti ir – tais atvejais, kai manoma, kad turi būti skiriama administracinė sankcija – rengia pasiūlymą Priežiūros valdybai dėl galutinio sprendimo projekto.

Jeigu sprendimai dėl sankcijų turi būti priimami nacionaliniu lygmeniu (t. y. dėl nacionalinės teisės aktų, kuriais įgyvendinamos ES direktyvos, pažeidimų, fizinių asmenų padarytų pažeidimų arba pažeidimų, už kuriuos turi būti taikomos nepiniginės sankcijos), tyrimų skyrius parengia siūlymą dėl ECB galutinio sprendimo projekto, kuriuo prašoma, kad atitinkama NKI pradėtų atitinkamas procedūras.

Tyrimas

Kai tyrimų skyrius informuojamas apie įtariamą pažeidimą, jis turi teisę pradėti tyrimą. Vykdydamas šią funkciją, tyrimų skyrius gali naudotis BPM reglamentu ECB suteiktais įgaliojimais, t. y. pareikalauti papildomų dokumentų, tikrinti buhalterines knygas ir dokumentus, prašyti paaiškinimų, rengti susitikimus ir vykdyti patikrinimus vietoje. Be to, tyrimų skyrius gali prašyti informacijos iš prižiūrimo subjekto ir iš NKI, o taip pat nurodyti NKI pasinaudoti joms pagal nacionalinę teisę suteiktais tyrimo įgaliojimais.

Remdamasis surinktais įrodymais tyrimų skyrius įvertina, ar įtarimai dėl galimų pažeidimų yra pagrįsti. Tyrimų skyriui padarius išvadą, kad pažeidimo nebuvo ar kad nepakanka įrodymų, tyrimas nutraukiamas.

Klausymai

Pabaigęs tyrimą, tyrimų skyrius gali inicijuoti sankcijų skyrimo procedūrą atitinkamai svarbiai įstaigai pateikdamas prieštaravimų pareiškimą. Svarbi įstaiga turi galimybę pateikti savo pastabų dėl faktų, tyrimų skyriaus pareikštų prieštaravimų ir numatomos baudos dydžio. Tyrimų skyrius taip pat gali pakviesti svarbios įstaigos atstovus į žodinį klausymą.

ECB skiriamos sankcijos

Piniginės sankcijos, kurias gali skirti ECB, gali būti iki dviejų kartų didesnės, negu padarius pažeidimą gauto pelno arba patirto nuostolio suma, arba iki 10 % svarbios įstaigos bendrųjų metinių pajamų, gautų per praėjusius finansinius metus.

Nustatydamas, kokio dydžio sankciją skirti, ECB laikosi proporcingumo principo. ECB įvertina pažeidimo dydį ir sunkinančias bei lengvinančias aplinkybes (pvz., pažeidimo trukmę, atsakomybės laipsnį, bendradarbiavimo mastą, svarbios įstaigos taikytas taisomąsias priemones, anksčiau įvykdytus pažeidimus). Paskirtos baudos turi būti veiksmingos, proporcingos ir atgrasančios.

Paskelbimas

ECB skirtos administracinės sankcijos skelbiamos ECB bankų priežiūrai skirtoje interneto svetainėje. Tačiau informacija gali būti anonimizuojama arba jos paskelbimas atidedamas, jeigu: i) manoma, kad asmens duomenų paskelbimas būtų neproporcinga priemonė, ii) paskelbimas gali kelti grėsmę finansų rinkų stabilumui arba pakenkti vykstančiam baudžiamajam tyrimui, iii) dėl paskelbimo atitinkamoms įstaigoms ir (arba) asmenims būtų padaryta neproporcinga žala.

4.11.4 Pranešimų apie pažeidimus sistema

BPM reglamento 23 straipsnis
BPM pagrindų reglamento 36–38 straipsniai

ECB yra įdiegęs pranešimų apie pažeidimus sistemą, tad bet kuris asmuo, pagrįstai įtariantis, kad prižiūrimas subjektas ar kompetentinga institucija pažeidė atitinkamą ES teisės aktą, gerų norų vedamas gali apie tai pranešti ECB. Pranešimai yra apsaugoti, t. y. visi tiek pranešimą teikiančio, tiek tariamai pažeidimą įvykdžiusio asmens duomenys saugomi pagal Reglamento (EB) Nr. 45/2001 reikalavimus dėl duomenų apsaugos ir konfidencialumo. Negavus atskiros išankstinio tokį pranešimą pateikusio asmens sutikimo, jo tapatybė neatskleidžiama, nebent tapatybę atskleisti privaloma teismo sprendimu vykdant tolesnį tyrimą arba vėliau, pradėjus teismo procesą.

Pranešimų apie pažeidimus pateikimas

Pranešti apie pažeidimus BPM galima keliais būdais:

1. ECB bankų priežiūrai skirtoje interneto svetainėje galima užpildyti internetinę formą. Ji automatiškai persiunčiama tiesiai Vykdyto užtikrinimo ir sankcijų skyriui.
Pranešti ECB apie įtariamus pažeidimus galima ne tik per šį specialiai tam skirtą kanalą, bet ir kitais būdais (pvz., laišku).
2. NKL taip pat turi įdiegtas sistemas, per kurias galima informuoti apie įtariamus pažeidimus.

ECB nagrinėja pranešimus apie įtariamus svarbių įstaigų padarytus atitinkamų ES teisės aktų arba nacionalinės teisės aktų, kuriais įgyvendinamos ES direktyvos, pažeidimus, susijusius su ECB pavestais priežiūros uždaviniais. ECB taip pat nagrinėja pranešimus apie įtariamus mažiau svarbių įstaigų padarytus ECB reglamentų ar sprendimų, kuriuose nustatyti šių įstaigų įpareigojimai ECB atžvilgiu, pažeidimus.

NKI nagrinėja pranešimus apie įtariamus mažiau svarbių įstaigų padarytus pažeidimus, kurie nėra ECB reglamentų ar sprendimų, kuriuose nustatyti šių įstaigų įpareigojimai ECB atžvilgiu, pažeidimai.

ECB ir NKI vieni kitiems persiunčia gautus pranešimus pagal savo kompetenciją. Pranešimai persiunčiami neatskleidžiant pranešimą pateikuso asmens tapatybės, nebent asmuo yra davęs atskirą sutikimą. Be to, ECB keičiasi informacija su NKI apie tolesnių veiksmų, susijusių su NKI persiųstais ar iš jų gautais pranešimais, rezultatus.

Pranešimų apie pažeidimus nagrinėjimas ir tolesni veiksmai

Pranešimai apie pažeidimus nagrinėjami, jeigu jie yra i) susiję su NKI, ECB ar prižiūrimu subjektu ir ii) pateikti dėl įtariamo tam tikrų ES teisės aktų ar nacionalinės teisės aktų, kuriais įgyvendinamos ES direktyvos, pažeidimo.

ECB kompetencijai priskiriamus pranešimus nagrinėja Vykdyto užtikrinimo ir sankcijų skyrius, kuris, kai reikia, perduoda tokiuose pranešimuose pateiktą informaciją atitinkamoms JPG ar kitų atitinkamų ECB veiklos sričių padaliniams, kad šie imtųsi tolesnių veiksmų.

4.11.5

Nusikalstamos veikos

BPM pagrindų reglamento 136 straipsnis

ECB sprendimas dėl konfidencialios informacijos atskleidimo atliekant ikiteisminius tyrimus (ECB/2016/19)

Jeigu ECB, vykdydamas BPM reglamentu jam pavestus uždavinius, turi pagrindo įtarti, kad galėjo būti įvykdyta nusikalstama veika, jis turi reikalauti, kad atitinkama NKI perduotų šį klausimą atitinkamoms institucijoms iširti ir prireikus pradėti baudžiamąjį procesą.

4.12

Institucinių užtikrinimo sistemų tinkamumo įvertinimas ir stebėseną

BPM reglamento 6 straipsnio 1 dalis ir 5 dalies c punktas

KRR 113 straipsnio 7 dalis

ECB gairės, kuriose nustatomi vertinimo koordinavimo ir IUS, kurias sudaro svarbios ir mažiau svarbios kredito įstaigos, stebėsenos principai (ECB/2016/37)

ECB vadovas dėl IUS pripažinimo rizikos ribojimo tikslais metodikos

Pagal KRR apibrėžtą institucinę užtikrinimo sistemą (IUS) yra sutartimi arba įstatais nustatytas susitarimas priimti įsipareigojimus prireikus saugoti savo įstaigas nares ir visų pirma užtikrinti jų likvidumą bei mokumą, kad būtų išvengta bankroto. Pagal KRR nustatytas sąlygas kompetentingos institucijos gali atleisti IUS įstaigas nares nuo prievolės taikyti tam tikrus prudencinius reikalavimus arba leisti IUS įstaigoms narėms taikyti tam tikras išlygas, kaip tai numatyta [ECB vadove dėl institucinių užtikrinimo sistemų pripažinimo rizikos ribojimo tikslais metodikos](#). KRR nustatyta, kad, išskyrus pozicijas, dėl kurių susidaro CET 1, AT 1 ir T 2 straipsniai, kompetentinga institucija gali kredito įstaigoms duoti leidimą taikyti 0 % rizikos koeficientą pozicijoms su sandorio šalimis, kurios yra tos pačios IUS narės. Tai yra pagrindinė nuostata dėl IUS tinkamumo prudencinės priežiūros tikslais. Bendri kriterijai, pagal kuriuos vertinamas IUS tinkamumas, konkrečiau aprašyti anksčiau minėtame ECB vadove.

Kartais tai pačiai IUS priklauso ir svarbios įstaigos, kurių priežiūrą vykdo ECB, ir mažiau svarbios įstaigos, kurių priežiūrą vykdo NKL. Gavę prašymą iš naujos IUS, kuriai priklauso ir svarbios, ir mažiau svarbios įstaigos, ECB ir atitinkama NKL turi kartu įvertinti, ar šiai IUS gali būti taikomos KRR įtvirtintos lengvatinės sąlygos ir ar atitinkama kompetentinga institucija gali atskiroms IUS narėms suteikti leidimus ir leisti taikyti išimtis. ECB ir atitinkama už tiesioginę IUS narių priežiūrą atsakinga NKL turėtų koordinuoti jų vykdomą stebėseną, kad užtikrintų, jog IUS tinkamumo įvertinimo kriterijai ir atitinkamos išimtys būtų taikomi nuosekliai visame BPM. Šis procesas išsamiau aprašytas pirmiau paminėtame ECB vadove.

Europos Sąjungos prudencinės įstaigų priežiūros politika turėtų būti vykdoma nuosekliai ir veiksmingai, bendras finansinių paslaugų taisyklių sąvadas turėtų būti taikomas tinkamai visoms įstaigoms visose atitinkamose valstybėse narėse, o įstaigų priežiūra turėtų būti geriausios kokybės ir vykdoma be jokių neprudencinių sumetimų. Įpareigotas užtikrinti veiksmingą ir nuoseklų BPM veikimą, ECB pagal SSM reglamente nustatytas ECB ir NKI pareigas ir procedūras, susijusias su svarbių ir mažiau svarbių įstaigų priežiūra, prižiūri, kaip veikia visa sistema.

Kadangi tiesioginę mažiau svarbių įstaigų priežiūrą vykdo NKI, labai svarbu užtikrinti glaudų NKI ir ECB bendradarbiavimą, kad pastarasis galėtų vykdyti jam patikėtą priežiūros stebėsenos funkciją. Todėl ECB ir NKI dirba išvien, atsižvelgdami į SSM reglamento nuostatas dėl atsakomybės pasiskirstymo.

ECB priežiūros stebėseną vykdo siekdamas užtikrinti, kad NKI vykdoma priežiūros veikla atitiktų aukštus priežiūros standartus, ir didinti priežiūros rezultatų BPM nuoseklumą. Taigi atsakomybė už visos sistemos priežiūros stebėseną susideda iš NKI taikomos priežiūros praktikos ir standartų stebėsenos (žr. 5.1 skirsnį) ir mažiau svarbių įstaigų priežiūros stebėsenos (žr. 5.2 skirsnį).

Pirmuoju atveju, laikydamasis BPM reglamente ir BPM pagrindų reglamente nustatytos tvarkos, ECB bendrą priežiūros stebėseną vykdo kaupdamas ir apdorodamas iš NKI gautą informaciją apie jų taikomą praktiką ir sprendimus bei informaciją apie jų prižiūrimų įstaigų finansinę būklę.

Antruoju atveju ECB priežiūros stebėseną vykdo vadovaudamasis proporcingumo principu. Tad priežiūros stebėsenos veikla priklauso nuo mažiau svarbių rizikos profilio ir galimo NKI nustatytų trūkumų poveikio visos sistemos stabilumui (žr. 5.3 skirsnį). Todėl mažų, gerai valdomų ir (arba) nedidelį poveikį turinčių mažiau svarbių įstaigų atveju ECB dalyvavimas yra minimalus. Kuo didesnė mažiau svarbių įstaigų keliama rizika ir (arba) galimas jos sisteminis poveikis, tuo ECB dalyvavimas tokių įstaigų priežiūroje intensyvesnis.

ECB ir NKI bendradarbiavimas gali būti intensyvinamas, kai: i) mažiau svarbi įstaiga kelia riziką ir (arba) gali kelti didelį poveikį finansų stabilumui, ii) mažiau svarbi įstaiga netrukus gali tenkinti kurį nors kriterijų, kad būtų pripažinta svarbia ir jos tiesioginę priežiūrą perimtų ECB, ir iii) mažiau svarbią įstaigą ištiko krizė; bendradarbiaujama ir ECB priimant sprendimus procesuose dėl bendrų procedūrų (jos priskirtos ECB kompetencijai).

Priežiūros sistemos veikimo stebėseną vykdo MP III GD.

5.1

NKI priežiūros praktikos stebėsena

BPM reglamento 6 straipsnis

BPM pagrindų reglamento VII dalis

BPM pagrindų reglamento 19–21 straipsniai, 31 straipsnio 1 dalis, 43 straipsnio 4 dalis, 52, 99–100, 103 ir 135 straipsniai

BPM reglamento 30 straipsnio 2 ir 7 dalys ir 34 straipsnio 1 dalis

MP III GD stiprina bendrą priežiūros kultūrą visoje sistemoje, kad BPM veiktų nuosekliai, o tam labai svarbus yra ECB ir NKI bendradarbiavimas. Todėl MP III GD palaiko institucinius ryšius su NKI ir skatina keistis darbuotojais tarp NKI ir ECB bei tarp pačių NKI. Ryšiai palaikomi bendradarbiaujant daugiašaliuose forumuose, kuriuose dalyvauja visos NKI, rengiant dvišalius vizitus, bendraujant ir su vadovybe, ir techniniu lygmeniu.

Daugiašaliuose forumuose ryšiai su aukštesniojo rango vadovais palaikomi per aukšto lygio tinklą ir konferencijose; tai padeda Priežiūros valdybai vykdyti su mažiau svarbių įstaigų priežiūra susijusius uždavinius. Palaikant ryšius ekspertų lygmeniu galima per seminarus ir darbo grupėse aptarti konkrečius techninius klausimus.

ECB skatina nuolat palaikyti dvišalius ryšius tiek aukštesniojo rango vadovų, tiek ekspertų lygmeniu, siekiant aptarti konkrečioms šalims aktualius klausimus, todėl organizuojami vizitai į atitinkamas šalis, rengiami susitikimai ECB patalpose ir telekonferencijos.

Dvišaliai ryšiai palaikomi ir kartu vykdant tam tikrą priežiūros veiklą bei keičiantis darbuotojais. Kad dar geriau užtikrintų nuoseklų aukštų priežiūros standartų taikymą ir sustiprintų sistemos stebėseną, MP III GD, vadovaudamasis BPM reglamentu, koordinuoja keitimąsi darbuotojais tarp NKI ir ECB arba tarp NKI ir gali bendradarbiauti su NKI patikrinimų vietoje klausimais (žr. 5.2 ir 5.4 skirsnius). Įvertinęs iš NKI gautus prašymus, MP III GD nustato, kurioms sritims reikėtų skirti daugiau dėmesio, ir imasi atitinkamų *ad hoc* iniciatyvų. NKI taip pat gali imtis įvairių iniciatyvų ir teikti pasiūlymus dėl BPM bendradarbiavimo mažiau svarbių įstaigų priežiūros klausimais.

Šios priemonės padeda stiprinti bendrą priežiūros kultūrą, o ECB sukaupia žinių apie priežiūros praktiką ir atskiras mažiau svarbias įstaigas arba jų grupes ir sektorius. Ši informacija naudinga norint užtikrinti nuoseklius ir aukštus priežiūros standartus. Be to, vykdant tikslines bendradarbiavimo iniciatyvas galima koordinuoti ir remti NKI veiklą tais atvejais, kai šalis susiduria su sunkumais mažiau svarbių įstaigų sektoriuje ir (arba) vykdant jo priežiūrą.

5.2

Mažiau svarbių įstaigų priežiūros standartų rengimas

BPM reglamento 3 straipsnio 4 dalis, 4 straipsnio 3 dalis ir 6 straipsnis

MP III GD įvertina NKI priežiūros praktiką ir, glaudžiai bendradarbiaudamas su NKI, nustato geriausios praktikos pavyzdžius. Tai galima padaryti atliekant praktikos inventorizacijas arba temines peržiūras. Šiuo atžvilgiu svarbu atsižvelgti į atskirų šalių bankų sektoriaus ypatumus ir, jeigu reikia, teisinę bazę. Sekdami nustatytais geriausios priežiūros praktikos pavyzdžiais MP III GD ir NKI gali parengti bendrus mažiau svarbių įstaigų priežiūros standartus. Kai kuriais atvejais tokie bendri priežiūros standartai yra taikytini ir svarbioms įstaigoms, ir mažiau svarbioms įstaigoms, dėl to reikia bendradarbiauti su kitais ECB bankų priežiūros srities padaliniais.

BPM reglamento 6 straipsnio
4 ir 7 dalys ir 5 dalies
b punktas

BPM pagrindų reglamento 67–
69 straipsniai

BPM pagrindų reglamento
IV dalis

Rengdamas bendrus mažiau svarbių įstaigų priežiūros standartus MP III GD atsižvelgia į ES bendrą taisyklių sąvadą, kurį sudaro, *inter alia*, KRR, KRD ir EBI techniniai standartai bei gairės, ir vertina, ar reikėtų parengti mažiau svarbioms įstaigoms skirtą bendrą išaiškinimą ir metodiką. Rengiant bendrus priežiūros standartus atsižvelgiama į tai, kad svarbu net tik didinti svarbių ir mažiau svarbių įstaigų priežiūros metodikos nuoseklumą, bet ir atsižvelgti į mažiau svarbių įstaigų specifiką. Be to, rengiant bendrus priežiūros standartus reikėtų atminti, kad juos taikant reikėtų laikytis nacionalinės teisės aktų. Tokių standartų taikymas nedaro poveikio atitinkamų ES ir nacionalinės teisės aktų taikymui.

Kai tai tikslinga, laikantis proporcingumo principo, bendrais priežiūros standartais galima remtis priimant ECB teisės aktus pagal BPM reglamentą. BPM reglamente nustatyta, kad ECB gali priimti NKI skirtus teisės aktus, pagal kuriuos NKI vykdo priežiūros uždavinius ir priima priežiūros sprendimus dėl mažiau svarbių įstaigų.

MP III GD vėliau stebi, kaip NKI įgyvendina bendrus priežiūros standartus, ir renka iš NKI grįžtamąją informaciją apie tai. Pagal tai MP III GD teikia pranešimus NKI ir Priežiūros valdybai. MP III GD gali pasiūlyti imtis tolesnių veiksmų, pavyzdžiui, peržiūrėti bendrus priežiūros standartus arba priimti (privalomojo pobūdžio) ECB teisės aktą (jeigu tokio akto dar nėra).

Statuso pakeitimas ir tiesioginės priežiūros perėmimas

Mažiau svarbios įstaigos statusas iš mažiau svarbios į svarbią keičiamas: i) atlikus svarbos vertinimą arba ii) ECB nusprendus perimti vykdyti tiesioginę priežiūrą (žr. 3.2 skirsnį). Pirma, jeigu, atlikęs reguliary arba *ad hoc* įstaigų svarbos įvertinimą, ECB nustato, kad mažiau svarbi įstaiga atitinka kurį nors BPM reglamente arba BPM pagrindų reglamente nustatytą kiekybinį arba kokybinį kriterijų, ECB priima sprendimą, kad įstaiga laikytina svarbia.

Antra, siekiant užtikrinti nuoseklų aukštų priežiūros standartų taikymą, taip pat gali tekti priimti sprendimą perimti tiesioginę priežiūrą. Todėl pagal BPM reglamentą siekdamas užtikrinti nuoseklų aukštų priežiūros standartų taikymą ECB gali bet kada savo iniciatyva arba NKI prašymu priimti sprendimą pradėti vykdyti tiesioginę vienos ar kelių mažiau svarbių įstaigų priežiūrą. BPM pagrindų reglamente pateiktas nebaigtinis veiksmų, į kuriuos ECB turi atsižvelgti prieš priimdamas sprendimą perimti tiesioginę priežiūrą, sąrašas.

Paprastai, kai mažiau svarbi įstaiga priskiriama prie svarbių ir ECB priima sprendimą pagal BPM reglamentą vykdyti tiesioginę jos priežiūrą, tai įstaigai prižiūrėti sudaroma nauja JPG. ECB nustato, nuo kada ECB pradės vykdyti tiesioginę įstaigos priežiūrą, ir laikosi BPM pagrindų reglamente nustatytų procedūrų.

5.3

Analitinė ir metodinė pagalba

BPM pagrindų reglamento IV ir VII dalys

BPM pagrindų reglamento 96 straipsnis

BPM reglamento 6 straipsnis

ECB reglamentas dėl priežiūros finansinės informacijos teikimo (ECB/2015/13)

MP III GD, bendradarbiaudamas su NKI, rengia metodikas, kuriomis svarbių įstaigų SREP pritaikomas mažiau svarbioms įstaigoms pagal jų poreikius ir specifiką. Jis taip pat atlieka mažiau svarbių įstaigų analizę – jos duomenimis remiamasi vykdant sektoriaus stebėseną ir nustatant riziką.

Mažiau svarbių įstaigų sąrašo tvarkymas

MP III GD atsakingas už mažiau svarbių įstaigų sąrašo tvarkymą ir atnaujinimą. Šis sąrašas skelbiamas [bankų priežiūrai skirtoje ECB interneto svetainėje](#). Kiekvienais metais MP III GD paragina NKI atlikti reguliary jų priežiūrų subjektų svarbos įvertinimą. Vertinimas turėtų būti koordinuojamas, dokumentuojamas ir atliekamas sistemiškai. Jo tikslas – paskelbti arba patvirtinti įstaigų mažesnės svarbos statusą arba priimti sprendimą dėl įstaigos statuso pasikeitimo. MP III GD koordinuoja ir *ad hoc* peržiūras – atsižvelgdamas į pakitusias sąlygas atnauja mažiau svarbių įstaigų sąrašą arba atsižvelgdamas į konkrečias, specifines ir išimties aplinkybes, pavyzdžiui, kai NKI praneša apie kredito įstaigų susijungimą, pakeičia įstaigų statusą.

Mažiau svarbių įstaigų skirstymas į kategorijas pagal prioritetiškumą

Kad stebėseną būtų vykdoma veiksmingai, o ECB dalyvavimo šiame procese intensyvumas būtų priderintas pagal poreikius, mažiau svarbios įstaigos skirstomos į kategorijas pagal joms būdingą riziką ir poveikį, t. y. pagal tai, kokią grėsmę jos kelia finansiniam stabilumui. Taip nustatomas kiekvienos mažiau svarbios įstaigos prioritetiškumas ir pagal tai Bendrame priežiūros mechanizme paskirstomi NKI ir ECB turimi priežiūros ištekliai. MP III GD drauge su NKI kiekvienos mažiau svarbios įstaigos prioritetiškumo kategoriją nustato ne rečiau kaip kartą per metus. NKI visapusiškai dalyvauja klasifikavimo procese bei dialoge su MP III GD ir padeda apibrėžti bendrą mažiau svarbių įstaigų klasifikavimo metodiką. MP III GD vykdomos mažiau svarbių įstaigų netiesioginės priežiūros intensyvumas priklauso nuo priežiūros įstaigos prioritetiškumo.

Mažiau svarbių įstaigų BPM SREP

NKI yra atsakingos už mažiau svarbių įstaigų SREP, įskaitant balų skyrimą, mažiau svarbių įstaigų vidaus kapitalo pakankamumo vertinimo proceso (ICAAP) ir vidaus likvidumo pakankamumo vertinimo proceso (ILAAP) įvertinimą ir galutinių SREP sprendimų priėmimą. Vis dėlto, siekiant paskatinti BPM sistemoje laikytis bendro požiūrio ir taikyti aukščiausius standartus atitinkančius suderintus metodus, svarbu užtikrinti NKI taikomos SREP metodikos nuoseklumą. Todėl rengiant mažiau svarbių įstaigų SREP metodiką remiamasi svarbių įstaigų SREP metodika ir atsižvelgiama į

proporcingumo principą bei į mažiau svarbių įstaigų specifiką. Ypač pažymėtina, kad priklausomai nuo mažiau svarbios įstaigos prioritetiškumo kategorijos, nustatytos atliekant prioritetiškumo vertinimą, taip pat atsižvelgiant į proporcingumo principą bei mažiau svarbių įstaigų specifiką, metodikoje numatomas įvairaus lygmens supaprastinimas.

Sisteminės rizikos ir silpnųjų vietų nustatymas

Remdamasis priežiūros ataskaitomis ir kitais ECB bankų priežiūros padalinių turimais duomenimis bei statistinių duomenų bazėmis, MP III GD atlieka analizę ir kuria sistemą, pagal kurią nustato su mažiau svarbiomis įstaigomis susijusią riziką ir silpnąsias vietas. Naudodamasis priežiūros duomenimis MP III GD nustato, kurios mažiau svarbios įstaigos arba mažiau svarbių įstaigų grupės patiria didesnę riziką. Remdamasis įvairiais rodikliais, ataskaitomis ir statistiniais modeliais, jis atlieka kokybinius vertinimus ir taip reguliariai įvertina esamą rizikos padėtį.

Šiuos duomenis galima naudoti įvairiais tikslais. Atliekant analizę taip pat atsižvelgiama į kitose MP III GD veiklos srityse, pavyzdžiui, atliekant sektorių stebėseną, surinktą informaciją. MP III GD parengta analizė taip pat naudojama įvairiose politikos srityse; vykdydami makroprudencinę priežiūrą ja naudojasi ir MP IV GD bei Makroprudencinės politikos ir finansinio stabilumo GD.

5.4 Mažiau svarbių įstaigų ir mažiau svarbių įstaigų sektorių stebėseną

BPM reglamento 6 straipsnis,
12 straipsnio 1 dalis ir
31 straipsnio 2 dalis

BPM pagrindų reglamento 96–
98 straipsniai

ECB gairės dėl vertinimo
koordinavimo principų ir dėl
IUS, kurias sudaro svarbios ir
mažiau svarbios kredito
įstaigos, stebėsenos principų
(ECB/2016/37)

ECB gairės dėl IUS
pripažinimo metodo
(ECB/2016/38)

Kad galėtų laiku padaryti tinkamai pagrįstas išvadas dėl BPM priežiūros sistemos veikimo, MP III GD, atsižvelgdamas į įvertintą riziką, stebi, kaip NKI prižiūri mažiau svarbias įstaigas ir mažiau svarbių įstaigų sektorius (tačiau NKI atsakomybė už tiesioginę mažiau svarbių įstaigų priežiūrą dėl to nesumažėja). Jis taip pat reikiamu laiku ir tinkamu būdu teikia išvadas dėl konkrečių priežiūros atvejų (pavyzdžiui, teikia pranešimus apie finansinės padėties pablogėjimą) ir bendrų procedūrų. Šiuo tikslu MP III GD, vykdydamas priežiūros stebėseną, glaudžiai bendradarbiauja su NKI ir remiasi iš jų gauta informacija. MP III GD taip padeda siekti bendro tikslo užtikrinti priežiūros rezultatų nuoseklumą ir dalyvaujančių valstybių narių bankų sektoriaus stabilumą. Kad galėtų nustatyti aukštus priežiūros standartus ir skatinti jų laikytis, MP III GD taip pat atlieka temines peržiūras. Tai dažniausiai daroma peržiūrint dokumentus, tačiau tam tikrais atvejais ECB gali dalyvauti ir patikrinimuose vietoje.

Konkrečių įstaigų ir sektorių stebėsenos intensyvumas priklauso nuo įvertintos rizikos ir turi atitikti proporcingumo principą. Šiuo tikslu taikoma prioritetiškumo įvertinimo metodika, pagal kurią mažiau svarbios įstaigos ir mažiau svarbių įstaigų sektoriai suskirstomi pagal jų rizikingumą ir sisteminį poveikį. Atsižvelgiant į tai, paskirstomi stebėsenai skiriami ištekliai. Stebėseną sudaro reguliarūs vertinimai, vykdomi glaudžiai bendradarbiaujant su NKI, taip siekiant visapusiškai išnaudoti sinergijos poveikį. Didelio prioriteto mažiau svarbių įstaigų atveju ECB taip pat

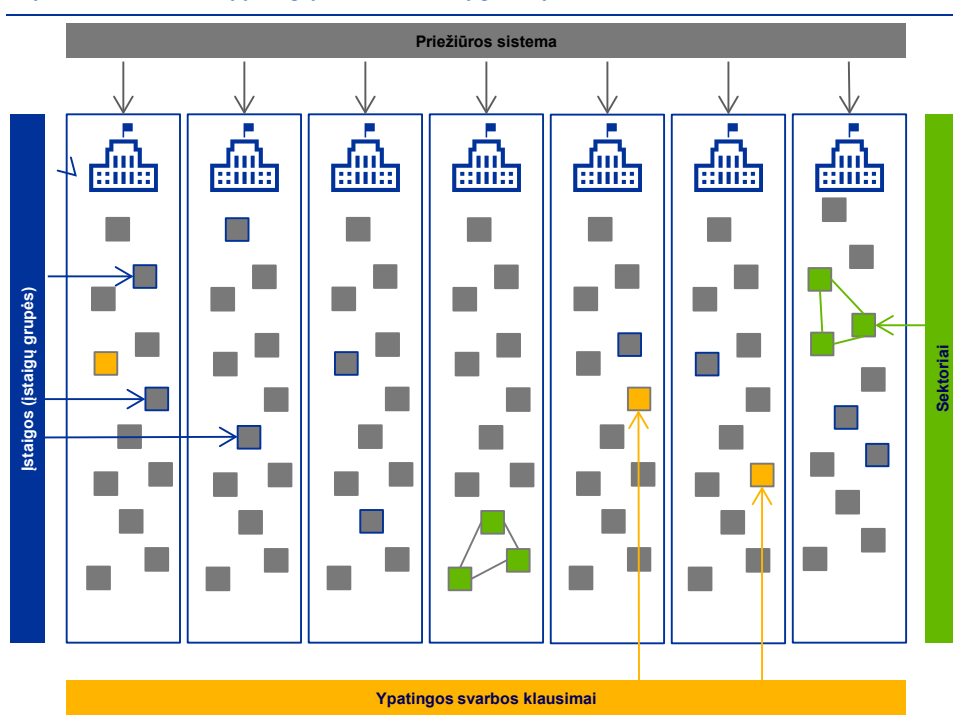
vertina NKI vykdomas reikšmingas priežiūros procedūras ir reikšmingų sprendimų projektus.

MP III GD, glaudžiai bendradarbiaudamas su NKI, mažiau svarbių įstaigų stebėseną vykdo trimis lygmenimis: vykdo konkrečių įstaigų stebėseną, sektorių stebėseną ir atlieka temines peržiūras (žr. **21 paveikslą**).

Jeigu mažiau svarbią įstaigą ištinka krizė, MP III GD ir NKI gali bendradarbiauti glaudžiau, tačiau NKI atsakomybė už krizių valdymą dėl to nesumažėja. Bendradarbiaujama remiantis specialiu sprendimu, siekiant užtikrinti, kad NKI laiku imtųsi reikiamų veiksmų ir kad visame BPM būtų galima įvertinti poveikį kitoms įstaigoms.

21 paveikslas

Trys mažiau svarbių įstaigų stebėsenos lygmenys

Šaltinis: ECB bankų priežiūra.

Mažiau svarbių įstaigų stebėseną

Kad galėtų veiksmingai vykdyti mažiau svarbių įstaigų stebėseną, ECB vertina iš NKI ir kitų šaltinių gaunamą informaciją apie konkrečias mažiau svarbias įstaigas, bet daugiausia dėmesio skiria didelio prioriteto mažiau svarbioms įstaigoms ir toms mažiau svarbioms įstaigoms, kurių finansinė padėtis pablogėjo. Vykdydamas mažiau svarbių įstaigų stebėseną ECB glaudžiai bendradarbiauja su NKI ir siekia užtikrinti, kad NKI apdairiai mažintų visą reikšmingą mažiau svarbių įstaigų riziką. MP III GD vykdoma mažiau svarbių įstaigų stebėseną kartu yra ir priemonė, padedanti didinti BPM prudencinės priežiūros ir jos rezultatų efektyvumą. Tokiu būdu, vykdamas stebėseną, prisidedama prie bendrų standartų ir bendrų priežiūros standartų

plėtojimo. MP III GD vykdoma stebėseną papildo nacionalinius priežiūrinius vertinimus, nes apima visą BPM.

Glaudžiu bendradarbiavimu su NKI (atsakomybė už tiesioginę mažiau svarbių įstaigų priežiūrą vis tiek tenka NKI, o ECB vykdo tik stebėsenos funkcijas) užtikrinama, kad būtų išnaudotos visos sinergijos galimybės.

Mažiau svarbių įstaigų sektorių stebėseną

Daugelis mažiau svarbių įstaigų nėra laikomos didelio prioriteto įstaigomis. Tai reiškia, kad jos kelia mažesnę riziką ir (arba) daro mažesnį poveikį vidaus finansų sistemai, tačiau daugelis mažiau svarbių įstaigų veikia sektoriais. Visos kartu jos gali kelti riziką ir daryti poveikį vidaus finansų sistemai. Sektorių stebėsenos tikslas – nustatyti neigiamo poveikio išplitimo riziką ir įvertinti, ar sektorių stebėsenos, taip pat visų kitų naudingomis laikomų priežiūros procedūrų nauda pasitvirtina ir išlaidos pasiteisina praktiškai. Sektorių stebėseną vykdoma nuolat.

Vykdamas sektorių stebėseną atsižvelgiama ir į glaudžias bankų sąsajas, net jeigu bankai nesudaro grupės. Tokiais atvejais priežiūros institucijai su mažiau svarbiomis įstaigomis susijusią riziką gali tekti vertinti sistemiškai. Glaudžios sąsajos gali atsirasti dėl to, kad naudojamos bendromis centralizuotomis paslaugomis, yra sudarytos tarpusavio paramos sutartys arba vyksta kitokių formų bendradarbiavimas. Nustačius, kurie sektoriai aktualūs, svarbu apibrėžti, kokios informacijos, ypač apie sektorių rizikos padėtį, reikia norint šiuos sektorius gerai suprasti. Tai gali būti, pavyzdžiui, tarpinstituciniai susitarimai dėl bankų grupės sudarymo tarpusavio paramos arba išlaidų pasidalijimo tikslais.

MP III GD vykdoma stebėseną apima visą BPM, todėl suteikia NKI informacijos apie tarpvalstybinius lyginamuosius rodiklius ir padeda nustatyti sektorių bei sisteminę riziką, taip papildydama nacionalinę priežiūrinę analizę.

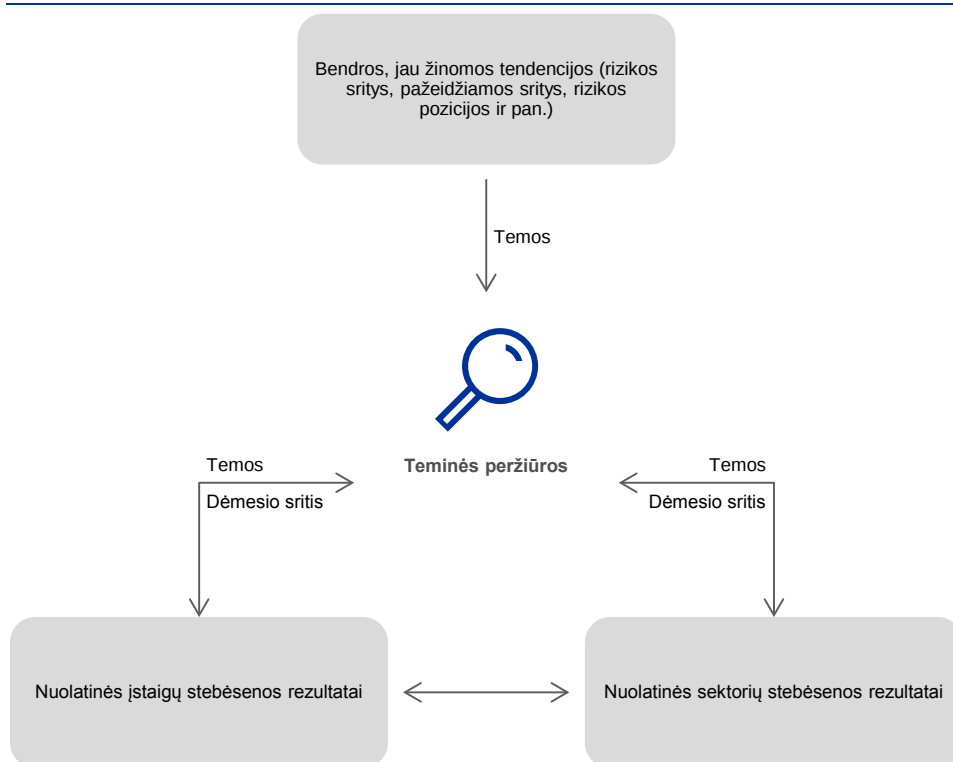
Kai prižiūrimi subjektai yra glaudžiai susiję, nors grupės nesudaro (pvz., per IUS, žr. 4.11 skirsnį), mažiau svarbių įstaigų sektorių stebėseną yra svarbi priežiūros sistemos efektyvumo ir nuoseklumo užtikrinimo priemonė.

Mažiau svarbių įstaigų teminės peržiūros

Teminės peržiūros papildo reguliarią įstaigų ir sektorių stebėseną. Jos vykdomos kaip tiksliniai projektai, sutelkti į tam tikrą riziką arba tam tikras temas, kurios yra aktualios visiems arba kai kuriems bankams, pavyzdžiui, priklausantiems keletui jurisdikcijų. Kadangi peržiūros yra tarpvalstybinio pobūdžio, jos suteikia geresnę galimybę atlikti lyginamąją analizę viso BPM mastu. Teminės peržiūros taip pat dažnai vadinamos nuodugniomis analizėmis. Jas galima atlikti nagrinėjant dokumentus, o tam tikromis aplinkybėmis – ir atliekant patikrinimus vietoje. Teminės peržiūros planuojamos ir vykdomos glaudžiai koordinuojant veiksmus su NKI. Vykdamas šias peržiūras naudojamos sinergijos su sektorių stebėseną teikiamomis galimybėmis.

22 paveikslas

Mažiau svarbių įstaigų teminės peržiūros

Šaltinis: ECB bankų priežiūra.

NKI pranešimų vertinimas

NKI praneša apie vykdomas reikšmingas priežiūros procedūras ir sprendimus, nes tai suteikia galimybę ECB stebėti, kaip veikia priežiūros sistema, užtikrinti, kad priežiūros tvarka būtų taikoma nuosekliai, ir skatinti nuo reikšmingų priežiūros procedūrų ir reikšmingų sprendimų pradžios laikytis aukštų priežiūros standartų. Pranešimai taip pat yra informacijos šaltinis, kuriuo naudojama vykstant mažiau svarbių įstaigų ir sektorių stebėseną (žr. tai, kas išdėstyta pirmiau).

Vykdydamas stebėseną ECB remiasi įvertinta rizika ir laikosi proporcingumo principo, todėl taiko skirstymo į prioritetus metodiką. Remiantis šia metodika, mažiau svarbios įstaigos pagal rizikingumą ir sisteminį poveikį suskirstomos į didelio prioriteto ir mažo prioriteto mažiau svarbias įstaigas.

Rengiant reikšmingų sprendimų projektus ECB atlieka patariamąjį vaidmenį, taip siekdamas paskatinti priežiūros nuoseklumą ir aukštą kokybę. ECB taip pat gali rekomenduoti NKI nuodugniau įvertinti tam tikrus reikšmingos NKI priežiūros procedūros aspektus. Kad ECB galėtų tai daryti, NKI teikia MP III GD *ex ante* pranešimus apie reikšmingas procedūras ir reikšmingų sprendimų dėl visų didelio prioriteto mažiau svarbių įstaigų projektus. Kitų mažiau svarbių įstaigų atveju NKI gali informuoti ECB savo iniciatyva. ECB gali prašyti NKI išsamiau įvertinti tam tikrus

pranešime nurodytos reikšmingos priežiūros procedūros aspektus ir išdėstyti NKI savo nuomonę dėl pateikto reikšmingo sprendimo projekto.

MP III GD gauna ataskaitas apie NKI priežiūros planavimą, jų priežiūros prioritetus, kokių priežiūros priemonių NKI ėmėsi ir kaip NKI atlieka visų mažiau svarbių įstaigų priežiūrą, nepriklausomai nuo įstaigų prioritetiškumo kategorijos. Tačiau nustatant, kokio detalumo informacija turi būti pateikta, į prioritetiškumą atsižvelgiama. Šios ataskaitos, NKI siunčiami *ad hoc* prašymai pateikti informaciją ir vizitai į šalį padeda ECB įvertinti, ar aukšti priežiūros standartai yra taikomi nuosekliai, ir patikrinti, ar panašiomis aplinkybėmis visoje BPM sistemoje yra gaunami panašūs rezultatai. Remdamasis gauta informacija, MP III GD informuoja NKI ir Priežiūros valdybą apie NKI vykdomą mažiau svarbių įstaigų priežiūrą, pabrėždamas, kokia pažanga padaryta užtikrinant nuoseklų aukštų priežiūros standartų taikymą.

NKI taikomi ir kiti specialieji reikalavimai pranešti, pavyzdžiui, kai sparčiai ir reikšmingai blogėja mažiau svarbios įstaigos finansinė padėtis, kai mažiau svarbiai įstaigai skiriamos administracinės nuobaudos, kai NKI atlieka mažiau svarbios įstaigos svarbos *ad hoc* vertinimą arba kai į mažiau svarbių įstaigų sąrašą įtraukiama *ad hoc* pakeitimų.

Šie reikalavimai pranešti galioja visų mažiau svarbių įstaigų atžvilgiu, nepriklausomai nuo jų prioritetiškumo kategorijos. Pranešimai apie spartų ir reikšmingą mažiau svarbios įstaigos padėties blogėjimą ir galimai padidėjusios svarbos vertinimą turi būti teikiami *ad hoc* principu, o pranešimai apie mažiau svarbioms įstaigoms skirtas administracines nuobaudas – kartą per metus. Suteikta informacija padeda ECB vykdyti stebėsenos uždavinius.

ECB vaidmuo mažiau svarbių įstaigų krizių valdymo srityje

Atsakomybė už mažiau svarbių įstaigų krizių valdymo veiklos organizavimą ir vykdymą tenka NKI ir kitoms atitinkamoms nacionalinėms institucijoms.

Dėl uždavinių pasiskirstymo BPM sistemoje pažymėtina, kad susiklosčius kritinei padėčiai, kurioje atsiduria ir mažiau svarbios įstaigos, atitinkamos NKI, kaip mažiau svarbias įstaigas tiesiogiai prižiūrinčios institucijos, ir ECB, kaip institucija, kompetentinga priimti sprendimus dėl bendrų procedūrų (taip pat atsižvelgiant į ECB vykdomą stebėsenos funkciją), turi intensyviau keistis informacija ir koordinuoti savo veiksmus. Nors mažiau svarbioje įstaigoje susiklosčius kritinei padėčiai už priežiūros sprendimus ir priežiūros veiksmus yra atsakingos NKI, artėjant momentui, kai mažiau svarbi įstaiga gali tapti negyvybinga, išskyla intensyvesnio bendradarbiavimo poreikis. Tokiu atveju dėl mažiau svarbioje įstaigoje susiklosčiusios kritinės padėties svarstant būtinybę banką likviduoti arba pertvarkyti, panaikinti veiklos leidimą, įvertinti kvalifikuotosios akcijų paketo dalies įsigijimą arba padidinimą ir suteikti naujus veiklos leidimus (pvz., laikinai įstaigai) reikalingas glaudesnis ECB ir NKI veiklos koordinavimas.

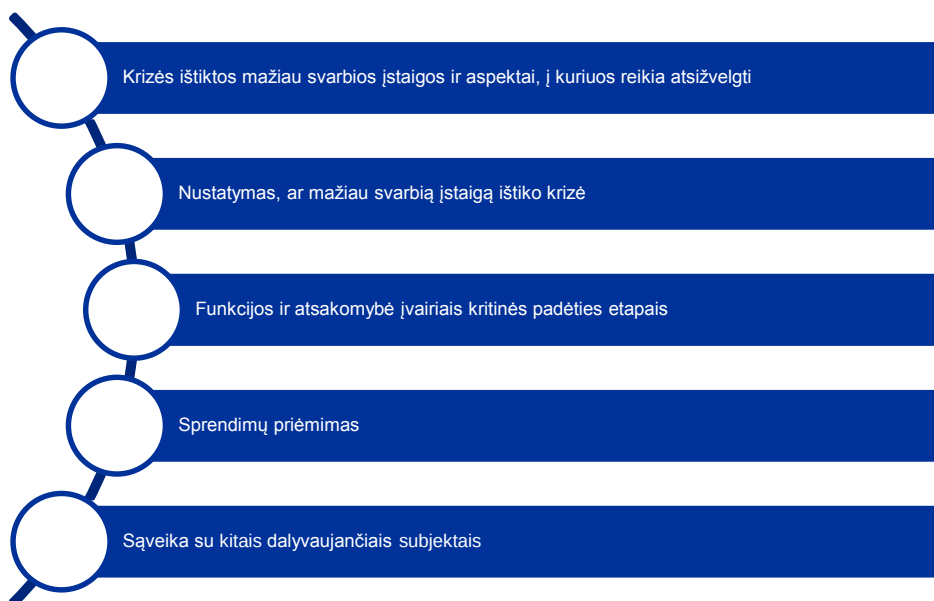
NKI ir ECB bendradarbiavimo krizių valdymo srityje tikslas – padėti vykdyti atitinkamus NKI ir ECB uždavinius ir užtikrinti, kad prireikus operatyviai priimti skubius sprendimus, NKI ir ECB turėtų reikalingą informaciją.

ECB ir NKI keitimosi informacija ir bendradarbiavimo intensyvumas yra proporcingas mažiau svarbios įstaigos keliamai rizikai. Keičiantis informacija ir bendradarbiaujant atsižvelgiama į NKI jau nustatytas privačias krizių valdymo priemones (tai gali būti su IUS susijusios priemonės, bendradarbiavimo pagal tarpusavio solidarumo principą susitarimai arba kitokio pobūdžio savanoriški fondai).

BPM institucijos (t. y. ECB ir NKI) ir BPeM institucijos (t. y. Bendra pertvarkymo valdyba ir nacionalinės pertvarkymo institucijos) bendradarbiauja ir dalijasi visa informacija, kurios reikia atitinkamoms jų funkcijoms (t. y. institucijų, atsakingų už mažiau svarbių įstaigų priežiūrą, ir ECB, atsakingo už bendras procedūras, funkcijoms) vykdyti pagal BPM reglamentą ir BPeM reglamentą. Dėl bendrų procedūrų, kurios vykdomos valdant mažiau svarbių įstaigų krizes, pažymėtina, kad ECB taip pat bendradarbiauja su atsakingomis pertvarkymo institucijomis (žr. 1.4.5 skirsnį ir 3 skirsnį).

23 paveikslas

ECB ir NKI bendradarbiavimas mažiau svarbių įstaigų krizių valdymo srityje

Šaltinis: ECB bankų priežiūra.

Dalyvavimas patikrinimuose vietoje

NKI yra atsakingos už mažiau svarbių įstaigų patikrinimus vietoje pagal ES teisės aktus (o atitinkamais atvejais – šiuos teisės aktus įgyvendinančius nacionalinės teisės aktus), taikytinus nacionalinės teisės aktus, EBI standartus ir metodiką, taip pat BPM sistemoje taikomus standartus ir vykdomus procesus.

Siekdamas toliau skatinti nuoseklių aukštų priežiūros standartų taikymą ir intensyvinti mažiau svarbių įstaigų stebėseną, patikrinimų vietoje pagal BPM reglamentą klausimais MP III GD bendradarbiauja su NKI. Tam tikrais konkrečiais atvejais ECB prie mažiau svarbių įstaigų patikrinimų vietoje gali prisidėti drauge su NKI dalyvaudamas patikrinimuose vietoje, pasiūlydamas į priežiūros grupę įtraukti daugiau negu vienos NKI narius arba tam tikromis išimtinėmis aplinkybėmis pats atlikdamas patikrinimus.

Dalyvaudamas patikrinimuose vietoje ECB gali susidaryti išsamesnį vaizdą apie tikrinamą įstaigą, tam tikrą su mažiau svarbiomis įstaigomis susijusį klausimą arba riziką, tad gali atlikti išsamesnį lyginamąjį vertinimą. Tai padeda ECB suprasti, kaip NKI vykdo priežiūrą; be to, taip NKI skatinamos keistis ekspertais ir kurti mažiau svarbių įstaigų priežiūros ekspertų tinklą. Dalyvaudamas mažiau svarbių įstaigų patikrinimuose vietoje, ECB plėtoja bendradarbiavimą su tos šalies NKI ir užtikrina, kad patikrinimai vietoje būtų vykdomi laikantis aukščiausių standartų ir pasitelkiant tinkamiausius išteklius.

Sąvokų paaiškinimai

Bankų sąjunga (*banking union*)

Viena iš sudedamųjų kuriamos ekonominės ir pinigų sąjungos dalių, apimanti integruotą finansų sistemą su Bendru priežiūros mechanizmu, bendru pertvarkymo mechanizmu ir bendru taisyklių sąvadu, įskaitant ir suderintas indėlių garantijų sistemas, kurios ateityje gali tapti bendra Europos indėlių garantijų sistema.

KRR ir KRD

Kapitalo reikalavimų reglamentas ir Kapitalo reikalavimų direktyva:

Reglamentas (ES) Nr. 575/2013 dėl pradžios reikalavimų kredito įstaigoms ir investicinėms įmonėms (KRR) ir Direktyva 2013/36/ES dėl galimybės verstis kredito įstaigų veikla ir dėl riziką ribojančios kredito įstaigų ir investicinių įmonių priežiūros (KRD). Dažnai kartu vadinami KRD.

ECB priežiūros sprendimas (*ECB supervisory decision*)

ECB teisės aktas, priimtas vykdamas BPM reglamentu ECB pavestus uždavinius ir naudojantis šiuo reglamentu suteiktais įgaliojimais. Tai ne bendro taikymo, o vienam ar keliems prižiūrimiems subjektams ar prižiūrimoms grupėms arba vienam ar keliems kitiems asmenims skirtas teisės aktas.

Vykdymo užtikrinimo ir sankcijų skyrimo įgaliojimai (*enforcement and sanctioning powers*)

ECB suteikti įgaliojimai: i) priversti prižiūrimą subjektą ar asmenį vykdyti pradžios reikalavimus, t. y. įgaliojimai užtikrinti vykdymą, ir ii) skirti piniginę baudą prižiūrimam subjektui už pradžios reikalavimų nevykdymą.

Europos bankininkystės institucija, EBI (*European Banking Authority, EBA*)

2011 m. sausio 1 d. įsteigta nepriklausoma ES institucija, ES bankų sektoriuje turinti užtikrinti veiksmingą ir nuoseklų pradžios reglamentavimą ir priežiūrą. Pagrindinis jos uždavinys – padėti rengti bendrą Europos bankininkystės taisyklių sąvadą, kuriame būtų išdėstytos visoje ES taikomos suderintos pradžios taisyklės. Be to, EBI atlieka svarbų vaidmenį skatinant priežiūros praktikos konvergenciją visoje ES ir yra įgaliota vertinti ES bankų sektoriui kylančią riziką ir jo silpnąsias vietas.

Žlunganti arba galinti žlugti (*failing or likely to fail*)

Viena iš trijų sąlygų, kurias visas kredito įstaiga turi tenkinti, kad pertvarkymo institucijos galėtų nuspręsti inicijuoti tos įstaigos pertvarkymą. Bankų gaivinimo ir pertvarkymo direktyvos (BGPD) 32 straipsnio 4 dalyje apibrėžta, kada kredito įstaiga laikoma žlungančia arba galinčia žlugti (ar ją tokia laikyti, nustato priežiūros arba pertvarkymo institucija).

Vidaus kapitalo pakankamumo vertinimo procesas (*Internal Capital Adequacy Assessment Process, ICAAP*)

Strategijos ir procesai, kuriuos bankai privalo įdiegti, kad galėtų apskaičiuoti, kiek ir kokio vidaus kapitalo reikia nuolat turėti ir kaip jį paskirstyti, kad, jų vertinimu, būtų

galima padengti tiek ir tokią riziką, kiek ir kokia juose yra arba gali kilti. Kompetentingos institucijos tikrina ICAAP atlikdamos SREP.

Vidaus likvidumo pakankamumo vertinimo procesas (*Internal Liquidity Adequacy Assessment Process, ILAAP*)

Strategijos, politika, procesai ir sistemos, kuriuos bankai privalo įdiegti, kad galėtų valdyti ir kontroliuoti likvidumo rizikos ir finansavimo pozicijas. Kompetentingos institucijos tikrina ILAAP atlikdamos SREP.

Vidaus modelis (*internal model*)

Apskaičiuojant nuosavų lėšų reikalavimus taikomas rizikos apskaičiavimo ir valdymo metodas, kurį yra pasirengusi pati kredito įstaiga ir kurį ji gali taikyti tik iš anksto gavusi kompetentingos institucijos leidimą pagal KRR trečią dalį.

Jungtinė priežiūros grupė, JPG (*Joint Supervisory Team, JST*)

Iš ECB ir NKI darbuotojų sudaryta priežiūros specialistų grupė, kuriai pavesta svarbaus prižiūrimo subjekto arba svarbios prižiūrimos grupės priežiūra.

Nacionalinė kompetentinga institucija, NKI (*national competent authority, NCA*)

Pagal nacionalinę teisę oficialiai pripažinta valdžios institucija arba tarnyba, kuri pagal atitinkamos valstybės narės nacionalinę teisę yra įgaliota vykdyti priežiūrą įstaigų, kurios patenka į toje valstybėje narėje veikiančios priežiūros sistemos aprėptį.

Neprieštaravimo tvarka (*non-objection procedure*)

BPM reglamente įtvirtinta tipinė ECB sprendimų dėl priežiūros veiklos priėmimo tvarka. Priežiūros valdyba rengia sprendimų projektus ir teikia juos Valdančiajai tarybai tvirtinti. Sprendimai laikomi priimtais, jeigu per nustatytą laiką, ne ilgesnį kaip 10 darbo dienų, Valdančioji taryba nepareiškia prieštaravimo.

Išplėstinių veiklos leidimų suteikimo tvarka (*passporting procedures*)

Su įsisteigimo laisve ir laisve teikti paslaugas susijusi tvarka, pagal kurią kredito įstaiga, turinti vienos valstybės narės kompetentingų institucijų išduotą veiklos leidimą ir jų prižiūrima, gali steigti filialus ir teikti paslaugas kitose valstybėse narėse, jeigu tokia veikla nurodyta leidime (kaip nustatyta KRD IV 33–46 straipsniuose).

Kvalifikuotoji akcijų paketo dalis (*qualifying holding*)

Turima kredito įstaigos kapitalo dalis, kuri sudaro 10 % ar daugiau kapitalo ar balsavimo teisių, arba tokia dalis, kuri suteikia galimybę daryti reikšmingą įtaką tos kredito įstaigos valdymui.

Svarba (*significance*)

Kriterijus, pagal kurį Bendrame priežiūros mechanizme paskirstomos ECB ir NKI priežiūros funkcijos. Kredito įstaigų svarba nustatoma pagal BPM reglamente išdėstytus ir BPM pagrindų reglamente detalizuotus kriterijus.

Bendras pertvarkymo mechanizmas, BPeM (*Single Resolution Mechanism, SRM*)

Mechanizmas, kuriuo nustatomos bendros bankų sąjungoje veikiančių kredito įstaigų

pertvarkymo taisyklės ir bendra tvarka. BPeM pradėjo veikti 2016 m. sausio 1 d. Jo veikimą užtikrina Bendra pertvarkymo valdyba – bankų sąjungai įsteigta Europos pertvarkymo institucija, glaudžiai bendradarbiaujanti su dalyvaujančių valstybių narių nacionalinėmis pertvarkymo institucijomis. Pertvarkymo tikslais bendras pertvarkymo mechanizmas disponuoja Bendru pertvarkymo fondu.

Bendras taisyklių sąvadas (*single rulebook*)

Vienas visiems bendras bankininkystės taisyklių sąvadas, rengiamas tam, kad vienoje vietoje būtų išdėstytos visos suderintos prudencinės taisyklės, kurių privalo laikytis visos ES kredito įstaigos. Kaip ir Europos Parlamentas bei ES Taryba (kartu su Europos Komisija), kuriems pavesta rengti teisės aktus, EBI įgaliota toliau rengti ir tobulinti šį taisyklių sąvadą bei prižiūrėti jo taikymą.

Bendras priežiūros mechanizmas, BPM (*Single Supervisory Mechanism, SSM*)

Mechanizmas, sudarytas iš ECB ir dalyvaujančių valstybių narių nacionalinių kompetentingų institucijų ECB pavestiems priežiūros uždaviniams vykdyti. Už veiksmingą ir nuoseklų šio mechanizmo, kuris yra bankų sąjungos dalis, veikimą atsakingas ECB.

BPM pagrindų reglamentas (*SSM Framework Regulation*)

Teisės aktas, kuriame, visų pirma, nustatyta praktinė ECB ir nacionalinių kompetentingų institucijų bendradarbiavimo Bendrame priežiūros mechanizme tvarka, kaip numatyta BPM reglamento 6 straipsnyje.

BPM reglamentas (*SSM Regulation*)

Teisės aktas, kuriuo sukuriamas vienas iš pagrindinių Europos bankų sąjungos elementų – euro zonos ir galbūt kitų ES valstybių narių kredito įstaigų bendras priežiūros mechanizmas. BPM reglamentu ECB pavesti tam tikri uždaviniai, susiję su prudencinės kredito įstaigų priežiūros politika.

Priežiūros analizės programa (*Supervisory Examination Programme, SEP*)

KRD 99 straipsnyje nustatyta tvarka ECB bankų priežiūros padaliniai kasmet rengia prižiūrimų įstaigų priežiūros analizės programą. Programoje išdėstoma pagrindinė kiekvienos svarbios įstaigos priežiūros veikla, kuri bus vykdoma siekiant stebėti riziką ir šalinti nustatytus trūkumus. Joje nurodoma, kurioms įstaigoms bus taikoma griežtesnė priežiūra. Programoje taip pat nustatoma kasdienė svarbios įstaigos priežiūra, patikrinimai vietoje ir vidaus modelių tikrinimai.

Priežiūros žinynas (*Supervisory Manual*)

Vadovas, kuriame išdėstyti bendrieji principai, procesai ir procedūros, taip pat apibrėžiama svarbių ir mažiau svarbių įstaigų priežiūros metodika, atsižvelgiant į BPM veikimo principus. Jame aprašomos ir bendradarbiavimo BPM viduje bei su išorės institucijomis procedūros.

Priežiūrinio tikrinimo ir vertinimo procesas (*Supervisory Review and Evaluation Process, SREP*)

Tai tvarka, pagal kurią atliekami svarbių ir mažiau svarbių kredito įstaigų priežiūriniai tikrinimai ir nustatoma, ar – be minimaliųjų – turėtų būti taikomi papildomi

reikalavimai, susiję su nuosavomis lėšomis, informacijos atskleidimu arba likvidumu, arba taikomos kitos priežiūros priemonės.

Santrumpos

APV	Administracinė peržiūros valdyba	FINREP	finansinė atskaitomybė
AT 1	papildomas 1 lygio kapitalas (angl. <i>Additional Tier 1</i>)	FSJP	Finansų sektoriaus įvertinimo programa
BBPK	Bazelio bankų priežiūros komitetas	FST	Finansinio stabilumo taryba
BGPD	Bankų gaivinimo ir pertvarkymo direktyva	ICAAP	vidaus kapitalo pakankamumo vertinimo procesas
COREP	bendroji kapitalo pakankamumo atskaitomybė (angl. <i>common reporting on capital adequacy</i>)	ILAAP	vidaus likvidumo pakankamumo vertinimo procesas
KRD	Kapitalo reikalavimų direktyva	IUS	institucinė užtikrinimo sistema
KRR	Kapitalo reikalavimų reglamentas	TJS	techniniai įgyvendinimo standartai
FISMA GD	Finansinio stabilumo, finansinių paslaugų ir kapitalo rinkų sąjungos generalinis direktoratas	JPG	jungtinė priežiūros grupė
MP I GD	Mikroprudencinės priežiūros I generalinis direktoratas	MPIL	Minimalus priežiūros intensyvumo lygis
MP II GD	Mikroprudencinės priežiūros II generalinis direktoratas	NKI	nacionalinė kompetentinga institucija
MP III GD	Mikroprudencinės priežiūros III generalinis direktoratas	P2G	rekomenduojamas 2 ramsčio kapitalas (angl. <i>Pillar 2 Guidance</i>)
MP IV GD	Mikroprudencinės priežiūros IV generalinis direktoratas	P2R	privalomas 2 ramsčio kapitalas (angl. <i>Pillar 2 Requirement</i>)
IGSD	Direktyva dėl indėlių garantijų sistemų	TRS	techniniai reguliavimo standartai
EBI	Europos bankininkystės institucija	BPV	Bendra pertvarkymo valdyba
ECB	Europos Centrinis Bankas	SREP	priežiūrinio tikrinimo ir vertinimo procesas (angl. <i>Supervisory Review and Evaluation Process</i>)
EIOPA	Europos draudimo ir profesinių pensijų institucija	BPF	Bendras pertvarkymo fondas
ECBS	Europos centrinių bankų sistema	BPeM	bendras pertvarkymo mechanizmas
ESM	Europos stabilumo mechanizmas	BPM	Bendras priežiūros mechanizmas
ESRV	Europos sisteminės rizikos valdyba	SUBA	Bankų priežiūros duomenų sistema
ES	Europos Sąjunga	T 2	2 lygio kapitalas
		SESV	Sutartis dėl Europos Sąjungos veikimo

© Europos Centrinis Bankas, 2018 m.

Pašto adresas 60640 Frankfurtas prie Maino, Vokietija
Telefonas +49 69 1344 0
Svetainė www.bankingsupervision.europa.eu

Visos teisės saugomos. Leidžiama perspausdinti švietimo ir nekomerciniais tikslais, jeigu nurodomas šaltinis.

PDF ISBN 978-92-899-3728-3, doi:10.2866/703216, QB-04-19-099-LT-N